

Double 0 0702 Acc Ht 2443

2.4.83

532

4/85

2.4.83

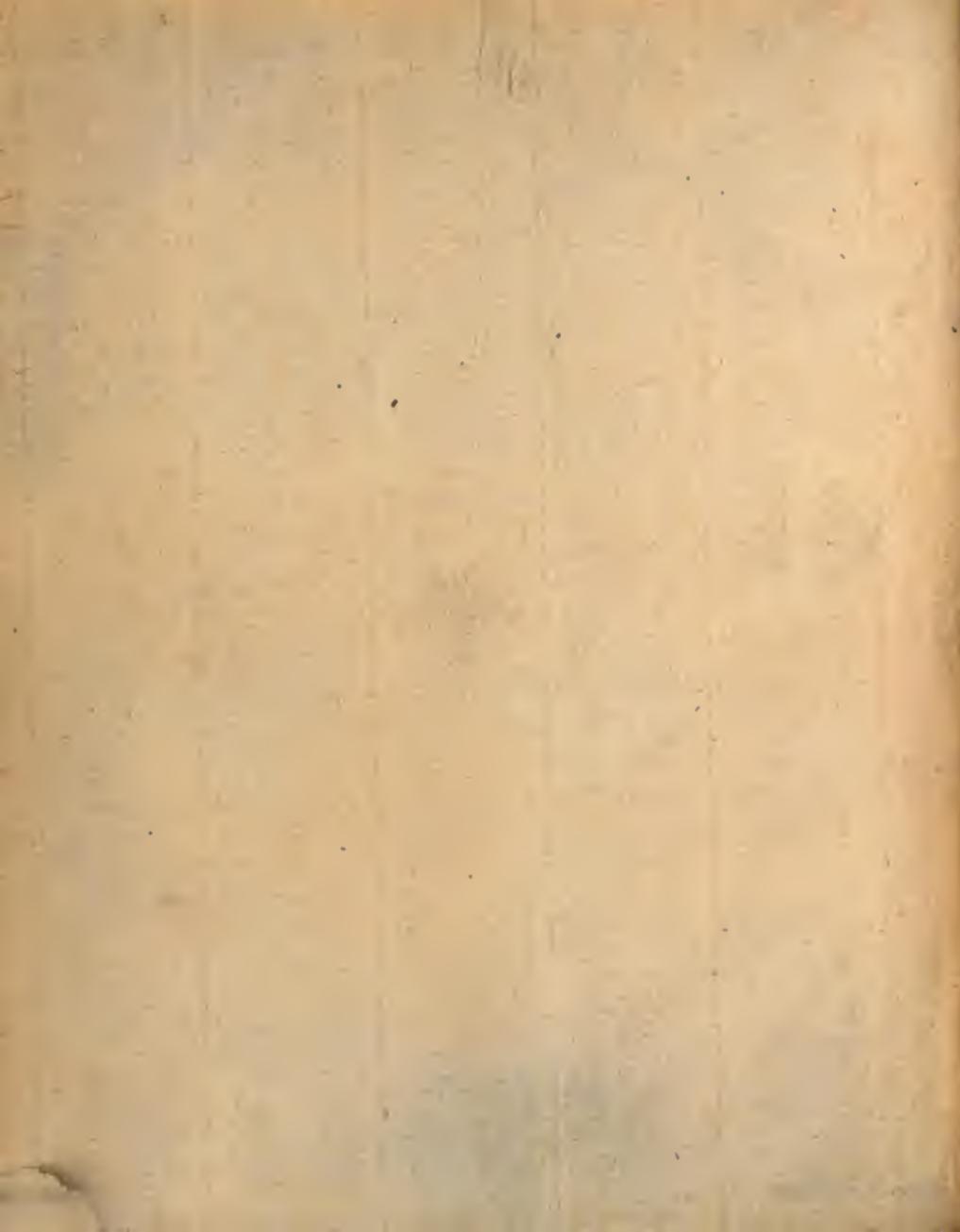

UNIVERS

5000

B

OORSPRONCK,
VOORTGANCK
en DAEDEN
DER
DOORLUCHTIGER HEEREN
VAN
BREDERODE,
by een gestelt
DOOR
PAULUS VOET,

Der Rechten Professor in de Acad. tot Utrecht, en Raets-
Persoon in de Kaemter van Instituie's Lants Vianen.

BIBLIOTHEQUE
DE L'UNIVERSITE
DE GAND.

t' U T R E C H T,
By Iohannes van VVaesberge, Boeckverkooper
over't Stathuys. ANNO d[omi]ni LVI.

ОБЩАЯ РЯДОВКА
ИЗДАНИЕ
ИМПЕРАТОРСКОГО

— КАК —

ИЗДАЧИ РАСПРОСТРАНЯЕТСЯ
ИАУ

БЯДЕРЮД

— КАК —

— КАК —

ТЯОУ ЗИЛУЧ

— КАК —

AEN DE
HOOCHGEBORENE
VROVWE
LOUISE CHRISTINE,
Geboren Graevinne van Solms, Braunvelts, Wil-
develts en Sonnewalt &c. Gravinne Douagiere van BREDE-
RODE &c.
ENDE DEN
Hoochgeborenien HEERE
HENDRICK van BREDERODE,

Geboren Graeve wyt den Huysen van Hollant, Vryheer van
Vianen, Ameyde &c. Erfburchgraeve van Vrechte, Heere van
BREDERODE, Schoorel, Camp, &c. Heere van Cloetingen,
Noordeloos, Haesten, Hellou, &c. Colonel. &c.

Verontschuldicht my, indien ick my verstuote, nochtans niet sonder oorsaeck, en van het
Doorl. Huys van BREDERODE iets teschryven, en het geschrevene
uwe Doorluchticheden op te dragen. Reden van het eerste is, om
dat

T O E - E Y G E N I N G.

dat ick bemerckte, eenige wel iets
op het pampier gestelt te hebben:
maer het beste was overgeslae-
gen, en alles sonder eenich bewys
her voor gebracht. Dit selve dient
by my niet uytgebreyt, door dien
aen ieder een blycken sal, die de
moeyte gelieve te nemen mijne
blaederen, die weynich zijn, door
te loopen, en de selve met een an-
ders doen te vergelijcken. De re-
den van het andere sal ick mede
niet wijtloopich voorstellen, door
dien het werck, t' welck voor han-
den is, reden genoech by brengt.
Gelijck het raeckt de luyster van
uwe Doorluchticheden, so kondet
oock

TO E - E Y G E N I N G.

oock aen niemant anders toe-ge-
eygent werden. De eene; om al-
foo uwe Doornluchticheydt in den
Weduwelijcken staet te gemoet te
voeren, wat voor Helden dat
doorl. Huys, waer aen uwe doorl.
met Houwelijx banden is verbon-
dem geweest, heeft voort ge-
bracht. De andere; om u, Hoogh
geborene Graeve, in uwe jonge ja-
ren te vertoonen, wat te doen
staet, om te steygeren op den top
van glory, daer uwe Voorouderen,
tot opwecking en ten exemplel, de
baeniere van luyster hebben op-
gerecht.

Laet beyde een gunstich ooch

op het geringewerck nederdaelen, en indien door mijne veelvoudige diensten, die ick het Academie schuldich ben, niet alles t'geene tot breeder bewys soude strecken, istaen geteyckent: belove, sool wanneer mijne vacantien my ledicheydt gunnen, naeukeurigersulx te sullen stellen, als hier gedaen is, om alsoo te doen blycken, dat ick sal blyven,

Uwe Doorluchticheden

Ootmoedichste DIENAEER

PAULUS VOET.

OP

O P H E T
B O E C K.

SOO vroomheyt, dapperheyt, en deucht onsterflijck maecken,
Onsterflijck is de naem van BREDEROOS geslacht;
Onsterflijck t' Helden-bloedt, dat Spaegniens eer verkracht,
En naest t' Nassausche Huys de Tyranny kan staecken.

Laet nu het Roomscche volck, op haer Camillen roemen,
Op Scipio, die t' Rijck voor vallen onderschraeght,
Op Brutus, die voor t' Landt sijn goet en leven waeght,
En Cato, diemēn mach te rechtstantvastich noemen:

T' feylt Neerlandt een geen stof van dapper' Oorloochshelden,
Van Helden, die het noyt ontbrack aen kloecke moet,
Die van haer teere jeucht in t' Harnas opgevoet,
Voor Vryheyt i' Edel bloet, voor Eer haer leven stelden.

Was Scipio wel eer de schrick der Africanen,
Carthagoos onderganck, een zuyl van t' Roomscche Rijck:
Komt Nederlanders komt, roemt in u Republyck,
Nassau en BREDEROO, twee Geessels der Maranen;
Gedenckt hoe t' Spaensche volck wel haest liet af te woeden
Als Nassau quam te saem met BREDEROOD in t' Velt;
Gedenckt hoe dat het riep, van vrees heel ontstelt,
Ach! t' Nassauschs Oorloochshooft kastijdt met BREDEDE-ROEDEN.

N. V O E T.

O P

Op den Autheur.

DUbbel eer sy hem gegeven,
Die ons Ichryft der Helden most,
Die nu haer onsterflijck leven,
Ieder een erkennen doet,
Die soo weer sijn ledigh' ueren
Aen te leggen, dat de nyde
Seggen moer, sijn naem sal dueren
Onverderflijck t'aller tijdt.

Is dit maer sijn ledich wesen,
Is dit maer sijn tijt verdrijs;
Sijn bedencken, schryven, lesen,
Denckt, wat heeft het al om t' lijf.
Hoort dan schryvers, en met reden,
Dit sy u alleen gesleydt;
Wildt gy wel u tijt besteden,
Leert van hem maer ledicheyt.

J. W.

Op het selve Werck.

Wat baet u, Nyd, 't geknaeg vand' Eer der schand're Zulien?
Kom, oordeel sonder rocht, wat in dit werck mag schuilen.
,, Dus spous s' haer wan-gunft uit. Is dit die selve Tong,
,, Die certijns 't grootst geheim des menschen-wyssheids song?
,, En dan der Vorsten wet ontleed met reedenering
,, Volsoets; en baem de weg tot Stad-en-Land-regering?
,, En nu der Helden Faem voert met een rappe V O E T
,, Ten Hemel op; aldaer s' haer eeuwig leven doet?
Dit singt s', en slaecke door spijt. Sie, Nierland, bier die Graeven
Gegrond op d' Eer-pilaer ten toon, die door't hand-haeven
Van hunne trouwe dienst u holpen uit den dut,
Doen't waggelend' Gemeen en Kerck vierd onder-stut.
Hoor, Graev'lick Huis, dit is geen kleine loon voor't hoeden
Uw's Mackend' Oogs. Dus leest 't ontsag der B R E E D E R O E D E N.
Hoe, San-godin, brengt dit een leedig' uere voort?
wee hem dan, die deef' Geest in beesig' ueren stoort!

Festinante

N I C O L A U S H O B O K E N.
Utrechtinus.

K O R T

K O R T
 V E R H A E L
 D E S
 Oorsproncks, voortgancks en daeden
 D E R
 DOORLVCHTIGE HEEREN
 V A N
 B R E D E R O D E.

S O O wanneer ick by my
 selven overdachte verscheyden
 nuttigheden der studien, en geoef-
 fender verstanden ontrent het
 doorlesen van verscheydene bocken,
 konde niet anders oordeelen,
 dan dat van de ondienstichste niet schenen te we-
 sen, die 'tgene verhalens weerdich is der naekome-
 lingen memorie bevelen, en daden der gepasseerde
 eeuwen, aan den naevolgenden geslachte oposse-
 ren. Dit is het eenige middel, waer door vele niet
 alleen vruchtbaere en nuttige saecke, maer oock op
 het alderhooghste noodigh, ons ongeschendt die de
obligat

A

laet-

laetste eeuwen beleven, over gelevert werden. De welcke men anders licht door haere overgrootte outheyt int verval, en soo in't vergeetboeck soude gestelt sien. Nochtans gelijck sy niet eene en de selve saecke voorhebben, die ontrent het gepasseerde haer besich houden, om door de noyt vergaende schriften, de gedachtenisse des selfs te hernieuwen; soo en verdienen die alle oock niet even veel danckx.

Want eenige der selver hebben voor eene gewoonte handelingen van particulieren te beschryven; en zijn alsoo besich ontrent beufelachtige dingen, welke van geenen gewichte zijn. Houden haer te vreden met een naeu-keurich ondersoek van ieders onderdaens manieren, styl van leven, en wat dier saecken meer zijn. Daer nochtans foodaenige actien, vooranderen noch eenen regel noch ook exempel, schoon genomen die pryselijck waeren, kunnen geven. Niemant en sal, als bekent is, in dese Zee van woelinge sijne koers van leven na kleyne lichten bestieren, maer op loot sterren, aensienlijcke persoonagien, diens gelijck ondeuchden soo oock deuchden uytsteeckende, voor ieder ter eere zijn. Andere zijnder, die de laege tacken van willige boomen voorbygaen, en alleen van cederboomen, het lof en houdt gaederen: dat is ontrent publijcke en aensienlijcke actien haer bekommeren, en gebuerde

beurde saecken van gewichte ter baen brengen. Die met haer verstant vliegen nae hoogere voorbeelden, sulke ten toone stellende voor ieder een, hy zy wie hy zy. Wederom, dese luyden beschryven of saecken van staet, op en onderganck der republycken, verbonden tusschen Vorsten en Vorsten, of vervaten in t'kort het leven, en bedryf eeniger Keyseren of Koningen, eenes geslachts oorspronck, opganck, voortganck, haer uytmutende, daeden, verswageringen, en wat dies meer is.

Mijnes bedunckens, zijnder onder de voorverhaelde soorten geene, die meerder door het vernieuwen van oude saecken dienst kunnen doen, als de laetste. Soodaeinge geven vrucht door den arbeyt haeres verstants, en een mindere, en een meerdere. Soo doende brengense aen den mensch door exemplelen, het gene door leere bevrocht, dickmaels wert verworpen. En setten als op een tonneel voor de Werelt treffelijcke en loffelijcke, daeden andere tot naevolging. Te meer naedien de mensch in velen de apen nae apende, meer door gelijck dan reden kan geleydet werden. Op sulcken voet moeten dickwils, en komen oock gevoegelyk de manieren en handelingen gefatsoeneert werden. En t'gene by d'eeene onvoorsichtelijck gepleecht werdt, sal by de andere sonder eenich haerder perijskel, tot schaedens vermyding dienen. Eene ge-

luckige leeringe, waer in het missen eens ander naedeel is, en het naedeel van een ander ons vordeel door op merckingh en omsichtighey^t. In t' tegen-deel, soo t' gebeurt, dat eenige door eene uyt-muntende deucht, voorttreffelijcke effecten te wege hebben gebracht, sullen de selve ons wesen tot een doelwit. En indien het dan gebeurt dat op deuchts oeffeningh beloninge in foodaenigen is gevolcht, verheffinge tot eere, luyster, en staet, dit sal voor ons een spoor en prickel wesen, diergelijcke te vrymoediger in't werck te stellen. Want indien niemandt meer aengeport werdt, dan door eere en waerdicheydt, die de valuatie op de deucht-saemheydt in de oogen der menschen schijndt te geven, hoe sullen^e niet bevoecht zijn ten goede van het gemeyne iets te durven, daer by soo groten hope van vergeldinge gevoecht staet. Het gene in den voorgaenden gebeurt, maeckt in den volgenden een gewijsde, en niemandt t' wijffelt daer aen, of daer een ordentelijcke regering is, daer is t' gevolch der meriten, verheffinge tot den top der eere.

Terwijle ick dit al overdacht in mijne ledige uyren, doen door de koude int midden des Winters, de publijcke diensten, tot nutte van de Rechts-gierige jeucht, in het Academie ophiel-den, vertrouwde niet beter mijne sinnen te konnen

nen spelen leyden, en de droevige gedachten ter occasie van t' verlies mijnes weerdsten Pandts verdrijven, dan in het by een vergaederen, eeniger outheden en daeden, ontrent het eene ofte andere hoochloflijcke Huys. En onder illustre geslachten weynich vindende, die en voor de vryheydt, en de waere religie alle het haere hadden opgeset (want van de *Nassauische* daden hebben andere geschreven.) Nam voor, int kort en met eenen een volgenden en t'samengcknoopten stijl, op te stellen den oorspronck, voortganck, gevolch van dien, en daeden aenteyckeninx waerdich van den huysse van BREDERODE. Zijnde een der Oudtsten, Edelsten, en Machtichsten in Hollandt; en t' welck het alsovertreft, hebbende soodaenige uyt den haeren voortgebracht, die naest Godt, met *Prins Willem* de waggelende vryheydt ondersettende, en soo doende, goet en staet verliesende, het al verloopen moesten. En dat aenmerkens waerdich is, door Godes voorsienicheyt, soo bestiert; welcke hoochloffelijcke Huylen, t' gemeene lot van tegenspoet te samen zijn onderworpen geweest, de selve zijn in voorspoet door houwelyckx Wetten by den anderen gebracht. Ick meyne die van den huysse van *Nassau*, *Solms*, en BREDERODE, die alle tegens Tirannyen de waepenen hebben opgenomen, en gepoocht.

het jock der inquisitie, conscientie dwanck, van der onderdaenen schouderen te werpen. En siet soo gaet het, dat nae overwonnen swaerigheyt, onder den Huysc van Nassauw, Solms, door Echt, wort aengenomen. En die van Nassauw, en Solms, geven haer in 'thuys van BREDERODE. Wederom die van Solms haelen uyt den Huysc van BREDERODE waer aen sy al voor heen ver-swaegert waeren, haer Eegenoten. Sulx dat die voorverhaelde Doorluchtige Stammen door den anderen by aliancien verknocht zijn, die malkanderen voor desen ten hulpe verbonden waeren. En soo ist geschiet, dat den dienst ten beste van t'gemene Lant, by d'een of d'ander gedaen, door Godes genade in d'een of d'ander beloont zijnde, allen daer af gevoelijck gemaectt heeft.

Maer om te komen tot mijn oogmerck, sende voor uyt niet anders te beoogen dan dat het gepasseerde verhaelens weerdich by de naekomingenniet in vergetentheyt en kome. In t'welcke alle op te stellen, ick noch haet aende eenē sijde, noch sucht aende andere plaetsē sal geven, als welckers oorsaecken ick verre van my geset hebbe. Ook niet met hoochdravende en opgepronkte woorden, en lof tuytingen iets boven sich selven verheffen, maer in soodaeniger voegen voorstellen, als het in der waerheyt gepasseert is. Ach-

te

te belachelijk te zijn, ontrent de overoude geschiedenis iets by te brengen, t'gene veel eer met de fabulen der Poëten, als met de daet over een kompt. T'welck ick nochtans mercke in eenige een gebreck te zijn, dat hoe verder van onse eeuwen iets gestelt wert, hoe meerder men daer ontrent iets sal versieren. Even als oft t'gene door de overoutheyt verborgen is met eenige beuselingen wel mochte opgepronckt werden.

Sal dien volgens niet anders den begeerigen leser opgeven, als t'gene, soo t'is aenteyckeninx weerdich, en met bekende History schrijvers, en met publiecke munimenten by my gesien, en doorlesen, bewesen kan werden. Sulx dat het niet alleen een Historisch toestemmen, maer oock volgens rechten, geloof behoort te meriteren.

Dat het Huys van BREDERODE een der Doorluchtichste Huysen in geheel Nederlandt is, soo ten aensien van zijne overoutheyt, als Edelheyt, kan by verscheydene proeven bewesen werden. Want indien ick soude willen yolgens het stellen van verscheyden History-schryvers de luyster van dit Huys ophaelen, al voor vele honderden Jaeren, waer woude het eynden. Nae dien men op soodanich eenen voet sonder moejelicheyt, in de voet stappen van andere tredende, tot het Trojaensche rijck soude kunnen voort-

voortgaen. En dan moeste te voorschijn komen,

Troilus en sijner naekomelingen schilt vervattende
eenen klimmenden Leeuw, met lasuur geklau-
wiert. Dan soude men wijs loopich aenwijzen, hoe
dat *Francion* by *Hector* naegelaeten, als *Trojen*,

door vlammen vuyr was verdorven, in de broeck-
landen van Meotis sich ter neder stellende, een stadt

genaemt Sicambren opgebout heeft. En hoe van

dien de Fransche Koningen, door lanckduyrike suc-
cessien gesproten te zijn, geseyt werden. Hoe *Clodoveus*,

eerste Koninck der Franschen, daer nae *Ludovicus* genoemt, naeliet *Lotharium* Koninck van

Vranckrijck, *Diederick van Metellen*, *Gildebert van*

Aquitanië, *Clodoveus*, van *Orleans* en *Burgundien*. En

hoe *Lotharii* Soon *Chilperick*, genereerde *Lotharium*,

die naeliet *Dagobert*, wiens Sone was *Clodoveus*;

wiens Sone was *Diederick*, wiens Sone was *Hildebert*,

wiens Sone was *Clodoveus*, wiens Sone was *Chilperick*.

Vorder hoe dat van *Chilperick* die stierf in't Jaer seven hondert negen-en-twintigh, over-

bleven twee Sonen *Diederick* de outste, die *Hertoch* van *Aquitanië*, en *Hildebert* de jonxste. En *Diederick*

het wapen voerende van Vranckrijck, doch als van

een jonger broeder, met een barenstel, gedwongen

wiert door Koninck *Pipijn*, het oude waepen der

Trojanen aen te nemen. Die niet willende ge-

doogen dat iemant die niet en was van sijnen bloe-
de,

Sigeberti
Histor. Auteur.
van Fasicul.
tempor. in 't
eynde.

Chronijck
van Hollandt de
5. seet. cap. 1.
fol. 63.

Chaffan.
Catal. Glor.
Mundi.

Hottom.
Franco- Gal-
lia.

de gesproten, het waepen van Vranckrijck voerde, En hoe dat van Diederick voortquam *Lotharius*, die ten wijve nam *Sampsonis* des *Hertoge van Burgundi* en dochter, de welcke hem voorbracht *Engelrimus*, die ten tijde van *Carel de Groote* in sijns Vaders Hertochdom gesuccedeert was. En trouwende de Dochter van *Garius*, *Hertoch van Lothrijck*, nae liet twee Sonen *Naufredus* en *Gustavus*. Van den welcken men verhaelt, dat de Heydenen en Saracenen om het Christen-geloof hem souden gedoodet hebben, ende dat op den berch van Roncevael, alwaer doen ter tijt vele Christen Princen en Heeren doot bleven. En als die Saracenen alles aldaer verwoesteden, oock het Lant van *Aquitanien*, dat *Carel de Groote* aen *Naufredus* een Heerlycke portie t' Elsaten, en in Vlaenderen, gegeven hadde. Die weynich tijts daer nae troude de dochter des *Prince van Bordeaux*, waer hy by wan *Sigisbert Prins van Aquitanien*, ten tijde als *Lodewijck* in Vranckrijck regeerde. En hoe desen *Sigisbert* sich ten wijve nam *Machtildt*, jonxste Dochter des *Graven Ogiuers van Langiers*, welckers Broeder was genaemt *Graef Hagen van Langiers*, en haer outste Suster *Hemima Huysvrouwe van Koninck Lodewijck van Alemanien*. Endelijck hoe dat *Sigisbert* gewan by *Machtildt* twee Sonen *Walgerus*, en *Diederick*, den outsten sijn Vader in het Hertochdom van *Aquitanien*.

Marcus
Zuerius Box-
hornius in fij-
ne Annotatien
op Veldenae.

tanien succederende, sulx dat voor Diederick weynich overbleef. Waerom oock *Graef Hagen*, en zijne Suster *Hemma*, *Lodewijx vrouwe*, van *Carel de Calue*, doent ter tijt *Fransch Koninck*, en onder hem *Hollandt* houdende, versochten, hy wilde *Diederick* stellen over den Lande van *Hollandt*, en een deel van *Vrieslandt*, t' welck van de Denen en Normanen verwoestet was. Baden daer nae *Lodewyck* den Koninck hy woude *Diederick* begiftigen met het Lant *Wasda*, aen *Hollandt* gelegen, tot te *Lauwers* toe. Alle t'welcke oock toegestaen is, ende zijn de Hantvesten vervatende de gifte der beyder Koningen aen *Diederick* gedaen, by den Historie schryvers door den druck gemeen gemaect; de eene van den jaere acht hondert drie-en-seftich op den seftienden dach der maent Junius, de andere gegeven op den derden April des jaers acht hondert acht-en-seftich.

Doch en ben niet van meyninge op alle het voorverhaelde te staen, of het selve int brede uyt te meten. t' Sal den billycken Leser genoech zijn, met den vinger aengewesen te hebben hoe verre dat men in de outheyt verloopen konde, in dien men dachte sulx ter intentie dienstich te zijn. Ons voor-nemen is alleen aen te wijsen, hoe die van **B R E D E R O D E** van *Diederick eerste Grave van Hollandt* door legitime successie zijn gesproten. Van soodaen nich

nich eene Grave die met sijne voorouderen, en navolgeren noch Keyser, noch Koningen heeft geweken, maer door verbonden en vriendschappen van Huwelijcken, aen alle de selve is geallieert ge-weest, oock in sijne nakomelingen tot het Room-sche Rijck verheven. En om niet te schijnen iets onsekers voort te brengen, sal het geintendeerde, met foodaeenige bewijsen doen blijcken, dat den onpartydigen Leser sich vernoecht sal houden; en die anders zijn haer ten vollen overtuycbt.

Het is immer seecker, en gewis dat alle schryvers, die de Hollantsche geschiedenissen onderwonden hebben, en de genealogien, van Doorluchtige Huysen by een gestelt, oock eenpaerich daer in zijn, geen der selver uytgesondert. Veldenaer, al voor twee hondert jaeren sijne Cronycke vergaerdert hebbende, verhaelt ontrent dese saecke, seer nieusgierich te zijn geweest, en nae een naeuw ondersoeck, stelt het buyten twyffel, als die verseeckering van waerheyt, uyt oude munimenten gekregen hadde. Het selve wort oock bewesen uyt het waepen van BREDERODE, zijnde een en het selfde met het schilt van Hollant, alleen eenich onderscheyt daer by komende, om aen te wijsen, dat die BREDERODES van een jonger So-ne der Graven van Hollandt, zijn gesproten. En ver-klaert den voornoemden Veldenaer, verscheyde-

Groot. Ant.
Batav. Reip.
c.5. Deduct.
van de Staten
van Hollandt
ann. 1587.

Veldenaer
Cronyck in
Arnulphus.
Fascicul. tem-
por. op het
eynde.

Emmanuël
van Meteren
Histroie het 2.
Boeck.

ne oude brieven van de *Heeren van BREDERODE*,
 geteyckent al voor den jaere twaelf hondert, be-
 segelet met de gelijcke segelen als die van Hollant;
 een Ridder te paerde sittende en in het midden
 't waepen van Hollant, met een Barenstel volgens
 gewoonte der jonger Broederen. En is het wa-
 pen van *BREDERODE* ofte Hollant, eenen Schilt

vervattende een Gulden Velt, waer in geset staet
 den rooden claverenden, en getongden Leeuw,
 hebbende alleen boven sijnen kop in den schilt
 een barenstel van lasuer, of Hemels-blaeuw; om-
 verminderinge aen te wijsen. Even gelijck den
Hertoch van Orleans, als jonger Broeder het waepen
 van Vrankrijck gewoon is te voeren met een *Lam-
 beau*, gelijck de Franschen den Barenstel noemen.
 Ent'is oock sulx, dat de *Graven van Hollandt*, waer
 van eenige en machtich en trots en achterdachtich
 genoech waeren, niet de minste præjudicie on-
 trent haere hoocheyt of's Lants hoogheyt lijden-
 de, die van den huyse van *BREDERODE* noyt ver-
 boden hebben de waepenen van Hollant te voe-
 ren, indien sulx slechts geschiede met eene baren-
 stel. Jae Keyser *Carel de Vijfde*, nae dat hy *Reynoudt*
de derde van dien naeme *Heere van BREDERODE*
 wel scherpelijcke en onder pœne vante verval-
 len in sijne ongunste, verboden hadde 't waepen
 van Hollant in't geheel te voeren, heeft nochtans
 hem.

Buchelius
 in not. ad He-
 dam. p. 306.

Hoofds Hi-
 stor. van Ne-
 derl. tweede
 Boeck fol. mi-
 hi. 74. de Au-
 teur van de
 Batavische
 Arcadie fol.
 mihi. 361.

hem gegunt soo t'selue te voeren, als sijne voorouderen dat gevoert hadden, *avec une Lambeau*. En even nae die tijt, dat een sententie ontrent het voeren vant t' volle Hollantsche wapen tegens Reynout was iijt gesproken, heeft den voornoemden Keyser sich niet gebelcht, dat *Reynoudt van BREDERODE*, de Genealogie ofte afkomste der *Heeren van BREDERODE* door eene Wettelijcke successie van *Graef Diederick*, met gesnedene Beelden daer by gestelt, door den Druck gemeen maeckte, en openbaerlijck aen ieder een liet verkoopen. Jaer dat meer is, even die partydige schryvers, Spaens gesintzijnde, de welcke met haet tegens den huyse van BREDERODE, (als voor de vryheyt gestaen hebbende) ingenomen waeren, hebben dese saecke voor seker aengenomen, en niet dorven tegenspreken, alleen met by voeginge van eene lasteringe, even als of de *Heeren van BREDERODE*, omdatse uyt den huyse van Hollandt gesproten waeren, de regeeringe des selfs wilden beoogen. En dat ick voor 't laetste daer by doe, publijcke munimenten die by ieder een aengenomen werden, staet te letten dat ten tijde, doen de Nederlantsche Provincien onder het Rijcke getrocken waeren, en de Heerschappye der selver besat *Carel de Vijfde*, anders soo naeu-keurich, het selve, door toestaen van sijne Keyserlijcke Majesteyt gecertificeert

Heuter. in
Philipp. bono
Strada lib. 6.
Bell. Belgici.
in init.
Burgund.
Histor. Belg.
Mezerais
2. vol. sue His-
tor. Franc.
fol. 949.

Certificat.
Brief van den
jaere 1535.
den lesten dach
van Meert.

heeft *Maria Koninginne van Hungarijen*, suster van
 „ *Carel de Vyfde*, regente der Nederlanden: als dat
 „ *die van BREDERODE* gedescendeert waeren, en
 „ *van die Hertogen van Bourbon*, van die *Graven van*
 „ *Hollant*, gelijck dat inde Certificatie van de Wae-
 „ penen ende quartieren van den selven haeren
 „ af komsten by den Koning van den Herauten
 „ der Keyserlijcker Majesteyt gemaect op den
 „ lefleden dach van dese tegenwoordige Maent
 „ van Meert naerder verklaert is. Doch sal daer
 naer occasie zijn, dese certificatie in 't geheel op
 t'Pampier te brengen. t'Selve geeft mede te ken-
 nen den verlyebrief van *Heer Reynoudt van BRE-*
DERODE de vierde van dien naeme, by de Edel.

Den verly Groot. Mog. Staten van Hollant hem vergunt; die
Brief der Hee- „ van woorde tot woorde aldus luyt : Alsoo die
ren Staten van „ Ridderschap, Edelen en Steden van Hollant, re-
Hollant van „ den jaere „ presenterende den Staten van den selven Lande
1578. op den „ 21. dach van „ by Heer Reynoudt van BREDERODE vertoont is
Decembr. „ geweest, dat die Duynen, Wildernissen, Heer-
„ lijck-heden, ende Ambachten liggende in,
„ Kennemer-Lant ende Kennemer gevolch, bin-
„ nen den voorschreven Lande van Hollant, hoe
„ wel de selfde by den Heere van BREDERODE in-
„ der tijt ten rechten leene gehouden van de
„ Graeffelijckheyt van Hollant voornoemt gere-
„ puteert zijn geweest als quaede versterfelijske
„ Lee-

„ Leenen, ende die voorschreven Heerlyckheden
„ ende goederen : In aensieninge dat 't selfde *Huys*
„ van BREDERODE van de Graeffelijckheyt van
„ Hollant over die vijf hondert of ses hondert ja-
„ ren is gedescendeert, ende over sulx die voor-
„ schreven Leen goederen in den bloede ende
„ huys van BREDERODE voornoemt boven alle
„ memorie van Menschen geradiceert zijn geweest:
„ Nochtans altijts by den Grave van Hollant ver-
„ lijt ende verleent souden zijn, den outsten ende
„ naesten Man-hooft, wesende van den bloede
„ naem ende Waepenen van BREDERODE in der
„ tijt bevonden, als die eerste geinvestieerde ende
„ besitter sonder Wettige descendanten Manoiren
„ wesende, deser Werelt overleden. Zonder dat
„ die voorschreven Heerlyckheden ende goederen
„ van BREDERODE aan de voornoemde Graeffe-
„ lijckheyt geappliqueert souden zijn geweest. Als
„ naementlijcken naer 't overlijden van Heere
„ Hendrick Heere van BREDERODE Heer Willems
„ Sone, sonder descendanten deser Werelt over-
„ leden zijnde in den jaere 1321. dat Heer Dirck
„ van BREDERODE sijn jonger broeder daer me-
„ de geinvestieert is geweest. Alsoock naer 't
„ verlijden van Heer Iohan van BREDERODE son-
„ der kinderen gestorven zijnde anno 1415. dat
„ Heer Walraven sijn jonger broeder Heere van Vi-

„ anen

„ *anen* met die voorschreven goederen mede ver-
„ lijt soude sijn. Ende dat Heer *Hendrick* laetste,
„ *Heer van BREDERODE* egeene descendanten,
„ achtergelaeten hebbende, noch ter tijt niemant
„ ouder ende naeder in levenden lijve was van
„ den huyse naem ende bloede *van BREDERODE*
„ voornoemt, Man-hooft wesen, dan die voor-
„ noemde Remonstrant, die hem geerne alhier in
„ Hollant begeven soude. Soo overmits het af-
„ branden van sijn huys ende goederen tot Asten,
„ by de gemeene Vyanden, als omme den naem,
„ ende 't *huys van BREDERODE* in wesen te bren-
„ gen, ende te houden, op dat het selfde vermaerde
„ huys ende naem over die ses hondert jaeren als
„ voren outzijnde, door af treckinge van de goe-
„ deren daer toe staende niet geboleert en wor-
„ den, ende dat die voornoemde Remonstrandt,
„ middelen hebben mochte den Staten voor-
„ noemt dienst en assistentie te doen ende bewij-
„ sen, in saecken daer de selfde hem souden willen
„ implojeren. Versoeckende dat die Staten voor-
„ noemt, van wegen die Konincklijcke Majesteyt
„ als Grave van Hollant believe hem t' oetrojeren
„ ende verlijden de voorschreven Domeynen,
„ Duynen, Heerlijckheden ende goederen *van*
„ *BREDERODE*, by die leste overleden *Heere van*
„ *BREDERODE* tot een recht Leen van die gracfe-
„ lijck-

„ lijkheyt van Hollant gesonden. Soo ist dat die
„ Staeten voornoemt met advijse, soo wel van den
„ President ende andere Raeden Provinciael, als
„ van die luyden van der Kamere van de reecke-
„ ninge des Koninx in Hollant omme redenen.
„ boven verhaelt, ende ten eynde het voornoem-
„ de huys van BREDERODE, wesenende eene van de
„ Edelste Stammen, ende outste afkomste binnen
„ den Landen van Hollant, ende den naem van
„ dien niet en vergae, maer wederomme in wesen
„ mach gebracht, ende gehouden werden; tot
„ eere ende dienste van den selven Lande &c.

Tot ouder brieven sal ick voor dese tijt niet loopen, soude anders konnen by brengen munimenten van Koninck Willem, Grave van Hollant, verscheyden maelen Heer Willem van BREDERODE noe mende met den by naem van sijnen *consanguineus*, ofte *bloedverwandt* doch vertrouwe meer bewijzen niet van nooden te zijn, om te doen blijcken den oorspronck der Heeren van BREDERODE door legitime successie, uyt den huysen van Hollandt.

Hierom is het oock dat van ouden tyden die Heeren van BREDERODE by Koningen en Princen in geenen laegeren trap dan geborene Graven zijn gestelt, indien niet boven de selve. En dat indien wy ons ooge laeten vallen, of op de eertitelen, by Keiser, Koningen, en Staten onser Landen, den

Instrument
van den jaere
1248. den
naestlesten
dach van De-
cembr. en een
Instrument. van
den jaere
1250. den
25. Jul.

selven gegeven, als hier nae by ieder der selver Heeren sal blycken; of op de houwelijcken en swaegerschappen, waer door de selve aan de doorluchtichste huysen zijn bevrient geweest: Dat is van tijt tot tijt aan Koningen, Princen, Hertogen, Graven, en ten minsten vrye Heeren geallieert. Sulk dat onder de Machtichste geslachten van Europa niet een gevonden wert, of aan het selve is verbintenisse door trouwe geweest. Als aan de *Keyser van Roomen, Koningen van Hispanien, Engelant, Vranckrijck, Hungarijen.* Aen de *Hertogen van Bourbon, Gelder, Columna, Luxenborch.* Aen de Graven waer van menichte zijn Vorsten en Princen van het Rijck, de *Graven van Hollandt, Nassauw, Solms, van der Marck, Mansfeld, Döna, Slavatha, Benthem, Steinfurde, Lippe, Hoorn, Sein, Nieuwenaer, Gennep, Isenborch, Manderschet, Broeck, Vronenbroeck &c.* Dat ick voor by gae Machtige Heeren, en Baronnen als van *Vrieslandt, ter Veer, Vlijssingen, Heusden, Vianen.* En andere plaetsen, in het volgende aen te raecken.

Maer om te komen tot de successie, daer ick van daen waere gescheyden, moet beginnen van *Diederick den eersten Grave van Hollandt*, door gifte van *Carel de Calue, Fransch Koninck*, verkregen. Dese was een kloeckmoedich Prinçe, die de Denen, en Heydenen, uyt de omleggende plaetsen van Hollandt verdryvende, dat Graefschap, in ruste gebracht,

bracht, ent' selve ontrent de achtendartich jaeren geluckelijck beheerst heeft. Hadde ten wijve, *Gena de Dochter van Pipijn, Koning van Italien*, welckers Groot-Vader was *Carel de Groote*, van haeres Vaders sijde. Heeft *Diederick* by haer gewonnen eenen Sone, *Erfgenaem*, *Diederick* de tweede van dien naeme, oock tweede *Grave van Hollandt*. En stierf *Diederick den eersten* in het jaer onses Heeren, doenmenschreef negen-hondert, is begraven in het Klooster tot Egmont, by hem gesticht. Twee jaeren nae sijn overlijden is hem gevolcht sijne naegelaetene Weduwe *Gena*, in de maent van Januarius, en in de selve Tombe geleyt.

Haerer beyder Sone *Diederick* is eené lanckdue-rige regeringe van ontrent twee-en-tachtentich jaeren te deel gevallen, hoe wel niet soo gerust, als was sijnes Vaders regeringe. Hadde onder sijn ge-biet, Hollant, Zeelant, en Vrieslant. Nam ten wijve, *Hildegond, de Dochter van Lodewijck de derde, Koninck van Vranckrijck*. Welcke hem drie kinderen gebaert heeft, *Arnoudt den oudtsten*, *Egbert den tweeden*, en eene dochter, die de jonxste was, ge-naemt *Arluda*. Dese tot haere mundige dagen gekomen zijnde, door verachting van eere en staet, volgens de by gelooovige gewoonte van dien tijt, ongetrouw blijvende, is *Abdis te Reysborch* gewor-den. Ondertusschen zijn de Vriesen onder de re-

geringe van Diederick af gevallen, hebben haer sijne heerschappye ontrocken, sulx dat hy ghenoot-saeckt is geweest met een krychhs-Macht tegens haer uyt te trekken, door de welcke sy geslagen, bedwongen, en onder de oude gehoorsaemheydt gebracht zijn. Doch genegen tot haere vryheydt, te recht daer door van outs den naem van frije Friesen krygende, hebben niet lang in stilte haer ont-houden. Want even s' jaers daer aen vergaderden een groote macht van krychsluyden, vielen in Hollandt en Kennemerlant, verdestruerde al waerse ontrent quaemen, verwoesteden de Landeryen, plonderden alles uyt, staeken Haerlem, Alckmaer, t' klooster tot Egmont in den brant. In dier voegen dat de Graef op nieuws een Legér tegens haer te Velde bracht, die de selve het gantsche Lant door verstroyt ten roof, en verdreven, en ten deelen verslaegen heeft. Het Lant alsoo in ruste, en verseeckerheydt tegens den inval der Vriesen gebracht hebbende, is gestorven ontrent den jaere negenhondert vier-en-tachtich, en leght met sijn vrouwe begraeven in het Klooster tot Egmont.

Sijn jonger soon *Egbert* ter genaemden Godts-dienst sich begevende, wiert *Bijschop tot Trier*, soo dat *Arnoudt* de oudste sone nae sijn Vader de Graeffelijckheydt van Hollant, Zeelant, Vrieslant, en

en alle de andere goederen ten Erve kreech. Verbont sich, gelijck de schryvers melden aen *Lutgaerda*, *Stephany Keyser van Grieckens dochter*, in 't Oosten, wiens moeder was van den vermaerden geslachte der *Columnes en te Roomen*. Haer ouder suster *Theophana*, was ten houwelyck gegeven den *Keyser van Roomen*, in 't Westen. Sulx dat op die tijt de beyde keyser-Rijcken, ruste en vrede met den anderen, en onderlinge verbintenis hadde, *Arnoudt* gewan by *Lutgaerda Diederick* den outsten, *Sifrid* den tweeden, en gelijck eenige stellen, *Simon* den derden, eerste *Heere van Teilingen*. *Diederick* door 't recht van eerst geboorte succedeerde daer nae in de regeringe sijnes vaeders, en wiert vierde *Graef van Hollandt*. *Sifrid* gekreech in 't laetste door intercessie van eenige Heeren, als hier nae fal aengewesen werden, verscheyden Landen om sich te generen. En zijnde de jonger Sone van Graef *Arnoudt*, brack het waepen van Hollant, met een barrenstel van hemels-blaeuw. Sulx is van outs eene gewoonte geweest, den Heralden van waepenen bekent, om onderscheyt te maecken tusschen den outsten, die de Heerlijcke goederen volchden, en den jongeren broeder, die men placht iets tot onderhout nae gelegentheyt toe te wijsen.

Desc *Sifrid* wiert op eenen seeckeren tijt by een hoofschchen pluymstrijcker, die by sijn vaeder

Grootius
Antiquit. Batav. lib. 5. Autor Batavische Arcad. op de plaatse voor desen aengenraect, en die daer sijn geallegeert.

Cronijk
van Veldenaer, in Diederik te tweede.

Autor. Fa-
scicul. Tem-
por. fere prope
finem.

Cronyk
van Hollandt
voor desen
aengewesen.
Matthijs van
der Hoeven in
sijn Cron. 1.
Boeck. fol. 60.
61.

Graef *Aernoudt* vele vermocht bedraegen. Sulx dat hy merckte sijns vaders ongunste, jegens hem, t' welck op sijn nadencken nemende, heeft occasie gesocht dit valsche bedrijf aen den selven te wreken. Sulx oock geschiet is, en wiert den flatteur de gelegentheyt sich op doende door aen raeden van *Sifrid* by een ander omgebracht. Door dese actie *Sifrid* de gunste sijnes vaders, verliesende, en daer en boven de gevanckenisse en banden vreesende, heeft sich met de vlucht nae Vrieslant begeven. Verkeerde aldaer in't hof van eenen *Gosso Ludinga*, of gelijck andere hem noemen *Goofwijn van Staveren*. Hy was een Heere van Staveren, een deel in Vrieslant, wiert geseyt door Echte linie gesproten te zijn van *Goldebloet* eertijts Koninck der Vriesen. Dese hadde eene dochter *Tetta* of *Tetbuch* genaemt, niet onaengenaem in de oogen van *Sifrid*. Tracht haer ten wijve te nemen, indien s' vaders wille dat toestont, des dochters wille alreede daer zijnde, door dien *Sifrid* van wesen, statu're, en gelaet, niet onaengenaem was. De vader sulx geopenbaert zijnde, toont sich tot dese verbintenis niet ongenegen; en geeft sijn dochter aen *Sifrid* tot eene vrouwe, die op sijn Vries aldaer *Sicco* in plaatse van *Sifrid* genoemt wiert. Gewan by *Tetta* al eer hy in genade by sijn vader *Graef Aernoudt* wiert aengenomen eenen Sone genaemt *Derick*,

derick, en als andere meynen, eenen tweedengenaemt *Simon*, daer van ick even te vooren gesproken hebbe. t'Welck ick my voor dese reys te decideren niet aen en maete, hoewel niet onwaerschynelijck is dat *Simon* een jonger broeder van *Sifrid* geweest sou zijn.

Niet lange nae desen tijt, als *Graef Arnoudt* voorgenomen hadde, sijnen outsten sone *Diederick te houwelijsken* aen *Utilbalda* die dochter was van *Keyser Otto*, die Vorsten en Princen ten feeste geroepen, gedachten om *Sifrid*, die soo lange jaeren in ballingschap geleefht hadde. Brengen door ernstich versoeck soo veel te wege by *Graef Arnoudt*, dat hy sijnen sone uyt Vrieslant doet ontbieden, en neemt hem in genade weder aen. Sulx dat de feeste door de tegenwoordicheyt van *Sifrid* sijn volkomien vreuchde hadde. En wanneer men op het yroolijxt was, spraeken de Princen en Heeren daer tegenwoordich voor *Sifrid*, dat hem eenich erfgoet, om sich te onthouden als een Graven sone, by sijn Vader mochte toegedeylt werden. Waer op *Graef Arnoudt* met een resoluyt en liberael gemoet antwoorde: *Ick sal mijnen Sone Sifrid in Holland BREDE-ROEDE wytmeten.* t'Welck in tegenwoordicheyt van vele grooten soo gesprocken zijnde, occasie gafaen den toe-naem, die *Sifrid* kreech, van *BREDERODE*.

Auteuren
voor desen ge-
citeert.

Heuterus
in notis ad Ge-
nealogiam
Brederodio-
rum.

Eene gewoonte van oots onder de grooten en machtigen, dat de jongere sonen, gelijck in 't wae-
pen, alsoo in den toenaem van den outsten ver-
schilden. En soo ist gebeurt dat in toekomende,
alle de volgende Heeren gesproten van *Sifrid* den
toenaem van **B R E D E R O E D E**, gelijck men in ou-
den tijden plach te schrijyen, gevoert hebben, en
die op haere naekomelingen sonder eenige inter-
ruptie, voort geset. En soo wanneer verscheyden
parceelen Lants, met **B R E D E - R O E D E N** *Sifrid*
waeren uytgemeten, dat is mildelijck, sonder een
bekrompen herte, heeftmen die plaatzen alwaer
de meeste ackeren en landeryen by den anderen
gelegen waeren, tot eene vrye Heerlijckheyt ge-
maeckt, en als een vry Lant op sich selven, met
hantvesten, keuren, ordinantien, vryheden en pri-
vilegien versien, en oock met eenen die selve-
den naeme van **B R E D E R O D E**, *Sifrids* by naem,
toegeeygent. Daer en boven heeftmen *Sifrid* ge-
maeckt Rechter, en President van Oost-Vrieslant,
Stadt-houder van Kennemerlant. Alwaer een ka-
steel ontrent Haerlem, by sijn Vader *Graef Arnoudt*
begonnen, by hem voltrocken is, en van hem den
naem van **B R E D E - R O E D E** gekregen. Zijnde
van ouden tijden onder den Hollantschen Adel
eene gewoonte, datmen kasteelen timmerende,
die selven den Stam-naem gaf, en niet foodaenigh-
ge-

Matthijs
van der Hoe-
ven, op de
voorverhaelde
plaetse.

getimmert koopende, den naeme (zijnde een onredelijcke hedens-daechsche gewoonte onder velen) van t'selve tot eenen Stam-naem maeckte.

Als dan *Graef Arnoudt* sijnen Sone gegoedet hadde, gebeurdet dat de Vriesen niet genegen soot scheen onder Hollantsche Graeven haer te buygen, op nieuw rebelleerden. Sulx dat de Graef genootsaeckt was met een Krijchs-macht tegens haer uyt te trekken. Heeft den Vriesen slach geleverd, en is wadersjts lang en hevigh gevochten, de Vriesen voor haere vryheyt, de Hollanders om haare oppermacht. Doch gelijck t'geluck verandertlijck is, de kans keerende ten besten der Vriesen, is ten laetsten *Graef Arnout* met vele van de sijne verslagen. t'Welck geschiet is ontrent den jaere negen-hondert drie-en-t'negentich op den achtentwintichsten dach van October. Is van de sijnen onder de dooden gevonden, in Hollant gebracht, en leydt begraeven in't Klooster tot Egmont. In't volgende jaer is sijn Huysvrouw mede gestorven, en leydt by haeren Man in't selfde Klooster begraven.

Ick hebbe alreede verhaelt de gelegenthelyc, den oorspronck van den toe-naem van BREDERODE, aen *Sifrid* of *Sicco* gegeven. Meyne niet ondienstich te wesen, dat ick hier iets by doe aengaende de outheyt der Hollantscher saecken, ontrent de Heerlijckheit van BREDE-ROEDE. Op dat

men weten mach welcke Lant-streeke eertijts ge-
noemt wiert, de Heerlijckheyt van BREDE ROEDE.
Daer is een plaatse gelegen in Kennemerlant, on-
trent de Stadt Haerlem, welcke den naem draeght
van't Baljouschap van BREDE RODE. Begrypt on-
der sich verschedene plaatzen, als de Huysluyden
van Velsen, de Welgeborene Mannen van Velsen,
Schorel, Camp, Santvoord, Bergen, Toogen. Daer
is oock een out Casteel gelegen tusschen Haer-
lem en Beverwijck, van Sifrid, als geseyt is, zijnde
Stadt-houder van Kennemerlandt, opgemaect,
en den toenaem van BREDE RODE gegeven.
Het selve is ten tyde dat Haerlem belegerd was ten
deelen afgebrant licht noch ongeredt, om geen an-
der reden dan dat het eertijts ten quaden leene van
de Graeflijckheyt van Hollant wiert gehoude en
lichtelijck, aen de selve soude hebbcn kunnen
vervallen. Doch is het selve daer na als blijktuyt de
verly brieven, tot een onversterfelyck mansleen
gemaect sulx dat de eene linie ontbrekende, so-
nen van de andere linie daer mede verlyt werden.

Doch vertrouwe niet dat van dese plaatse die
van BREDE RODE haer in ouden tyden geschreven
hebbente wesen Heeren van BREDE RODE; en dat
om de naevolgende redenen. Eensdeels om dat
t' niet waerschijnelijck is, dat ten meerden deele Si-
frid voor sijne kints- gedeelte ontfanghen soude
heb-

hebben de goederen, onder het Bailljouschap van BREDERODE behoorende, naedien de selve in Kennemerlant gelegen zijn, en *Graef Arnoudt* sijnen sone in Hollandt groote deelen Lants beloofde uyt te meten. Nu 't is bekent, dat van Ouden tijden Hollandt en Kennemerlandt van den anderen gescheyden Graefschappen zijngeweest. Sulk dat in den jaere twaelf-hondert en drie wanneer de elfde *Graef van Hollandt* was *Diederick de sevende* van dien naem, in de registers gevonden werdt *Graef van Kennemerlant* te zijn geweest *Robbrecht* sijn Broeder. Oock in de volgende jaeren soo wanneer de Graven van Hollant mede Graven waeren van Kennemerlandt hebben in het selve Graefschap haeren Stadt-houder gehadt. Een teycken dat het twee bysondere Graefschappen van outs zijn geweest. Andersdeels om dat in Kennemerlandt weynich gegeven is aan *Sifrid*, immers niet vele in vergelyckinge met sijnen staet en afkomste, om sich als een Graven sone te onderhouden. En dat is seecker, soo doende en soude *Graef Arnoudt* sijne beloften vry breet gedaen, in tegenwoordicheydt veler Vorsten, niet hebben naegekommen, van groote portien sijnen sone toe te eygenen. t' Welck niet waerschijnlijck is. Het zy soo het wil, dit moet volgen, dat daer *Graef Arnoudt* sijnen sone de meeste, en heerlijckste goederen geassigneert heeft, oock

Mattbüs
vander Hou-
ven 2. Boeck
sijner Hanter
Cron. fol. 122.
Oude Holl.
Cron. fol.
122.

de Heerlijckheydt van BREDERODE zy geweest. Sulx dat men niet by Haerlem, niet in Kennemer-landt, maer elders de selve soude moeten opsoeken.

Heuterns in
Genealogia
Domin. de
Brederode in
comment.

En om te komen tot ons gevoelen, soo moet ge-
considereert werden, dat in Zuyt-hollandt, eene
groote portie Landts, jae verscheyden Dorpen als
Papendrecht, Vinckelant, Matena en andere Sifrid
zijn uytgemeten. Alle welcke plaetsen gelegen in
Alblaffer-weert tusschen Lecke en Merwede niet
behoorich nochtans onder het Bailljouschap van
Zuyt-hollandt, in eene heerschappye begrepen,
van ouden tijden met den naem van BREDE-RÖE-
DE zijn genoemt. Sulx dat het voor waerheyt
moetaengenomen werden, van dese Lant-streeke
die van BREDERODE vrye Heeren te zyngeweest,
en daer van daen haer geschreven te hebben *Heer-
ren van BREDE-RÖEDE* te zyn. Alsoo hebben sy
haer als Graeven kinderen aldaer onthouden, eene
vrye regeringe geoeffent, ordinantien, keuren,
op t' vechten, op moorden, branden, op successien
en wat dies meer is gemaect. Bewijs van alle 't
voorseyde, geven de hantvesten, by de *Heeren van
BREDERODE* tot nutte haerer onderdaenen aldaer
doen maecken. Die ick om den leser te voldoen,
alhier ten deele sal invoegen. Hebbe het origineel
inde oude chartes tot Vianen gevonden, en mercke
9b dat.

dat het selve in Hollandt in de archiven mede be-
rustet, door dien den naeuwen ondersoecker der
Zuyt-hollantsche outheden, die selve elders op-
gefocht heeft. De Hantvesten luyden ten deeke
aldus.

„ Allenden geenen, die desen Brief sullen sien
„ ofte hooren lesen Saluyt. Doen wy verstaen
„ Diederick, Heer van BREDE-ROEDE, dat wy ge-
„ geven hebben en geven Heer Otto, Heer van
„ Arckel, onsen lieven neve Heer Jan van Herlaer,
„ Heer van Ameyde, ende Willem van Slinger-
„ landt, haeren luyden ende landen dat nu ter tijt
„ uytwaetert tot Giessendam, eenen vryen wac-
„ terganck met ons gemeene, gaende door onsen
„ Lande ende vrye Heerlijckhede van BREDEROODE,
„ duerende tot eeuwigen daegen tot den Lande
„ van Liesveld toe en daer nae. Ende wy Dirck van
„ BREDE-ROEDE, Heere, ende Reynoudt van BRE-
„ DE-ROEDE, willen dat de voorschreven voor-
„ waerden van ons ende onse naekomelingen
„ vast gehouden werden, Heer Otto van Arckel,
„ Jan van Herlaer, Heere van Ameyden, ende
„ Willem van Slingerlandt, heuren luyden ende
„ landen, onse luyden ende landen voorschreven,
„ endē haeren naekomelingen, soo hebben wy
„ desen brief open bezegelt met onsen Zegel, en
„ om meerder seeckerheydt, soo hebben wy ge-

D. Outho-
ren in sijn Hi-
storie van
Zuythollandt.
Hantvest
van den jaere
1366. op
Vrouwen
dach.

„ beden ende bidden onsen lieuen geduchteil,
 „ Heere Hertoge Aelbrecht, Ruwaert van Hene-
 „ gouwen, van Hollant, van Zeelant, ende van
 „ Vrieslant, desen Brief over ons te bezegelen. En-
 „ de wy Aelbrecht, by Godts-genaede &c. Want
 „ wy willen dat dit vast ende gestaede gehouden
 „ werden voor ons ende onse nakomelingen, soo
 „ hebben wy om bede wil, *s' Heeren van BREDE-*
 „ *ROEDE*, ende *Reynoudt* sijnen oudtsten soon, van
 „ ons liefs Heeren broeders wegen Hertoge Wil-
 „ lem voor ons ende onse nakomelingen, desen
 „ brief bezegelt met onsen zegel. Gegeven in't jaer
 „ ons Heeren duysent drie hondert ses-en-sestich,
 „ op onser liever Vrouwen dach assumptie.

Volcht in 't geheel de andere en voorttreffe-
 lijcke handtveste hy Heer *Reynoudt* gegeven, de-
 signerende de macht der *Heeren van BREDE-*
ROEDE inde Heerschappye voornoemt. Als ab-
 soluydt heuren luyden statuyten voorschry-
 vende, gelijck de vrye Steden gewoon zijn,

„ te doen. Wy *Reynoudt*, *Heere van BREDE-*
ROEDE, ende *van Sennip*. Doen kont allen luy-
 „ den die desen briefsullen sien ofte hooren lesen,
 „ dat wy aengesien hebben, dat onse goede luy-
 „ den van Papendrecht, van Vinckenlant, ende
 „ vander Matena swaerlijck verdijckt zijn, ende
 „ dickwils menige groote schaede geleden heb-
 „ , ben

Handtvest
 van den jaere
 1387. op Ag-
 neten dach.

„ ben, ende daegelyx noch lijden, by hooge Zee-
„ gangen, ende grooten op-waeter, daer haer
„ dijcken dick mede breken; Daerom ist dat wy
„ onsen goeden luyden voorschreven gegeven.
„ hebben, ende geven, die nu ter tijt woonachtich
„ zijn in Papendrecht, binnen Vinckenlant, ende
„ der Matena, alsoo verre als onse Heerlijckheyd
„ gaet tot dese drie Steden voornoemt, ofte nae-
„ maels daer binnen woonen fullen, om haer goede
„ recht te verbeteren, dat sy voor dese tijt gehadt
„ hebben, ende verkregen by ons ende by onse
„ voorvaderen, alderhande poincten als hier nae
„ volgende zijn. Eerst sal wesen eenen vuystslach
„ tien schellingen Hollants, als by tijde gange ende
„ gaende wesen sal. Voort soo wie een bloet reyst
„ doet, of een mes treckt, verbeurt tegens ons een
„ boet van drie pont Payements voorschreven.
„ Voort soo wie een hooft-wonde slaet of steeckt
„ eens lit lanck ende nagels diep, verbeurt tegens
„ ons een boet van tien ponden Hollants. Voort,
„ soo wie gewapendrenckt wort : dat is te ver-
„ staen, dat een geworpen sal zijn uyt sijn gewelt,
„ in sijn ongewelt in 't waeter met onwaerden, soo
„ wie dat doet verbeurt tegens ons een boete van
„ tien pont Hollants. Voort soo wie goet neemt,
„ uyt de schuttinge sonder Borchtocht te doen
„ voor Schepenen sijn goet weder te brengen, die

„ verbeurt tegens ons een boete van tien pondt
„ Hollantds. Ende van alderhande verbeurtenisse
„ die vallen sal in defen Lande daer onse Rechter
„ Schepene of heeft of kryge mach binnens dorps,
„ daer sal onse Rechter onse boeten die ons ver-
„ schenen zijn, uyt-rechten ende panden met
„ Schepenen, sonder meer Rechts te vervolgen,
„ uyt geseyt donckere saecken, ende dat aen t' lijf
„ draeget sal men berechten mette Mannen als
„ herkommen is, behoudelijck de verbeurtenisse
„ te blyven, alſſe dese Hantveste begrepen heeft.

„ Voorts, soo wie den andere eenige poincten,
„ op seyde daer men die Man af onschuldich von-
„ de, die sal den aenspreker alsoo veel verbeuren,
„ als hy den anderen opgeseyt heeft, het waer lijf
„ of lidt.

„ Voort, soo en sullen wy noch iemant sijn lijf
„ noch sijn goet af winnen achter bacx, hy en heb-
„ be een wete tot sijnder antwoorde.

„ Voort en sal niemant tegen ons meer verbeu-
„ ren mogen sijns goets dan tien pont, oock wat hy
„ misdaen mach hebben, maer dede iemant Doot-
„ slach, Zeeroof, of Vrouwen-kracht, Vrede-
„ braeckte, of eenigerhande feyten, ende hy daer
„ af verwonden werde alsoo recht waere, die ver-
„ beurde sijn lijf met sijns goedts niet meer dan
„ tien pont, ende of geviel dat iemant verwonden
„ werde

„werde van sijne lijve ende ruymde, die en sullen
„wy, noch niemant van onsen t' wegen, hinder
„noch schaede doen in sijnen goede, maer vryelijc
„laeten gebruycken, uytgeseyt de tien pont van
„sijnen goede als voorschreven is.

„Voort, of geviele dat iemant storve sonder ge-
„boorten, soo datter geen erfgenaemen en wae-
„ren, soo soude onse Rechter dat goet aenvaer-
„den, by den Gesworen van den Lande, ende hou-
„den t' in gewaerd hant, jaer en dach, ende
„quamen daer en binnen geen volgers, soo soude
„onse Rechter dat goet uyt reycken by den Ge-
„sworen die daer by waeren daer hy t' onfinck,
„maer wat bekende Erfgenamen zijn, ende goet
„besterf binnen desen banne voor ons, die en sul-
„len wy, noch niemant van onsen t' wegen, hin-
„der noch schade doen aen haeren goede, maer
„vryelijck laeten gebruycken, alsoo verre, als sy
„onsen Rechter geven, tot onser behoef, verticht,
„ofte verlydinge, als in onsen Lande recht gele-
„gen is.

„Voort, Weeskinder-goet salmen beleggen by
„onsen Rechter ende Gesworen, als costuum en-
„de recht is in onsen Lande, maer wie aenvinge
„sonder beleggen, verbeurde tegens ons een
„hoete van tien pont, alsoo dicke als t' onsen
„Rechter betogen mochte met Schepenen.

„ Voort soo gelooven wy onsen goeden luyden
„ voorschreven, die woonachtich zijn, ofte wesen
„ sullen binnen desen banne voorschreven; dat wy
„ noch onse naekomelingen, noch haere nakome-
„ lingen nimmermeer schatten noch bidden en
„ sullen niet dwange, noch geenderhande dienst
„ vergen van hen te hebben, van erve of van goe-
„ de, dat sy noch hebben, of naemaels krygen mo-
„ gen in onsen lande van B R E D E - R O E D E , tuſſchen
„ Lecke ende Merwede, uytgeseydt ons paelente hel-
„ pen houden, in noode te helpen dijcken, Heer-
„ vaert met ons te vaeren, Harnas met ons te hou-
„ den, als gewoonlijck is, ende ander dienst, die
„ sy ons dagelyx schuldich zijn te doen.

„ Voort soo geven wy hen volle macht, dat sy
„ Buermans van buyten mogen ontfangen ende
„ houden, die alsulx recht genieten, als voorschre-
„ ven is. Ende soo wie sy ontfangen, ende ont-
„ fangen werdt, die gelooven wy in onsen lande van
„ BREDE-ROEDE tuſſchen Lecke ende Merwede alles
„ rechts laeten genieten, dat onse goede luyden
„ van ons bezegelt hebben, of krygen sullen, op
„ dat sy Buerman worden, by ons ofte by den gee-
„ nen die wy daer toe vergen sullen van onsen
„ t'wegen.

„ Ende dat wy willen, dat dese dingen vast ende
„ gestaede gehouden werden, onverbreeckelijck
„ van

„ van ons ende onſe naekomelingen, ſoo hebbent
„ wy gebeden en bidden onſen lieven Broeder
„ Heer Willem van BREDE-ROEDE, Heer van Wael-
„ wijk, want hy nu ter tijt belent ſit in de Heerlijck-
„ heyt tuffchen Lecke ende Merwede, dat hy deſe tegen-
„ woordige Hantvest met ons conſenteren, beze-
„ gelen ende houden wil. Ende ick Willem van
„ BREDE-ROEDE, Heer van Waelwijk voornoemt,
„ om bede wil mijnes lieven Heere en Broeder
„ voorschreven, ende oock om nutschap der goe-
„ der luyden voornoemt, ſoo hebbet ick deſen te-
„ genwoordigen Brief ende poincten voorſeyt,
„ geconſenteert, bezegelet, ende geloof te houden,
„ ende te stercken in alle manieren als voorschre-
„ ven is, in 't jaer onſes Heeren duysent drie hon-
„ dertfeven ende tachtich, op S. Agnieten dach.

Welcke Hantvenſten, een bewijs maecken, dat
die vrye Heerschappye van BREDERODE tuffchen
de Reviere de Lecke en Merwede van ouden tij-
den geweest is. Want anders en ſouden van we-
gen den Graeve van Hollandt, niet bezegelet zijn
geweest ſoodaenige Hantvenſten, waer in des Grae-
ven recht verkort wierde, met het erkennen van
eene vrye Heerlijcheyt.

Komt hier in het voor by gaen in bedencken,
met wat recht de Heeren van BREDERODE al van
outs, tot deſen huydigen daege toe haer ſelven

hebben geintituleert, oock van verscheyden grooten benaemt zijn, te wesen *Graven van BREDERODE*, daer noch het Balljouschap van *BREDERODE* in Kennemerlant, noch de vrye Heerschappye in den Alblasserweert, tot een Graeffschap is verheven?

Mijnes bedunckens is de reden daer van dese. Om dat de *Heeren van BREDERODE* van Graeven, zijnde gesproten, en dien volgens in haere voorouderen Graven sonen, met recht haer den Titel van Graeven mogen aenmaetigen. En dat volgens de onveranderlijcke gewoonte die in desen recht geeft, van geheel Duytlandt, en der omliggende plaetsen, die of tot desen huydigen daege toe, of voor desen onder het Rijcke gehoort hebben, als zijn geweest de vrye Nederlanden, selfs doen de naeder Unie van Utrecht in den jaere vijftien hondert negen-en-seventichopgerecht wiert. Volgens

*Hooft in
fijne Historie
het 14. Boeck
fol. 609.*

welcke costuyme soo wel de jonger sonen van Graeven, en haere sonen Graven werden genaemt, als die van de oudtste des geslachts af komstich zijn. En soo wanneer die jongere sonen geen Graefschap besitten, is de gewoonte, datse by den Stamnaem, of den naem van het Stam-huys, hoewel geen Graefschap, voegen den Graeven Eertitel. Daer van daen komt het dat die van *BREDERODE*, zijnde den naem van het geslachte eenen Graven-

Ti-

Titel daer by voegen. Sulx dat niet te presume-
ren staet, dat den Graeffelijcken naem door die
van BREDERODE, gevoecht soude zijn, ofte geno-
men van een plaetse in Kennemerlandt, die van
mindere reputatie en recht is, dan het Lant van Via-
nen. En die voornoemde Heeren, haer qualitey-
ten stellende op de naevolgende wijse: *Graeve*
van BREDERODE, vry Heer tot Vianen en Ameyden,
Heere tot BREDERODE, ten overvloet te kennen
geven, den Eertitel van Graef, niet ten aensien van
de plaetse by Haerlem gelegen BREDERODE ge-
naemt, maer ten insichte van haeren oorspronck,
ofte Stam-naem, BREDERODE, te stellen.

Ik keere weder tot *Sifrid, of Sicco den eersten Hee-*
re van BREDERODE, dewelke zijnde een jonger so-
ne van den Graeve, ook onder de Edelen van Hol-
landt in de eerste plaetse met alle sijne naekome-
lingen is gestelt. Sulx geven te kennen de oude
brieven, Registers, Cronijcken, daer by gevoecht
de laetere schryvers die de eerste plaetse der Ede-
len die van den *Huyse van BREDERODE* toe schry-
ven. Doch sal voor ditmael daer op niet staen. De-
sen *Sifrid* heeft sijnen Broeder *Diederick*, vierde
Graeve van Hollandt vele trouwe en aensienelijcke
diensten bewesen. Was groot-moedich, en in
Krijch-saeken wel ervaren. En als ontrent den jae-
re duysent enachtien verschil was tusschen die van

*Vander
Hoeven Hant-
Kronijk.* fol.
61.

*Guicciard-
in byvoechsel
van de be-
schryvinge
van Hollandt.*
fol. 238.

*Hoofd
tweede Boeck
van sijn Hi-
stor. p. 74.*

Cronyck
van Hollandt
10. divis. cap.
12. fol. 67. en
p. 76. 82. 88.
101. 106.
118. 129.
136. 150.
167.

Utrecht en Hollant, is tot een hooft vande Krijchs-luyden gestelt, en met het Leger tot Bodengraven getrocken. Alwaer naer een hardt treffen tusschen Bodengraven en Swammerdam met die van Utrecht, Sifrid de Victorie bevocht, soo dat vele op de vlucht wierden gedreven, en vele ver-slaegen. Nae dese tijt sich tot ruste begevende, en gedenckende de broosheyt des menschelicken levens, heeft aen het Klooster S: Aelbert genoemt, tot Egmond, t' welck oock sijn Vrouwe Tetburga dede voor haer doot, vele ackeren en inkomsten naergelaeten. Eensdeels is sulx geschiet tot onderhoudinge van den Godts-dienst, andersdeels (volgens die tijden, wel niet geheel bedurven, nochtans met by geloof besmet,) tot ruste van de Ziele naer het affsheyden. Wierdt aflijvich ontrent den jaere duysent ende dartich, op den vijfden dach van Junius. Sijn graf is ge-weest in het Klooster tot Egmond, naer de Noorder sijde, alwaer sijne Vrouwe Tetta oock wierde begraeven in 't selfde jaer op den eersten dach van de maent Februarius. Het graft was belegt met eenen kostelijcken Steen, waer in gehouwen was t' volgende Graf-dicht, waer van de letteren door de outheyt ten meerden deele al voor vele jaeren uytgesleten waeren. Hebbe het selve uyt het Latijn in Duytsch soo gevoegelyck het geschieden konde overgeset.

Ma-

Maniers verandering, gaf dick verandert recht
Van staet, dat wou den Graef die hier begraven lecht.
Want Sicco s' Graven Soon, sijns Ouders graeffschap laet
Wordt minder dan hy is, vervolgend liefdens baet.
Nochtans heeft Landt en Knaep, en gelt met voller hant
Alleen sijn Broeder wyckt den Prinse van het Landt.
Hy peynsend hoe gering des Werelts eere smaeckt,
Heeft vele goederen aen dit gebou gemaect.
De Stam van Sicco sprynt ijt dit ons vry gewest.
In rijckdom, macht, verstandt, niet minder als de best.
Hy die in Iunius sich scheydt van s'Werelts lust
Moet hebben rechte stildt, in eeuwicheydt zijn rust.
Nac de doot van Sifrid, wiert Diederick sijn sone
de tweede Heere van BREDERODE, gekreech het volle
besit sijner Vaders goederen, behieldt oock het
Stadt-houder Ampt van Kennemerlandt. Heeft
ten Wijve genomen Alverarda die door hare voor-
ouderen, in den bloede den Koningen van Engelant
bestondt. Sy was de Dochter van Baldwyn de tweede,
sevenste Heere van Heusden gewonnen by de Gra-
vinne van Gemep. Dese Baldwyn hadde tot sijn voor
over groot Vaeder gehadt Baldwyn den eersten, tweede
Heere van Heusden, een soon van Robbert des Her-
togen van Cleve jonger sone. Die noch heel jong
zijnde trock met Heinald den Grave van Angiers
naer Engelandt ten Oorloch, in dienste van Koninck Edmond. En heeft sich in alle voorvallende
gele-

gelegentheden, oock in oeffeningen van Waepe-
nen Tornoy-spelen soo gequeten, dat niemandt
hem overtrof. Waer door in s' Koninx Hof by
ieder een aengenaem geworden zijnde, heeft ten
laetsten oock de gunste van *Sophia Koninx Dochter*
verkregen. Daer op moedich werdende, voert
de selve met wille, sonder Koninx weten uyt En-
geland, en brengt haer op sijn Kasteel tot Heusden.
De Koninck nae veelvoudich ondersoeck tot ken-
nis gekomen zijnde van sijn Dochters verblijf
plaets, heeft niet anders dan op soodaenich eene
voorwaerde willen versoenen, dat de Heere van
Heusden genootsaeckt soude wesen, sijn Waepen
te veranderen, en een ander ontfangen, t' welck
ock geschiet is. Sulx dat in Stede van de acht
goudene Scepters, t' welck het Waepen was van
de *Hertogen van Cleve*, die Heere van Heusden
aen nam een Schildt van silver, daer in een roodt
Wiel geset stondt tot een teecken van de veran-
derde Fortuyn des Koninx Dochter. En is noch
op desen huydigen daege dit waepen der Stede
van Heusden gebleven. t' VVelck ick met een
woordt heb willen aenroeren, dat bleecke des
Heeren van Heusdens Dochter, uyt Konincklij-
ken en vorstelijcken bloede gesproten te zijn.

By dese *Alverarda* heeft Diederick gewonnen ee-
nen sone *Willem* de eerste van dien name, derde Heere

van

Mutzaert
in sua Histo-
ria.

Outhoven
in de Beschry-
vinge van den
Lande ende
Stede van
Heusden.

van BREDERODE. En is nae dat hy in't gerustे be-
sit sijner goederen eenige jaeren geleefst hadde,
deser Werelt overleden, doen men schreef het
jaer duysent ses ende seftich.

Kronijk
van Holl. voor
desen by ge-
brachte.

Willem komt in de plaets van sijn overleden Va-
der, en is geweest in fleur van eere en staet, doen
Diederick de vijfde, sevende Graeve van Hollandt re-
geerde. Vvert in de eerste plaetse onder den
Hollantschen Adel gestelt, volgens de oude Brie-
ven en Kronijcken, op het jaer duysent twee en
de t' negentich. Heeft getroud *Alletta*, of *Adel-
heydt*, als andere diē noemen, *Dochter van den Grave*
van Seyn, in Duytlandt. En genereerde by dese
sijne Vrouw e, *Diederick den tweeden*, *de vierde Heere*
van BREDERODE, nae overlijden van *Willem* sijn
Vader; die stierf ontrent den jaere duysent een
hondert ende vier.

Diederickx Vrouwe was genaemt *Agnees*, wiens
Vaeder was *Otto*, *Grave van Solms*. Heeft eenen
geruymen tijt geleefst, doch nae dien niet vele oc-
casien ontrent die jaeren sich op deden, is van den
selven weynich by de Kronijck en History schry-
vers aengetogen. Stierf in't jaer onses Heeren
duysent een hondert ende negen-en-dertich. Sijn
Graffstede is geweest by sijne voor ouderen in het
Klooster tot Egmont.

Heeft naegelaeten (behalven verscheyden

kinderen, waer van de naemen onbekent zijn) eenen sone *Willem* van dien naem *den tweeden*, *vijfde Heere van BREDERODE*. Dese gewan by *Catharijn*, de *Dochter des Graeve van Salms* in *Lothrijck*, eene sone *Floris*, met den welcken hy in grooten aensien en staete was, ten tijde dat Hollandt geregeert wiert, by *Diederick de septe*, zijnde de *negende Grave van Hollandt* in de ordere. Dit is seker, dat in de rye der Edelen van Hollandt, *Willem* en naest hem sijn sone *Floris*, de eerste plaetse bekleet heeft. Is overleden ontrent het jaer duysent een hondert vier ende vijftich.

En volcht hem in de successie, van naem en goederen, *Floris* sijn sone, wesende de *septe Heere van BREDERODE*. Die tot eene Vrouwe genomen heeft, de *Dochter des Graeve van Gennep*, *Christina* genaemt, en leefde tot het duysent een hondert, acht-en-t'negentichste jaer, achterlaetende eenen sone *Willem*, de derde van dien naeme.

Dese is geworden door successie, de *sevenste Heere van BREDERODE*, en gestelt ontrent den jaere duysent twee hondert en drie, onder het getal der Edelen in de eerste plaetse. Sijn Huysvrouwe genaemt *Margriet*, was een *Graeven Dochter van der Lippe*, die hem *Diederick* baerde, den derde van dien naeme. Is nae doode sijnes Vaeders, die stierf in het jaer duysent twee hondert een-en-twintich,

de

de achtste Heere van BREDERODE geworden. Eeni-
ge jaeren voor desen tijt, hoewel sommige mey-
nen ontrent dese tijdt sulx geschiedt te zijn, is ver-
maert geweest *Banjaert van BREDERODE*, Ridder,
houdende de sijde van *Willem de dertiende Grae van*
Hollandt, tegens Vrouw *Ada Gravinne van Hollandt*,
de welcke in weer wille van de Staten des Landts
getrouwyt was aen *Graef Lodewijck van Loon*. Heeft
sich tegens desen Graeve met andere Ridderen en
Knapen soogequeten, dat nae vele en twyffelach-
tige Velt Slaegen, den Graeve gedwongen wiert
Hollant te verlaeten, sulx dat *Graef Willem* tot het
besit van het Graefschap Hollant geraeckte. Dan
of desen Heere *Banjaert* van de rechte linie zyge-
sproten, en van wie, en kan ick niet seker seggen.
Indien men soude mogen op gissingen aengaen,
soo 't is niet onwaerschynelijck, dat *Banjaert* ge-
komen is van de kinderen, van *Dirck de tweede, vierde*
Heere van BREDERODE, welckers naemen hier
boven niet en zijn uytgedruckt. Doch laete sulx
daer blyven, ende sal my voor dese reyse niet aen-
matigen de scheydinge van dit verschil.

Ick stelde even te voren dat *Diederick* nae doo-
de van sijn Vaeder *Willem* was *Heere van BREDE-
RODE*. Dese is het die in het Register der Edelen
van Hollant de eerste plaets bekleedede. En wort
uytgedruckt met den Ampts-naem, van te zijn

Droſaert van Hollandt; ontrent den jaere duysent twee hondert en in de dertich. Troude *Alletta*, of *Adelbeydt*, welckers Vader was geheten *Willem*, een sone van *Willem den eersten*, *Graeve van Hollandt*, haer Moeder was een *Dochter van de Heere van A-dingen*. Hy gewan by dese sijne vrouwe een soon *Alphert* geheeten, die naest de eerste, met sijn Vader, die de eerste is, in de lijste der Hollantsche Edelen gestelt wert, en dat ontrent den jaere duysent twee hondert vyf en dertich.

Dese *Alphert*, was nae het overlyden van *Diederick* sijn Vader, die gestorven was ontrent het jaer duysent twee hondert sesendertich, de negenste *Heere van BREDERODE*, en in de andere goede-ren de eenige erfgenaem. Hadde ter Vrouwe genomen *Beatris*, zijnde een *Dochter van den Graeve van Hoorn*, ontrent Ruermond. Sy baerde haeren Man twee kinderen, een sone *Willem* genoemt, en eene *Dochter* geheten *Catharyna*, de welcke door aenraeden, en goetvinden van *Koninck Willem* troude aen den *Casteleyn van Keysers-weert*. Heeft oock naegelaeten eenen naturelijcken sone, *Diederick* genaemt, die Ridder zijnde, onder het getal der Edelen van Hollant op de lijste gestelt wert, in den jaere twaelf hondert vyf en vyftich. En is *Alphert* deser Werelt komen te overlyden ontrent den jaere twaelfhondert drie ende vyftich, in de maent van *Augustus*.

En

En is hem gevolcht in goederen en Heerlijcke Titelen *Willem* sijn sone, *de vierde dier* benaeming, *tienste Heere van BREDERODE*. Dese is seer groot geweest, en in aensien by *Koninck Willem* *de vijftiende Graeve Hollandt*. *VVort* gestelt de eerste onder de Edelen van Hollant, die doen ter tijt floreerden, en ge-eert met den by naem van *Velt-overste*. Is die selfde, die met andere groote Heeren de privilegi-en by *Koninck Willem* den *Utrechsen* gegeven, tot naeder verseeckerinck onderteyckende. Hy was een kloeckmoedich Heer, en van een groote ervarentheyt in *Krijch-saecken*. Wiens couragie, en feyten van waepenen den Koning in verscheyden voorvallen genoechsaem gebleecken waeren. Sulx dat de Koninck niemant bequaemer vindende, het opper-gebiet des Heyr-legers hem beval. Daerenboven erkendt hem voor sijnen *bloedtverwant* door dien sy beyde van eenen Stamme van wegen haere voorouderen gesproten waeren. Ontsiet dienvolgens sich niet, den selven in verscheyden Brieven soo te noemen, oock met vele goederen te begiftigen. Om dit buyten twyffel te stellen, sal niet ondienstich zijn, hier in te voegen de woorden van *Koninck Willem*, uyt het Latijn in *Duytsch* vertaelt, van desen inhoudt.

„ Willem door Godts-genaede, Roomfch Koninck, altijts vermeerder des Rijx, allen den ge-

„ trouwen onderdaenen des Rijx. Die defen Brief
„ sullen insien, zy genaede en alle heyl. De mildae-
„ dicheyt van een oprecht Koninck is gewoon,
„ sijner onderdanen getrouwe diensten met weer-
„ dige vergeldinge van belooninge voor te ko-
„ men, en haere vordeelen te bevorderen met
„ der daet. Dienvolgens hebben wy willen te ken-
„ nen gevēn allen soo tegenwoordigen, als toeko-
„ menden, dat wy in achtinge genomen hebbende
„ de trouwe en onderdaenige diensten van onsen
„ beminden *bloetverwant*, des Edelen Mans *Willem*
„ *van BREITEN-RODE*, die hy aen ons betoont
„ heeft, en noch gedueriglijck betoont, en als
„ noch sal toonen kunnen, hem gedaen hebben.
„ die genaede, en macht, dathy het Lant Reesveld.
„ &c. En was geschreven by Werdam, in 't jaer
„ twaelf hondert negen en veertich op de derde
„ Kalende van Januarius, de seste indictie.

En noch een ander instrument nae die tijt.

„ Willem door Godes genaede, Roomsch Ko-
„ ninck, altijts vermeerder des Rijx. Allen den
„ genen die dit instrument sullen insien, genaede
„ en alle goet. VVymaecken u allen bekent, dat
„ wy den Edelen Man *Willem van BREDERODE*,
„ onsen beminden *bloetverwant* gegeven hebben
„ het lant Reesveld. &c. En was geschreven in het
„ Leger by Bertoldeschem, in 't jaer onses Heeren.

twaelfhondert en vyftich, den seste Kalende van Augustus, de achtste indictie.

Waer uyt af te nemen is, in wat respect, dat *Willem van BREDERODE* was, voor de gedaene diensten by sijnen bloetverwant *Koninck Willem*. Die hem oock ten laetsten, treckende tegens de Vriesen, ontrent den jaere twaelfhondert vyf en vyftich, het eene deel des Legers toevertroude, het andere selve commanderende. Doch weynich t' sijnen vordeele, door de ongelegentheyt, soo van het ys, als de moerige Landen. Want *Willem van BREDERODE* tegens de Drechtelaers gestelt zijnde aen de lincker sijde, heeft de Victorie door een hardt aendringen, van de Vriesen verkregen. Doch *Koninck Willem* met sijn troepen te diep intreckende, en dat door onbequaeme plaetsen, is met sijn by hebbent Krygs-volck, daer onder waeren een groot getal van Ridderen en knapen, in de weecke gronden met de Peerden gesackt, en naedien de ongelegentheyt van het brosse Ys niet toe liet, dat de eenden anderen te hulpe quam., oock de wegen hen onbekent waeren, is *Koninck Willem* aldaer, met ontrent vyfhondert Edelen, den fleur van Hollant, gebleven. Andere schryven, dat *Koninck Willem* de vluchtende Vriesen, vervolgende, eenige ontrent den wech uyt hetriet met knodsen te vooren komende, hem souden

van

Velsenae
Cronick, in
Graef Willem.

Johannes
Beka, in Hen-
drico Episope-
38. pag. 88.

van den Peerde geslaegen, en soo getracteert hebben, dat hy ten laetste in sijn helmet smoerde.

Ick en kan hier in 't voor by gaen niet overslaen de dwaelinge, of veel eer slechticheyt van sommige aen te raecken, en af te wysen, die stelden, dat de *Heeren van BREDERODE* eerst tentijde van Koninck *Willem* souden in fleur zijngeweest, jae dat de eerstc *Heere van BREDERODE* van Koninck *Willem* soude af komstich zijn. Dit is immer een no-toire en groot abuys. t' Welck uyt de lysten der Edelen veel licht wert afgenoem, die even nae den jaere negen-hondert, de *Heeren van BREDERODE* in 't begin vervatten. Heeft oock de selfde mislach *Velsenaer* al voor twee hondert jaeren aengewesen en met reden tegengesproken, verklarende verscheyden besegelde Brieven van de *Heeren van BREDERODE* lange voor de tijden van Koninck *Willem* geschreven, gesien te hebben, waer van het Segel contineerde t' waepen van Hollant, met een Barenstel. En is alreede dese dwaelinge genoech aengewesen, door de brieven van Koninck *Willem* ten faveur van *Willem van BREDERODE*. Want in de selfden wordt dese *Willem* genaemt een getrouw onderdaen, wiens ervarentheyt, getrouwicheyt, en hulpe in verscheydene gelegentheden den Koninck waren gebleken. Sulx daer uyt, baerblyckelijcken af te nemen is, dat

Jacob Strada Icon Imperatorum in wilhelmo.

dat *Willem van BREDERODE* soo oudt is geweest, als *Koninck Willem* selve, indien niet ouder. Nae-dien het niet waerschynelijck is, dat de groote er-varentheyt en veelderley diensten van *Heer Willem* ontrent den Koninck souden gebleecken zijn, soo wan-neer *Heer Willem* noch geen twee-en-twintich jaeren oudt en was. Want het is seker dat *Koninck Willem* doen den eersten brief geschreven is ten be-hoef van *Heer Willem*, niet over de twee en twintich jaren out is geweest, zijnde gestorven ontrent den jaere twaelf honderten vyf-en-vyftich, oudt ontrent negen-en-twintich jaeren, hebbende het Roomscche Rijck ontrent de negen jaeren gead-ministreert. Dat ick niet daer by doe dese reden, dat *Heer Willem van BREDERODE* verscheyden maelen genoemt wordt s' *Koninx bloedtverwandt*. Welcke naemen de Koningen niet en geven of aen haere legitime, of natuerlijcke kinderen.

Doch ik laete dese onwaerheyt in haere naeckt-heyt, meyne die ten genoeghe ondeckt te hebben, en keere tot *Willem van BREDERODE*, die ten wijve genomen hadde, de dochter van *Hendrick Heere van Vorn*, *Burchgraef van Zeelandt*, welckers naem was *Hildegonda*. Heeft by haer gegenereert eene sone, genaemt *Diederick*, en stierf voor sijne Huysvrouwe ontrent den jaere twaelf hondert vyf-en-tachten-tich, die hem gevolcht is in den jaere dertien hon-dert entwee.

Jacobus
Strada loco.
citat.

Diederick Willem's Soon, is nae t' overlijden sijns Vaders geworden de *elfste Heere van BREDERODE*. Trouwde met *Maria*, dochter van *Heer Hendrick, Heere vander Leck*, die hem baerde drie kinderen, *Willem* den outsten, *Diederick* den middelsten, ende eene dochter, *Itta, of Judith*, genoemt. Was in sijn fleur ontrent den jaere twaelf hondert ses en t' negentich. Doen *Floris de vijfde van dien* naeme, *sestende Graeve van Hollandt* was, en wierdt onder diens regeringe de eerste in het Register der Edelen van Hollant gestelt. Gekreech den naem van *Diederick den Goedertierenen*, om dat het een Heer was, die alles soo veel doenlijck en eerlijck was, door vrientchap, sonder eenige bloet stortinge trachte te vergelijcken. Heeft sulx insonderheyt betoont ontrent de Vriesen, t' welck een notabel acte, en stratagema van hem geweest is. Want als de Vriesen ontrent den jaere twaelf hondert seven en tachtentich af gevallen waeren, willende op haere eygene vryheyt staen, sonder den Graeve in eeniger maete ten wille te moeten zijn, heeft *Diederick* de gelegenheyt waer genomen van die tijt, doen het water by nae geheel *Vrieslandt* overstroomde, en is niet sonder ordere van *Graef Floris*, met vele schuyten gepackt vol krychsluyden, op het onversienst den Vriesen aengekomen, en deselve by buerten en dorpen ten platten lande ge-

Velsenae
Kronyck in
Graef Floris
de 50.

gedwongen, om haer onder de oude gehoorsaem-
heyt te buygen, gyselaers en ostagiers van haer
genomen, om in toekomende verseeckert te zijn.
t'Welck doen sonder bloetstortinge lichtelijck
konde geschieden, door dien de *Vriesen* malkan-
deren door ongelegentheyt van 't hooge waeter
niet bequaem te hulpe konde komen. Nac welc-
ke tijt oock *Graef Floris*, tot meerder versekerin-
ge vier Block-huyzen in Vrieslant heeft doen maec-
ken, en alles in stilte gebracht hebbende, is naer
Engelant vertrocken. Als dit de *Graef van Vlaen-
deren* vernam, heeft een grooten hoop volk ge-
worven in 't Lant van Cadstant, van meeninge Zee-
lant daer mede af te loopen. Doch in 't afwesen
van *Graef Floris*, hebben *Diederick den goedertiere-
nen*, en *Johan van Renes*, een Heyr by den anderen
geraapt, daer mede tegens de Vlaemingen optrec-
kende. Ondertusschen is de *Graef* uyt Engelant
wedergekeert, en vergaedert noch meer volk tot
Vlissingen, sulx dat de *Grave van Vlaenderen*, door
dese groote preparatie sijner tegen partyen verset
zijnde, van voornemen is verandert. Nochtans
om dat niet de gedaene kosten, en de moeiten van
het krychs-volck by den anderen te krygen te ver-
geefs soude wesen aengewent, is *Johan van Renes*
met een gedeelte des Legers nae Sluys in Vlaen-
deren getrocken, en heeft dat ingenomen. *Diede-
rick*

Kronyck
van Hollandt
divis. 19. cap.
20. fol. 106.

rick van BREDERODE treckt met de andere trouppen nae t'Lant van Cadsant, wort daer meester van, smydt sloten en huysen om ver, steeckt de dorpen in brant, slaet veele der Vlaemingen doot, en vele gevangen hebbende, is met eenen grooten buyt wederom gekeert.

Heeft niet alleen dese voorverhaelde diensten, bewesen aen *Graef Floris*, maer oock sich getrouw gequeten ontrent des selfs naesaet. Want als ontrent den jaere twaelf hondert ses-en-negentich, *Graef Floris* van Gerrit van Velsen, door hulpe van die van Aemstel en Woerden, was omgebracht, ist gebeurt dat Rainout Graeve van Gelder de voochdye van Noort-Hollant sich aen maetichde, en Guido de broeder van Graef Jan van Hengouwen, de administratie van *Zuydt-Hollant*. Waer door in Hollant vele twist en oneenicheydt onstont, sulx dat het te beduchten was, het soude ten lesten tot eenen Burgerlijcken oorloch uytbersten. Diederick pleecht over dit geheele werck raet met Floris Abt van Egmont, Hendrick Burch-Graef van Leyden, en VVillem van Egmont, Ridderen, en verstaen malkanderen in desen sin, datse elck op sijn eygen kosten, nae Engelant soude trekken, om den jongen *Graeve Iohan Floris Sone*, daer van daen te haelen. En met den aldereersten overschepende, hebben haer voornemen aen Koninck

ninck Eduwart bekent gemaectt, dat haere meyninge was, den Graeve in sijns vaeders regeringe te stellen. Dit vont de Koninck niet ongeraetsaem en heeft een BREDERODE des Graeven sorge, en sijner dochter bevolen, die hy den jongen Graeve ten wijvemede gaf. Haer t' scheep begevende, zijn door contrarie winden genootsaeckt, geweest, Zeelant aen te doen. En quaemen by VVolphart van Borselen Heer van der Veer, die seer geerne het opslicht op den jongen Graeve voor sich gehouden hadde. VVaer om oock den jongen Graef, door ingeven van Borselen, BREDERODE belast nae Hollandt te vertrecken, en daer te blyven. Weynich danckx ontfangende voor de weldaeden soo aen den jongen Graeve als aen sijn Vader te voren bewesen. Hier blyckt, hoe veel vermach het op maecken door d' een of d' ander, dat selfs Vorsten haeren plicht van erkenntisse ontrent genomene weldaden, niet en voldoen. VVaer door t' geschiede dat BREDERODE, siende een ander in sijne plaatse, en daer door een afkeer van de wereeltsche onsekere veranderlycke dingen gekrygende, eene verre pelgrimacie aengenomen heeft. En is in het wederkeeren door Vranckrijck, op sijne reyse tot Rheims gestorven, ontrent den jaere dertien hondert en achttien in de maendt december; licht begraeven in

de Klooster kercke der Dominicanen aldaer.

Willem van BREDERODE, die wy geseght hebben te wesen de ouste Soon van *Diederick de Goedertierene*, heeft eerst ten wijve genomen *Elisabeth*, de *Dochter des Graeve van Luxenborch*, want het te dien tijde noch geen Hartichdom en was, en gewan by haer eenen Sone, *Hendrick* genaemt. Naer het overlyden van *Elisabeth*, nam tot sijne tweede vrouwe *Catarijn*, *Willem van Teilingens* *Dochter*, die weduwe was van *Albert van Vorn*. Heeft by de selve oock gewonnen eenen Sone, geheeten *Diederick*. Doch om dat *Willem* sone van *Diederick den goedertieren* twee jaeren voor sijn Vader was overleden, is het geschiet, dat by sommige *Hendrick* sijn soon de *twaelfde Heere van BREDERODE*, en *Diederick* des selfs Broeder naer hem, in de ordere gestelt wert. Doch naedien aen *Willem* de Heerlijkheden al voor sijns Vaders doot werden opgedraegen, moet in de lijste de *twaelfde Heere van BREDERODE* gestelt werden, en soo vervolgens sijne kinderen.

Nu *Diederick de jonger* sone van *Diederick den goedertieren*, *Willem* Broeder, die getrouw t hadde *Maria* *Dochter van Bueren*, om dat hy uytgesloten was, door sijn ouder Broeder en des selfs sonen, is in t' getal der *Heeren van BREDERODE* niet gerekent.

Judith sijne jonckste suster is uytgehouwlijckt
aen

aen Iohan Persijn, Heere van Waeterlandt, en stierf in den jaere dertien hondert seven en veertich, leght begraeven int' Klooster ter Lee of Leewen-horst.

Sulx dat in de goederen van sijn groot Vader en Vader gesuccedeert is *Hendrick Willems* *outste sone*, en was de *dertiende Heere van BREDERODE*. Doch geen kinderen krygende by sijn Huysvrouwe *Isabella*, *de dochter des Heeren van Fontein in Vranckrijck* (die by andere genoemt wort *Elisabeth Soutaine*,) is deser werelt overleden in den jaere dertien hondert een ende twintich, en sijn Vrouwe een wyle daer nae, ontrent den jaere dertien hondert ses ende veertich.

In voegen dat de goederen, en Heerlijckheden gekomen zijn op sijnen jonger broeder van Vaders sijde, *Diederick de vijfde* van dien naeme, en de *veertiende Heere van BREDERODE*. Dese is die selfde, welcke by Hantveste van den jaere dertien hondert ses en festich, vooren gestelt, den Heere van Arckelen andere door sijnen vryen *Lande van BREDERODE* eenen vryen water wech gunde. Hadde ter vrouwe genomen *Beatris* welckers Vader was, *Walraven Graef van Valkenborh*, en *Montjou*, haer Moeder, *Philippa*, een *Dochter des Graeve van Gelre*. Van dese *Beatris* haeren oorspronck schryft, in naevolgende woorden de Heuter:

„ *Walraven* neemt sijnen oorspronck van een „ *jon-*

*Heutens
in Genealog.
Brederod.*

*Litt. Inveft.
ann. 1578.
21. Decembr.*

„ jonger sone des *Hartoge van Luxenborch*, en hadde
„ ten wijve genomen *Philippa Rainoult* des lesten
„ *Graeve van Gelders* dochter, waer by hy gewan-
„ drie sonen en drie dochteren. De outste van de
„ drie *Rainoudt Heer van Valckenborch en Montjou*,
„ geen kinderen achterlaetende uyt *Elisabeth*
„ *s' Graeven van Gulicx* dochter, is deser werelt over-
„ ledien. *Diederick* de andere sone succederende,
„ sijn broeder, nam ten wijve de *Erf dochter van de*
„ *Heer van Vorne*, doch is mede sonder kinderen o-
„ verleden anno dertien hondert ses en veertich in
„ de slach van *Luyck*. Ingelyx is de derden sone
„ *Iohannes*, getrouw t hebbende de *Erf dochter van*
„ *de Heer van Bergen* aen de Schelde, sonder geboor-
„ te naetelaeten, gestorven. *Beatrix* de outste doch-
„ ter, trouwde de voornoemden *Diederick van*
„ *BREDERODE*. *Philippa* de andere heeft geene
„ blyckende geboorte naegelaeten. De derde ge-
„ naemt *Maria*, is Abdisse geworden te *Mabuse* in
„ *Henegouwen*. Sulk dat het Graef schap *Valcken-*
„ *borch en Montjou* op *Diederick van BREDERODE*
„ soude zijn gekomen, tenzy in de wege waere
„ geweest de actie van de Hertogen van *Limburch*,
„ waer van *Valckenburch* en *Montjou* een quaet
„ Leen is, op die van spilfy niet ervende of verster-
„ vende.

Dese *Beatrix* heeft by *Diederick* voortgebracht
vele

vele kinderen, Rainoudt, Walraven, Catharina, en die onder het getal der Hollantsche Edelen plaetsen hebben Diederick en Willem, Ridderen, die welcke sonder kinderen zijn gestorven.

Van den lesten wort gewach gemaect in de Hantvest by Rainoudt sijn broeder gegeven sijnen luyden van BREDERODE, de welcke Willem oock heeft geaprobeert, op den jaere dertien hondert seven en tachtentich, en wort genoemt *Heere van Waelwijck*, als uyt de Hantvest, hier vooren gestelt, is af te nemen.

Diederick, wiens kinderen wy opgetelt hebben, zijnde tot den Oorloch gantsch bequaem, is met Graef Willem de goede opgetrocken tegens de Vlaemingen, by Caslet, ten dienste en hulpe van Philippus de Valois, Koninck van Vranckrijck. En heeft sich aldaer ontrent sijnen Heere dapper gequeten. Want als Graef Willem, zijnde onvertefaecht en kloeckmoedich, bemerckte, dat de Vlaemingen recht toe op s'Koninx tente aentrocken, is spoorlaechs op haer aengereden, en ten dicksten hoop insettende met sijn ros, geraeckte door de menichte der Vyanden die rontom hem waeren van den Peerde, sulx dat de Vlaemingen hem meynden of te dooden, of gevangen wech te slepen. Doch Diederick van BREDERODE, met Johan van Arckel, en Philips Wassenaer dit siende, ver-

Velfenaer,
Kronyck in
Willem.

toeven niet lang, om met perijskel haeres levens den Lant Heere uyt het gedrang te helpen, rijden op de Vlaemingen in, ontfetten niet alleen den Graeve, sulx dat die weder te Peerde raeckte, maer verslaen oock met haer by hebbent volck een hoop Vlaemingen, en dryven de overige op de vlucht. Soo dat ten meer en deele door toedoen van de voornoemde dappere Heeren, de victorie aen de sijde des Koninx van Vranckrijck bleef, en vielen op dien dach van de Vlaemingen, ontrent de ses duysent. Sulx datom dese ende andere goede diensten meer, niet sonder reden Graef Willem van Diederick in eenen seeckeren brief gewach maeckende, hem noemt sijnen getrouwven Neve.

Niet minder trouwe heeft Diederick bewesen, aen de dochter van Graef Willem, Vrouw Margareta, Graevinne van Hollandt, en dat ontrent den jaere duysent drie hondert en vyftich. Want als in Hollandt een groote tweespalt ontstaen was, tusschen de Burgeren, waer van de eene sijde Hoecksche, de andere Cabbeljausche genoemt wierden, en de Hoecksche het wilden houden met Margareta, de Cabbeljausche, met haeren sone Hertoch Willem van Beyeren; so waeren de hoofden van genen Diederick van BREDERODE voornoemt, de Heer van der Lecke, Burch-graef van Leyden, en de Heer van Binck-

Binckhorst. En wanneer het op een Oorlogen
uyt liep, heeft *Vrouw Margareta* van de Engelschen
hulpe versocht, mede verkregen, waer op oock
slach levert aen haeren sone, ontrent ter Veer in
Zeelant, aen BREDERODE en eenige andere het
oppergebiet bevelende. En is nae een hart treffen,
wendersijts vele blyvende, de victorie geweest aen
de sijde van de Moeder. Doch dit geluck en is niet
lang by de Hoecksche gebleven. Want als *Hertoch*
Willem hulpe uyt Duytslant hadde ontboden, heeft
het voorgaende versuynde willen hervatten, en
levert sijn Moeder slach tusschen den Briel en Gra-
vesande, alwaer het de Hoecksche partye te quaet
kreech. Niet te min *Diederick van BREDERODE*
hout de quaede kans, die hem dreychde, lange te-
gen. *Vrouw Margareta* vreesende voor verlies, kiest
met haer schip de kust van Engelant, laet vechten
die vechten wil. t' Welck een schrick brengende
onder de meeste, hebben met Zeylen voor wint de
vlucht gekosén. BREDERODE in t' heetste van 't
gevecht, swicht niet, te loopen woude niet, te wyc-
ken was niet gewoon, nochtans genootsaeckt zijnde,
is niet door ontheeren van de moet, als wel
door verloopen van de sijne, nae dat hy sijn partye
een bloedige victorie gelaten hadde, in haeren
handen geraeckt. Wat tegenweer gedaen is van
BREDERODE en de sijnen is licht af te nemen, in-

Kronick
van Hollandt
divis. 22. cap.
22. fol. 117.

Velsenae
Kronick in
Margareta.
Kronick
van Hollandt
fol. 125.

dien men in achtinge neme t' gene ontrent deser,
 Scheep-strijt verhaelt wert, dat het waeter by de
 drie daegen eene bloetverwige coleur, door het
 overvloedich bloet vergieten, behouden hadde.
 Doch nae dat de Vrede tusschen Moeder en Sone
 was getroffen, mits dat de Moeder Henegouwen
 in besit soude hebben, en de Sone Hollant, Zee-
 lant, en Vrieslant, is BREDERODE van sijne gevanc-
 kenisse ontslagen, en in vryheyt gestelt. Sterf in het
 jaer dertien hondert ses-en-seventich in de maent
 van September, en wiert begraven tot Haerlem,
 in het Carmeliten Klooster. Sijn Huysvrouwe
 was lange voor hem overleden, te weten in den
 jaere dertien hondert vier-en-vyftich, en leght
 begraven tot Reynsborch.

De jonger sone van den overledenen Diederick,
Walraven genoemt, hadde tot sijne Huysvrouw ge-
 nomen *Bertha, Ian van Egmondts dochter*, maer ge-
 wan by haer geene kinderen en stierf in den jaere
 dertien hondert negen-en-sestich, in de maent
 van Julius. Sijne jonger suster *Catharijn*, is getrouwet
 aan *Iohan Heer van Polanen en Lecke*, dewelcke voor
 haer broeder was overleden in het jaer dertien
 hondert twee-en-sestich, en wiert begraven te
 Monster, niet verre van Gravesant.

Sulx dat *Rainoult* de eerste van dien naeme, *Die-
 derickx* outste sone alleen is overgebleven, in sijnes-

Vaders Heerlijcke goederen succederende, en was de vyftiende Heere van BREDERODE. Is seer familiaer geweest, oock in groote achtinge, by Hertoch Willem van Gulick en Gelder, Graeve van Zutphen, die oock hem den Eer-titel gegeven heeft, van sijnen lieven Neve. Wort onder de regeringe van Hertoch *Willem*, en Aelbrecht van Beyer-en, de eerste inde lyfste der Edelen in Hollant gestelt, met den naeme van Graeve van Gennip. Hoe aengenaem die geweest is by dese Hertogen kan blycken uyt de Hantveste by sijn vader Diederick sijnen luyden gegeven, enten faveure mede van Rainoudt by Hertoch Aelbert besegelt. Sijn vrouwe, was de Erf dochter des Graeve van Gennip, Iohanna geheeten, waer door hy den Titel van Gennips Graeve kreech, enterwyle sijn Moeder was geweest een dochter van den Graeve van Valckenburch heeft sijne waepenen, met de waepenen van Valckenburch eerst gequartilleert.

Hy was die gene, die in sijnen tijt de Cabbeljausche een harde partye was, en zijnde een kloeckmoedich en onversaecht Heere, soo hebben hem, de Hoecksche tot het hooft van haere sijde gekoren. Om welcker oorsaek hem by de Cabbeljausche veel smaet is aengedaen, die hem verscheyden maelen laegen hebben gelicht, en nae het leven gestaen. Want als Hertoch *Willem* van Beyer-en

Hanrest
van den jaere
1366.Heuter. Ge-
neal. Brede-
rod.

uytſinnich was geworden, hebben de Cabbeljaſche aen vrouw *Machtilt Willem's vrouw*, die eene Engelsche was, het bewint van Hollant opgedraegen. Waer tegen de Hoeksche staende voor de wetten, vryheyt, en de goede ſaecke, niet hebben willen lyden, dat eene vreemde vrouwe, en weynich kennishebbende, hoe met yrye Nederlanders te handelen, regeren soude. Hebben om dat te voorkomen *Hertoch Aelbert* de broeder van den uytſinnigen, tot *Ruward*, (dat is even ſoo veel als voocht) van Hollandt gekoren, gevende jaerlyx aen vrouw *Machtilt* voor eene douarie twaelf duysent Flaemsche ſchilden. En als *Hertoch Aelbrecht* meest door het beleyt en toedoen van *Raynoudt* der landen administratie bekomen hadde, heeft deſe weldaet geſocht te erkennen. Siende dienvolgens dat *Johan van Bloemesteyn*, Ridder, de ſaecke van de Cabbeljaſche dreef, die was Bailljouw van Kennerlant, ſettede hem af van ſijn Ampt, en stelt *Raynoudt* in de plaetſe. De Cabbeljaſche geen meerder leet konnendelyden, dan dat het hooft van de Hoecksche nae meriten beloont wiert, hebben haer ſoo verre toegegeven, datſe besluyten met den anderen, *Raynoudt* om den hals te brennen. En het ſcheelde weynich, of haer voornemen waere ten uyt eynde gebracht geweest. Want als *Raynoudt* van ſints was het Bailljouws-Ampt aen te veer-

Kronijck
van Hollandt.
divis. 25. cap.
4. fol. 131.

veerden, rydende met sijne dienaeren nae Kennemerlant, soo springen de Cabbeljausche her voor uyt het dorp Castercom, daer sy op hem pasten, slaen hem drie van sijne knechten af, sulx dat hy t' Peert de sporen gevende, met vollen renne, de Kerck van Castercom moeste kiesen. Alwaer hy sich dapper weert met eenige van den dorpe aldaer, tot dat hy ter onsettinge hulpe kreech.

Heeft nae dese tijt noch andere feyten van wae-
penen gepleecht, tegens de Geldersen, ontrent
Waegeningen, daer hy verscheyden Edelen gevan-
gen nam; en is ten laetsten op het beste van sijn le-
ven gestorven, in den jaere doen men schreef, der-
tien hondert en t' negentich. Maeckte ter eeren
Godts, alle het hout, noodich om het dack van
Marien Kerck tot Haerlem op te maecken. Sijn
vrouwe heeft hem menichte van jaeren overleeft,
en stierf eerst in den jaere veertien hondert, en der-
tien op den negen-en-twintichsten dach van
Meert. Hebben by den anderen gehat dese nae-
volgende sonen, *Diederick, Iohan, Walraven; en Wil-lem.*

Diederick verachtende de wereltsche ydelhe-
den, en sich daer van affsonderende, heeft volgens
eene supersticieuse gewoonte dier tyden, sich be-
geven in t' Klooster der Carthuysers tot Diest in
Brabant.

Kronijk
van Hollandt
divis. 27.
cap. 5. pag.
143.

Iohan de tweede geborene sone van Rainoudt, door dien sijn outste broeder niet en succedeerde is geworden de *festiende Heere van BREDERODE*. Heeft ten wyve genomen Iohanna van *Abcoude* dochter van *Willem van Abcoude*, *Heer van Gaesbeeck*, en *VWyck te Duerstede*. *Zijnde* een van de vermaertste geslachten in't Sticht van Utrecht, en is de laetste van die linie al voor vele jaeren overleden. Hy leefde ten tijde dat *Aelbert Graeve van Hollandt* regeerde, en is met den selven, als de Vriesen haer ontrocken hadden de natuerlijcke gehoorsaemheyt des Graeve, tegens haer in den stryt getrocken, alwaer de Victorie bevochten wiert by de Hollanders, sulk dat de Vriesen haer wederom onder den

Heda. pag.
268.
Buchel. ibid.

Graeve te begeven genootsaeckt wierden. Heeft daer nae, een reyse aengenomen nae Yerlant, om te besient' hol van *Patritius* aldaer. En als hy op *Odolphi* dach daer uyt quam, in Hollant wedergekeert zijnde, heeft tot Haerlem ter eeren Godts, ende tot gedachtenisje van *Patritius* een *Cappelleken* opgericht, alwaer de misdaedigen die ter executie geleyt wierden, haere laetste Misce plachten te hooren. Sijn *Huysvrouw*, heeft daer nae, doen tot *VWyck te Duerstede* een Nonnen Klooster wiert opgerecht, haer van den Man gescheyden, en is aldaer geprofessyt. *Iohan* is mede gegaen onder den regel, en begaf sich by den *Carthuysers*,

Car-

buyten Utrecht. Doch niet lange heeft hy dese ordere gehouden, door gelegentheyt van versterf. Want als sijn Schoon-vader, sonder Mans oir nae te laeten, deser werelt overleden was, en dien volgens sijne Vrouwe de Erf dochter was, heeft verlof verkregen van den Paus, om sijne ordere te verlaeten, en is alsoo door successie van wegen sijne Vrouwe, geworden *Heer van Abcoude en Wyck te Duersteden*. Doch als hy sijne Vrouwe *Iohanna*, weder begeerde uyt het Klooster, en sulx met wille niet verkreech, neemt haer gesterckt by anderen, daer uyt met gewelt. Dit quam ter ooren den Bisschop van Utrecht, Frederick Blancquenheim, die tot bevrydinge der ordere *Iohan* laet vangen en bewaeren door Jacob van Gaesbeeck. Soo dat *Iohanna* weder in het Klooster gebracht wiert, door droefheyt en hertseer korts daer nae der werelt is komen te overlyden. Even nae die tijt wiert *Iohan* uyt sijne besettinge gelaeten, die nae dien daer Oorloch was tusschen de Engelschen en Franschen heeft sich, in feyten van waepenen sijnde beproeft, ten dienste van de Françoisen by Aisincourt begeven. En wanneer het op een Veltslach uyt viel, t' geluck den Engelschen te baete komende, is met vele Graeven en Ridderen doot geslaegen, op Crispyns dach, ontrent den jaere duysent vier hondert en vyftien.

I Nae

Litt. Inve-
stitur. Ann.
1578. 21.
Decembr.

Nae sijn overlyden is *Walraven* sijn jonger broeder geworden *Heere van BREDERODE*, zijnde in de order de *seventiende*. Wort op de lyste der *Hollantsche Edelen* de eerste gestelt, en *Graeve van Gennip* genoemt. Nam tot eene vrouwe, *Io-hanna Erf dochter van Hendrick Heer van Vianen, Ameiden, en Haerlaer*. Sulx dat *Walraven* mede door dese verbintenis, een van de vermogenste des Hollantschen Adels is geweest. Diens inkomsten, jaerlyx gerekent wierden, op vier-en-twintich duysent Fransche Schilden. Welcke somme doeh ter tyt vry groot was, als aftenemen is uyt het gene wy ontrent vrouw *Machtilt* even te vooren geseyt hebbēn, die voor eene douarie niet meer en hadde dan twaelf duysent Fransche Schilden. Hy was de eerste, die de volle waepenen van Hollant weder heeft aengenomen, doch gequartilleert, met die waepenen van *Valckenborch* in eene schilt. Trock door last van *Hertoch Aelbert* tegens de *Vriesen*, die al weder gerebelleert hadden, in optocht met het *Krychs*-volck. Bestormt ontrent *Staveren* een sterckte, *Molcken-huys* geheeten, en door dien hy van de sijne wiert verlaeten, die door het sterck tegen dryven der *Vriesen* wecken, is van de selven omcingelt, en in haeren handen geraeckt. Doch is ten laetsten, sich selven nederlatende van boven door een venster uyt de gevanckenisse geraeckt.

Is.

Kronick
van Holl. loc.
cit.

Is daer nae met Graef Willem in aentocht geweest tegens de Gorkomers, en is de Stadt belegert. Die van binnen weeren haer mannelijck, doen met uytval veleschaede, en op een tijt onverhoets des Graeven volck overvallende, neemt Johan van Arckel, *Walraven van BREDERODE*, met eenige Edelen, die geen ontfet van de haere kregen, gevangen. En bleef tot Gorikum in de gevanckenis den tijt van seven jachten, doch doordien een weynich meer vryheit om uyt te gaen nu en dan hem vergunt wiert, is ten laetsten met liste ont-komen. Heeft van doen af op gelegentheyt gewacht om sich selven te wrcken, over die lanck-duerige gevanckenisse, hem by Johan van Arckel aengedaen. En nae dat hy eerste Raedt van Graef Willem gemaect was, is met verscheyden Edelen, en Krychs volck in uyttocht gegaen tegens Johan van Arckel, verwoest sijn Lant, en brengt het selve, en hem die gevangen wiert, onder de gehoor-saemheyt van den Graeve. Maer nae dat Graeve Willem overleden was, sijne dochter vrouw Iacoba in de regeringe van Hollant succederende, heeft Johan van Arckel met Willem van Arckel, te hulpe nemende die van Dordrecht, de Stadt Gorikum, weder ingenomen, het Slot alleen uytgenomen, t welck sy niet en konden vermeesteren. Onder-tusschen sent vrouw Iacoba Walraven, die sy de rege-

ringe van Hollant bevolen hadde, met eenen hoope Krychs-volck, tot meerder versekeringe van het Slot. Daer gekomen zijnde, met sijn by hebbende volk neemt voor de Stadt weder te brengen aen vrouw Iacoba, doet door de muer breken, treckt voor aen, om daer binnen te geraecken. Daer ginck het op een treffen, insonderheyt doen BREDERODE Willen van Arckel ontmoetede, die hy niet eer verliet, voor hy hadde den selven nae een hatt gevecht, verlaegen. Doch BREDERODE te verre voor uyt trekende ter straeten in, niet genoech gevlocht van de sijne, is oock aldaer gebleven. De victorie niet te min was op de sijde van vrouw Iacoba, soo dat den Gorkomers afgelagen wierden ontrent de twee duysent mannen, en de Stadt weder gewonnen. Wert nochtans de schade grooter geacht dan de victorie; door het verlies van BREDERODE, zijnde een van de getrouwste en valiantste die vrouw Iacoba hadde. Sijn doode Lichaem is tot Vianen gebracht en begraeven in het Choor voor t' Autaer, in den jaere doenmen schreef, duysent vier hondert en seventien.

Heeft twee sonen naeglaeten, Reynoudt den tweeden van dien naeme, en Gysbert, daer nae elect tot Utrecht, daer benevens noch eene dochter, genaemt Walavia. Die gegeyen is aen Geerardt, van Waerdenborch, Heere van Ameroehen en Broeckhuyzen, dien

fy

sy gebaert heeft vyf sonen, *Iohan, Heer van Waerdenborch, Walraven Heer van Amerojen, Rainoudt Heer van Broeckhuyzen*, die selfde, dewelcke op eenen nacht de Stadt Leyden door verrassing, met hondert en dartich Mannen innam, en *Willem en Adrian Canoniken tot Utrecht Martini en Oudemunster*.

Doch al eer ick de feyten van *Walravens* sonen voorstelle, sal eerst van sijnen jonger broeder *Willem* genaemt, als voor heenen beloofst is, een weynich ophaelen. Dese hadde tot eene vrouwe genomen de *Erf dochter van de Heere van Werven* in Vlaenderen gelegen, doch gewan by haer geene kinderen. Heeft de voochdyf sijnes broeders kinderen aengeveerd, hoewel niet met soodaenige omsichticheyt, als wel gewenscht waere geweest, door dien hy een harde partye der Cabbeljausche was. Om welckers oorsaecke het gebeurde dat de goederen van sijne Neven, kinderen van *Walraven*, door de bitterheyt der Cabbeljausche bedorven wierden, en het Slot BREDERODE ontrent Haerlem verdestrueert. Waer tegens andere Kennemerlanders tot een bewys van weerwraeck voor *Willem van BREDERODE*, met het Slot Heemskerck insgelycks deden. En als de partyschap der Hoeckschen en Cabbeljauschen daegelyx meer en meer toenam, hebben de Hoecksche die de sijde van vrouw *Iacoba* hielden tegens *Philippus van*

*Heuterus in
Philippe bono
lib.4.*

Burgundien, besloten het uytterste te waegen. Stellen tot opperhoofd *Willem van BREDERODE*, die met een vlotte schepen, tegens die van Burgundien aenkomt. Doch niet altyts daer het voornemen, ende de moet goet is, volchteene gewenschte uyt-komste. Door reden dat 't veeltyts den kloeck-moedigen aen hulpe ontbreeckt. Want, als het op een treffen aenquam, de Burgundische gesterckt door die van Amsterdam, hebben de overhant behouden, alhoewel niet sonder bloetstortinge, en nae een hart gevecht. *Willem* omset van vele met sijne by hebbende schepen, andere gevlycht zyn-de, wert over gelevert aen *Philippus van Burgundien*, die hem verschoonde, en daer nae los liet. Niet te min tachtentich van den gevangenen hoop der Hoecksche moestent ontgelden, die *Philippus* den anderen ten exemplel dede onthoofden.

Willem van BREDERODE de kans verkeert siende en op beter occasie wachtende, naedien alles den Cabbeljausche wel geluckte, heeft voor sich genomen het Jubilee-jaer tot Roomen by te wesen, 't welck was het jaer duysent vier hondert en vyftich. Treckt daer nae toe, met sijn Huysvrouwe, want hy geene kinderen by haer en hadde.

Voldaen hebbende sijne sinnelijckheyt, keert wederom, wort onderwegen met de Peste bevangen, en sterf, nae dat sijne Huysvrouw acht daegen te

te vooren, van de selfde besmettinge was overleden.

Ik hadde even te vooren aengetrocken de doot van *Walraven*, die nae liet vrouw *Iohanna*, vrouwe van *Vianen Ameiden &c.* Doch overleefde niet lange haeren bedtgenoot, en stierf jaers daer aen, in den jaere duysent vier hondert ende achtien, en wiert mede tot *Vianen* begraven.

Soo dat in de Heerlijcke goederen gesucceerdeert is *Rainoudt* de outste sone, wesende de achtende *Heere van BREDERODE*. Hadde ten wyve genomen *Loleta* die dochter was van *Willem Graeve van Labijn*, en *Iohanna Crecqij*, vrouw van *Bingincourt*. Is onder de *Heeren van BREDERODE*, van Moeders sijde, de eerste, die *Burchgraeve van Utrecht* genoemt wiert. Welcke weerdicheyt de Bisschop van Utrecht eerst uytgegeven heeft aen de Graeven van *Benthem*, en van daer is de selve geraeckt aen de Graeven van *Cuyck*. Dese hebben soodaenige eene weerdicheyt overgelaeten aen de Graeven van *t' Goye*, van de welcke het getransporteert is op de *Heere van Vianen*, en door houwelyx verbintenissen aen de *Heere van BREDERODE*. In welckers familie dese weerdicheyt tot den huydigen daege toe gebleven is, als verhaelt den geleerden onder soecker der *Stichtser outheden*.

Desse lib. 3. in fine.

*Lapp. &
waeveren in
notis Margi-
nalibus ad
Hortensium
lib. 3. in fine.*

Dese *Raynoudt* heeft daer nae een reyse aengenomen nae Jerusalem, om aldaer het graf, volgens een gewoone supersticie dier tyden, te besichtigen, en is aldaer gemaect *Ridder van Ierusalem*. Wederom gekeert zijnde, heeft *Philippus van Burgundien* hem onder de Ridderen van de voortreffelijcke Ordere des Guldenen Vlieses aengenomen. Dese eere bewesen aen *Raynoudt* en konden de Cabbeljausche sonder haet niet gedencken, hebben dien volgens getracht, hem sijnen luyster indien niet te benemen, ten minsten te verdonckeren. Doen haer best, om *Philippus* te doen gelooven, dat die *van BREDERODE* niet en behoorden het waepen van Hollant te voeren, en dienvolgens, datmen *Raynoudts* waepen soude aen stukken breken. *Philippus* bemerckende sulx ten principaele geseght te zijn, uyt wraeckgiericheyt der Cabbeljausche tegen die van den *Huyse van BREDERODE*, stierde nae het Klooster tot Egmond, en nae den Haege, om ontrent dese saecke ten vollen bericht te werden, en bevant alles gestroyt tot naedael van den *Huyse van BREDERODE*, verdicht en logentael te zijn, hanght *Raynoudt* de Ketting met het gulden Vlies om den hals, en bewyst hem soodaenige eere, als hem uyt oplicht van sijne af komst toequam.

Was ontrent dese tydt, dat daer een Oorloch onstont tusschen *Philippus* en de Stadt van Gent, daer ten

ten weder sijde vele bloets is vergoten, sonder dat de Gentenaers konden bedwongen werden. Om welcker oorsaeck, *Philippus* die van Hollant te hulpe riep, die met den Stadt-houder de Heere van Lanoy, by sich hebbende een goet getal Edelen, haeren Heere tegens de Gentenaers te baete trocken. De Stadt-houder heeft daer en boven door bysonder last van *Philippus* versocht aen *Raynoudt* ende sijn broeder *Gysbert*, die *Proost* was tot Utrecht, sy wilden ter gunste van den Hertoch op haere kosten by een brengen duysent gewaepende Mannen, met belofte, soo haest en soudense tegens de Gentenaers niet uytgetogen zijn, of men soude se op des Hertochs kosten, soldye geven. *Raynoudt* door toedoen sijnes broeders vergaedert het voor-
noemt getal in korten tyt, treckt uyt tegens die van Gent, en voecht sich met de andere Hollantsche om slach te leveren, quyt sich met de sijne in sulcker voegen in den slach, dat de Gentenaers vele vervlaeegen, gequetst, en de overige verjaecht zijn, sulx datse genootsaeckt waeren den Vrede van *Philippus* te verfoecken. Doch gelijck het de Menschen gebeurt, dat ongelijck gelen lange onthouden wert, en niet lichter als weldaden vergeten, oock dat verder gaet, t' goet met quaet beloonet, sooginck het met *Philippus* ontrent *Raynoudt* en sijn broeder. Weynich gedach-

temen aen het vooren beloofde, weynich aen vergeldinge van trouwe diensten; jae door toedoen van de Cabbeljausche doot vyanden van den *Wyse van BREDERODE*, heeft *Philippus* niet recht in desen den naem van *Goede* draegende, vele sinnaet, leet en verdriet soo *Raynoudt* als sijn broeder aengedaen, gelijck uyt t' vervolch deser Historie, volgens geloofweerdige schryvers, sal blycken.

Als ontrent den jaere veertien hondert vyf-en-vyftich den Bisschoplycken staet vaceerde tot Utrecht door het overlyden van *Rodolphus*, gewesene Bisschop van Utrecht, die oock alreede begraven was, soo heeft *Gybert van BREDERODE*, *Proost* vaneen der Kercken aldaer, sich onderdianken laeten confocreren, om alsoo capitulair te werden, en de verkielinge eenes nieuwen Bisschops, die aenstaende was, by te wesen, *Philippus van Burgundien* sent nae Utrecht Graef *Jan van Nassouw*, om alle andere te keeren, en de Bisschoplijcke waerdicheyt voor sijnen bastaert sone, *David van Burgundien*, die doen ter tijt Bisschop van Teruanen was, te solliciteren. Daer en tegen *Aernout Hertoge van Gelre* begeeft sich nae Utrecht, om den Bisschops myter voor Hertoch *Steven van Beyer*, die *Canonyck* was tot *Ceulen*, te krygen. De capitulairen, tot Utrecht, veel onheyls te gemoet siende, t' welck door dit bestel en

recommanderen van Grooten, lichtelijck soude ontstaen, nemen voor op den sevenden dach van April des jaers voor henē genoemt, te gaen tot het verkiesen van eenen Bisschop, en hebben nae aenroepingē van Gods naem met eenpaerige stemmen verkoren *Gysbert van BREDERODE*, die geworden is in de ordere de vier en vyftichste *Bisschop van Utrecht*. Op die selve tyt, soo is den neuen Bisschop, metgemeene bewilliginge des Raets, en der Gilden, geleyt in Bisschops-hof, om aldaer recht te administreren. En als *Bisschop Gysbert* in toekomende woude verseeckert zijn, voorſiende eenich onheyl, heeft sich minnelijck ontrent de Gilden gedraegen, welckers macht doen ter tyt niet gering en was, en heeft deselve soo beleefd weten te ondergaen, datse t'sijnen verſoecke toelieten, dat *Raynoudt van BREDERODE* sijn broeder, met Jacob van Abcoude en Gaefbeeck, souden in de Stadt komen. En soo is t' geschiet, dat niet alleene de voornoemde, maer noch vele andere van grooten aensien, die de Stadt ten tyde van Bisschop Rodolphus hadden moeten ruymen, daer weder in quamen. Heeft doen goet gevonden alle de borgeren, die nochtans niet eensydich waeren, by een te doen vergaderen. Sulx geschiet zijnde, stelt haer alle voor de eendrachticheyt, verſoeckt en maent haer alle daer toe aen,

met belofte, hy soude tegens haer sich toonen, als eenen goeden Heere en herder betaemde. En als sy alle toegeroepen hadden sulx alleen te begeeren, is elck een goets moets, en vrolijck nae sijn Huys gegaen. Eenige niet te min, die voor desen de sijde van wylen Bisschop Roelof gehouden hadden, door vrees van velen, die van den Bisschop waeren verdreven geweest, doch nu wedergekeert, begaven haer nae Amersfort, welckers inwoonderen sy wisten genegen te zijn geweest den overledenen Bisschop. Ondertusschen sent *Bisschop Gysbert* eenige gedeputeerde nae den Apostolischen stoel tot Roomen, als waeren luyden van achtinge en kennisse, Alphart van Monfoort, Everhard Soudenbalch, Willem Pauw, Herman van Rhyn, en noch andere, om alsoo van den Paus Calixtus de bevestinge der gedaene verkiesing te impetreren.

Kronijk
van Hollandt
diris. 29, fol.
176.

Maeckt daer en boven, op dat daer geene beletselen mochten voorvallen, een Wissel over van vier duysent ducaten, die men plach te tellen tot een erkentenis, voor de confirmatie. Sent op de selve tyt eenige nae Keyser Frederick, om het sweert, en de temporaliteyt van hem te ontfangen, t'welck oock terftont geschiede. Maer de confirmatie tot Roomen en konde by den Paus niet uytgewerckt werden, door dien des nieuw gekorenen Bisschops. Vyanden haer

haer beste deden om sulx te beletten. Want soo haest en was dit geruchte niet verspreyt dat B R E D E R O D E tot Bisshop was verkoren, of de Cabbeljausche waeren op de been, om dese verkie singe, t'zy door recht, t'zy door onrecht vruchtelooſ te maecken. Den ouden haet komt te voren, gevoecht met vreeſe, dat alsoo de Hoecksche door soo een hooft van de Provincie van Utrecht ge sterckt zijnde, veel licht, de overhant souden krygen. En daer toe men niet geraecken konde door gewelt, trachtemen te komen, met bedroch, en achlisticheyt; volgens de oude leſſe van Machiavellus, die raet daer de Leeuwenhuyt niet te pasſe komt, het Vaffen-velaente trecken. De Cabbeljausche dan bedencke dese naevolgende vont, om te beletten de confirmatie by den Paus, sy ſenden Ambassadeurs nae Bruffel by Philippus den Hertoch van Burgundien, dewelcke hem te gemoet voeren, de macht der Heere van B R E D E R O D E, en dat deſelue veel licht ſoo groot ſoude werden, dat men die ſoude moeten vreeſen en ontfien, te meer door dien sy de gemoederen van ieder een lichtelijck ſoude inwinnen, en nae haer trecken.

„ Brengen hem mede in gedachte, hoe dat die van „ B R E D E R O D E, het ſelfde waepen, met die Graeven van Hollant voerden, en afkomſtich zijnde „ door legitime linie van de Graeven van Hollant,

„wel mochten gedachten krygen, om het selfde „Graeffschap aen den ouden en rechten Stamme te „brengen. *Philippus* dit alle over denckende, niet sonder eenige vrees, heeft niet vertoeft, om door den sijnen by Paus Calixtus de gedaene verkiessinge *van BREDERODE* te niet te maacken, en de onwettelijcke gedaen op sijnen bastaert soon David, ten effecte te brengen door gevolchide confirmatie. Ondertusschen heeft *Bisschop Gysbert*, (bemerckende alle dit onheyl by de Cabbeljauschen veroorsaeckt te zijn) voorgenomen de weerdicheyt hem met recht opgedraegen, door macht van waepenen staende houden. En als het geruchte liep, dat *Philippus van Burgundien* tot Utrecht soude komen, om sijnen bastaert soon in de possessie te stellen, heeft den *bisschop Gysbert*, door bestel sijnes broeders, die t' hooft van de militie wesen soude, alles ten Oorloge noodich gereet gemaect, om alsoo over de Bisschop-lijcke macht niet te disputeren, maer te vechten. Nochtans de saecken van alle kanten insiende, en om de macht des Hertochs, die Graeve van Holland was, heeft ten laetsten het gantsche werck, ende de dispositie van sijn recht overgegeven in handen van den Hertoge van Cleve, en *Heer Raynoudt* sijn broeder, t' gene sy goet vonden gedaen of gelachten, dat soude hy als een uyt spraecke van arbiters nae-

naekomen. Dese Heeren en hebben haer selven
soo een gewichtich point niet alleene toever-
trouwt, maer hebben tot Raetsluyden by haer ge-
nomen noch eenige andere van aensien, als Johān
van Renes, Domdeken, Johan Proeys, Jacob van
Montfoort, en andere, die op de naevolgende con-
ditien een accoort beraemt hebben, en alsoo de
heftige verschillen by gelecht.

„ Dat *Gysbert van BREDERODE*, die tot Bisschop
„ gekoren was, uyt sijnen vryen wille, de Bis-
„ schoplijcke waerdicheyt soude overgeven aen
„ David van Burgundien, behoudende sijne Dom-
„ proostdye, en sijne Proostdye tot Oude-Mun-
„ ster, by welcke Titulen en Ampten *Philippus*
„ *van Burgundien* hem voegen sal de Proostdye van
„ *Donatianus* tot Bruggen. En sal David aen hem
„ jaerlyx betaelen, de somme van vier duysent
„ goudt guldens, en voor de kosten tot desen dach
„ toe gedaen, eens de somme van vyftich duysent
„ Leeuwen guldens. En wat aengaet het Bisdom
„ *van Teruanen*, sal David, soo lange hy leven sal,
„ aen *BREDERODE* betaelen, en dat alle jaer, de
„ somme van twee duysent Fransche guldens.
„ Daer en boven sal *Philippus BREDERODE* noe-
.. men tot eerste Raedt van geheel Hollant, op
„ dobbel tractement.

Alsoo is *BREDERODE* gedwongen geweest de
ver-

*Heuterus
in notis ad Ge-
neal. Brederod.*

*Idem in
Philippo Bono
pagina mihi
142.*

verkregene waerdicheyt te verlaeten, niet langer als een jaer en vier maenden in t' besit des selfs heb-

Heda fol. 292. verkregene waerdicheyt te verlaeten, niet langer als een jaer en vier maenden in t' besit des selfs heb-
Suffridus in Appendix. bende geweest. Soo vele vermach en het gewelt
der machtigen, en quaede præctycken der haeti-
 sche menschen. Als David den bastaert van Bur-
 gundien in de Bisschoplijcke waerdicheyt was be-
 vesticht, heeft eer volgens lust, als reden, met ee-
 ne groote licentie alles beginnen te verrichten, en
 ophaelende de oude vyantschap, heeft *Gysbert van*
BREDERODE by de vier jaeren gevangen gehou-
 den, die door tusshen spreecken vangoede vrien-
 den op sijn vrye voeten is gestelt. Is sulx nochtans
Hollantsche Kronyck fol. 196. niet geschiet sonder verminderinge van sijn recht,
 als moetende afstant doen van sijne groote Proost-
 dye, en t' jaerlyx pensioen, t' welck hem volgens
 het opgericht accoort uyt de inkomsten van het
 Teruaensche Bisdom moest uytgekeert werden.

*Buchelius in notis ad He-
 dam. pagina 308.* En siende alles geschieden tot sijn naedeel, uyt
 den ingenomen haet van David jegens hem, en
 verdrietich werdende over de onrechtmaetige
 regeringe des selfs, is nae Breda vertrocken, en
 aldaer gestorven in den jaere duysent vier hondert
 acht ende seventich, leght begraeven in het Klo-
 ster der Carthuysers buyten Geertruydenberch.
 Heeft verscheyden bastaert-kinderen naegelaet-
 ten, acht sonen, ende vier dochteren, waer van
 verscheyden Geestelijcke Persoonen geworden
 zijn,

zijn, andere getrouwdt en kinderen gekregen.

Doch de wraeckgiericheyt van den Burgundi-schen bastaert en konde niet voldaen worden in eenen *Gysbert van BREDERODE*, maer de lanck-bedachten haet, moest oock gaen tegens *Gysberts broeder*, die vele smaetheden en tormenten door occasie van eenige valsche en opgeraepte præsumptien hem aengedaen, heeft moeten uytstaen. Want op eenen tyt wannēer *Raynoudt van BREDERODE* sich onthiel tot Wyck te Duerstede, is Bis-schop David aldaer gekomen, en heeft den voor-noemden *Raynoudt*, die Ridder was van de Ordere, het Gulden Vlies met eene groote onwaerdicheyt, in t' gesichte van ieder een, t' welck te meer ver-achtelijck was, van den hals geruckt. Beschuldicht hem van schelmstucken, en sijne kinderen van verraderye, en laet hem om dier versonnenē oor-saecken in de gevanckenisse werpen. En in dit alle konde dien ouden haet niet vergenoegcht zijn, soo wyt gaepfese, men moeste oock tot de tortu-re gaen, en een Ridder van de waerdichste, Ordere, als een van de swaerste crimineelen, ter palye brengen. Men pynicht en reckt den on-schuldigen, om iets door des selfs onlydelijck-heyt tegens waerheyt en gewisse uyt te persen, t' welck tot Vonnis en straffe eenen voet mochte geven, soo van hem selven, als van de sijne.

Byvoechſe-
len van Guic-
ciardin in ſij-
ne beschryvin-
ge van Hol-
lande.

Maer de onſchuldicheyt ontrent de opgedichteſeyten, heeft het gemoet van *Raynoudt* ſoo geſterckt in't midden der tormenten, dat hy veel eer heeft voorgenomen alles geduldich uyt te staen, dan iets tot ſijn naedeel, tegens waerheydt te bekennen, alwaer het schoon met beloſte van vryinge. Ten laetſten, wanneer David vernam niet bekent te zijn, t' welck culpabel was, door de aengedaene wreetheyt, heeft niet verder dorven gaen; te meer door dien *Hertoch Carel van Burgundien* eenich bericht gekregen hadde, van *Raynoudts* getrouwicheyt, en onſchuldicheyt, belangende ſijne beschuldigingen. Schryft dienvolgens aen Bifſchop David, datmen den Ridder tot hem ſoude overſenden, en terwyle het eene was van de Ordere des Guldenen Vlieses, verſtont dat de judicature over den ſelven hem met de andere Heeren van de ſelue Ordere was competerende. Laet dienvolgens een gebodt uyt gaen, dat indien daer iemant iets hadde tegens *Raynoudt*, die ſoude op eenen geſetten tyt voor hem verschynen, en ſijne aen klachte doen. Niemant openbaert ſich, dan alleen eenige van David den Bifſchop af geſonden, om niet te ſchynen een faute begaen te hebben, en niet ſonder reden tegens *Raynoudt* ſoo ſtraf te zijn geproncedeert. Sy begeeren van Davids wegen dat *Raynoudt* weder in hechtenis ſoude geſtelt wer-

werden, en brengen nochtans niets in tegens hem, dat met eenige waerschynelijckheyt voor heele of halve proeve konde aengenomen werden. Sulx dat *Carel van Burgundien* vergeselschapt met Graef Engelbrecht van Nassauw, Johan Heer van Crickii, Graef Simon van Lalaine, de Heere van Montigny, en andere, de saecke rypelijck overwogen hebbende, *Raynoudt* voor ontschuldich en onnoosel heeft verklaert, en hem in sijne voorgaende waerdicheyt herstelt.

Als Bisschop David bemerckte, dat dit qualijck by ieder een soude luyden, datmen een Ridder, van de Heerlijcke Ordere sonder recht en reden ter torture geleyt hadde, en ten minsten van den Bisschoplijcken Stoel geweert behoorde te werden alle ongerechticheyt, gaf voor, door valsche beschuldingen van eenige, die hymeynde oprecht te wesen, bedrogen te zijn. En sijn gewisse hem, beginnende te prickelen over desen Godtlooseri handel, geliet sich met *Raynoudt* te willen versoenen, en beloofde door eenige Vrienden van *Raynoudt*, sulx te sullen doen, als sy souden oordeelen tot herstellinge van *Raynoudts* eere dienstich en noodich te zijn. En wert toegeseght dat tot Vianen een Collegie van Kánonicken soude door David opgerecht werden. Doch daer en is niet op gevolcht door dien niet lange nae dese onwaerdicheyt herstelt.

heden, te weten in den jaere veertien hondert, drie en seventich den sextienden October *Raynoudt* deser werelt is komen te overlyden, niet sonder achterdencken van fenyn, t'welcke hem in den dronck gemengt was. Hoewel andere gevoelen, dat de sieckte ontstaen soude wesen, door het drincken van vervuylde Wyn. Het zy hoe het zy, dit is niet sonder bedencken, dat Bisschop *David* hem liever van kant heeft gesien, dan anders achterdencken houden van weerwraecke, die mischien *Raynoudt* en sijne Vrienden by occasie ontrent den Bisschop souden oeffenen.

Heeft naegelaeten veele legitime kinderen, (behalven vyf bastarden) als *Anna*, die andere *Iohanna*, noemen, is in haere kintsheyt overleden, *Iodoca*, die ongehuwt blyvende, t'Utrecht in Jerusalems Klooster haer leven geyndicht heeft, *Iola*, die mede tot Bergen in Henegouwe een devotaris geworden is. *Iohanna*, de welcke nae datse lange jaeren by *Vrouwe Margareta*, laetste Huysvrouwe van *Hertoch Carel* haer gehouden hadde, in het hoofsche leven een weersien krygende, te Gent in het Klooster van de Clarissen is gegaen, en heeft aldaer haer leven geyndicht. *Walavia* is getrouwet aan *Iohan van Gaveren*, Heere van Sint Aechten-roede, in het lant van Luyck. Dit zijn geweest alle de dochteren van *Raynoudt*, heeft daer en boven

nae-

naegelaeten twee sonen, *Walraven* den outsten, zijnde de negentienste *Heere van BREDERODE*, ende *Francois* den anderen, van wiens feyten, hier nae sal gesproken werden.

En hadde *Raynoudt* op sijn sterfbedt zijne naegelaetene weduwe *Vrouwe Iolenta*, bevolen de *Voochdye* sijner kinderen voornoemt, en dat met goetvinden en toestemminge van *Hertoch Carel*. Doch heeft dese *Voochdyschap* de goede Weduwe veel onheylen schaede in den Lande van *Vianen* en *Ameyde* toegebracht. Want in den jaere veertien hondert vyf en seventich, quamen de sonen van *Walravia*, die gewesene suster van *Raynoudt*, te weten *Walraven Heer van Amerozen*, en *Raynoudt Heer van Broeckhuyzen*, Ridderen, en twisteden met *Vrouw Iolenta*, over de regeringe der onmündigen, meynende dat haer de selve toequam. Daer door een twist en oproer onder den Borge- ren tot *Vianen* ontstont; eeniger der selver het houdende met *Vrouw Iolenta*, andere voor *Walraven* en *Raynoudt van Waerdenborch* staende. Te meerendel nochtans ongenegen, door op maeckinge tegens de weduwe, is de selve genootsaeckt geweest met haere kinderen, om alle vordere onheylen te vermyden; op t' Slot *Batesteijn* haer te begeven. Schryft van daer eenen brief aen *Heer Walraven van Haeften*, een haerder Vrienden, met versoeck-

van eenich Krychs-volck ter hulpe. t' Welck oock geschiede, sulx dat *Walraven* en *Raynoudt* gebroederen met den haeren Vianen moesten verlaeten. Heeft dienvolgens ruste gehad tot in het begin der regeringe van *Vrouw Maria* dochter van *Hertoch Carel*.

Ontrent die tyt schreef M'. Geraert Calslaegen Advocaet van Gent, uyt naeme des Hertoge van Gelre aen *Vrouw Iolenta*, dat het niet ongeraetsaem soude wesen, indiense met haere kinderen nae Gent trock, om *Vrouw Maria* haere devoiren op te draegen, en alsoo haere kinderen met eenen te bevelen, datse mochten in dienst zijn van de jonge Gravinne. Neemt sulx met den eersten voor, en latende het gebiedt des Lantschaps Vianen en Ameiden, voor eenen geringen tyt aen Sweeder van Vianen, bevordert haere reyse. Eenige Borgeren die twistgierich waeren, hebben dit ten quaeden geduyt, en verstanden dat *Walraven* en *Raynoudt van Waerdenborch*, (die voor desen onder de Borgeren een twist veroorsaect hadden,) de bedieninge toe quam. Sulx dat Sweeder met eenige Borgeren, die t' methem hielden, opt' Slot Batesteijn sich onthielden, laetende Vianen aen *Walraven* en *Raynoudt* voornoemt. En als Sweeder aen *Vrouw Iolenta* geschreven hadde om Orde re, en wat te doen soude staen, soo heeft in't weder kee-

keeren *Raynoudt* den Bode waergenomen, en de brieven onderschept, die van *Vrouw Iolenta* aan Sweeder geschreven waeren. Snydt het boven geschrift af, en set boven het signature en de naeme van *Vrouwe Iolenta*, daer wit Papier genoech gelae- „ ten was, even als of het waere by haer gelast. Men „ soude het Slot op goede conditien aan de ander- „ re overgeven, en dat met den eersten, nae dien „ sy geen middel sach, tot haerder ontsettinge. Desen brief soo doleuslijck gefabriceert stiertmen aan Sweeder op t' slot Batesteyn, met den selven Bode, die van den handel kennisse hadde, doch met gelt omgekocht was. Welcken brief by Sweeder geopent en gelesen zijnde, achtervolcht het gebot, soo hy meende van *Vrouwe Iolenta*, komt over een met *Raynoudt* in deser voegen: dat een gelijck ge- „ tal van luyden wedersijts het slot soude bewae- „ ren, en verplichten den anderen met eede, om „ malkanderen geen hinder of schaede aan te „ doen. Is daer nae de geheele saecke by gelecht, en belooft *Raynoudt* de Stadt en het slot te sullen ruymen, mits dat hem voor eens uytgereyckt worde vier-duysent Rynsche guldens.

Ondertusschen was *Raynoudt's* outste sone *Walra-ven* gekomen tot sijne jaeren, en was in rustige be- sittinge van de Stede Vryheyt en Lantschap van Vianen. Doch het enduerde niet lange, dat Via- nen

nen buyten Oorlochs beroerten gestelt wiert. Want in den jaere veertien hondert twee en tachtentich was daer een Oorloch tusschen die Hollanders ende Utrechtse. En als het gebeurde dat eenige die uyt het Sticht verdreven waeren, haer nae Vianen begaven, en by die van Vianen ingenomen wierden, hebben die van 't Sticht sulx qualijck genomen, en occasie gesocht om die van Vianen eenich voordeel af te sien. 't Gebeurde dan ontrent de selve tyt, dat te Vianen eenen Dijck-graef was, Gysbert geheeten, die de sijde hielt van die van Utrecht tegens de Hollanders. In sulcker voegen, dat hy ook den Utrechtsen knechten, die 't Block-huys aen de Vaert, anders *Vreeswyck* genoemt bewaarden, om die van Hollant te beschadigen, van alles toevoer dede. Waer over hy by den Drossaert en de Magistraet van Vianen is aengesproken, en met harde woorden bejegent, als die wilden de neutraliteyt oprechtelijck gehouden hebben. Dit heeft desen Gysbert verdrotten, is daer op nae Utrecht getrocken, en presenteert die van Utrecht Vianen te leveren, indiense slechts een redelijck getal van Ruyteren en Knechten daer nae toe stierden. Wees aen, datmen de Hollanders daer van daen groote ongelegentheyt en schaede konde aendoen. Die van Utrecht keuren sijn voorgestelde niet ondienstich te wesen, en senden den volgenden

den nacht onder t' beleyt van Vincent van Swaenborch, wesen den een Ridder maetich Persoon, eenich Krychs-volck nae Vianen, die door de aen-wysinge van Gysbert met ladderen de mueren beklimmen, en met een goet getal in de Stede raecken, andere zijn door de lantpoorte daer in gereden, die met eenige instrumenten wiert geopen. Verscheyden borgeren komen ondertusschen op het geraes, dat gehoort wiert, in de waepenen, onwetende van het verraet, stellen haer te weer, doch te laet, soo dat eenige der selver doot geslaegen, en andere gequetst wierden. Ondertusschen trocken ten Poorten in, ontrent de drie hondert Ruyteren, en maecken haer ten vollen Meester van de Stede, uytgenomen de Leck-poorte. Dese was beset van eenen *Walraven bastaert van BREDERODE*, die defelue met eenige by hebbende borgeren soo bewaerde, dat de Utrechtse knechten, de selve nae eenich gevecht moesten verlaeten. Trecken nae het Slot Batesteijn, t' welck mede beset was, van die van Vianen, en eyflichen het selve op, mits dat de besetters sullen mogen uyt trecken met haeren goeden onbeschaedicht, uytgenomen de ballingen en vluchtelingen van Utrecht. *Ioris bastaert van BREDERODE*, die het slot bewaerde gaf tot antwoort het uiterste te willen afwachten, oordeelende dat het Slot soo schielijck niet en be-

M hoor-

Kronijck
van Hollandt
selt. 31. cap.
42. fol. 233.

hoorde overgegeven te werden. Waer op Vincent van Swaenenborch met gewelt op het Slot aenvalt, en het selve stormenderhant in neemt, alles ten roove gevende, wat daer op gevonden wiert.

Ioris van BREDERODE was geweecken met eenige weynige op den grooten Tooren Simpol genaent, die mede opgeeycht wiert by de Utrechtse. En naedien *Ioris* geen waepenen by der hant hadde, om den Tooren bequaemelijck te bewaeren, en alle hope van ontfet afgesneden was, neemt voor in tyts op een goet accoort den Toorn over te geven. Als de Utrechtse van het Slot enden Tooren Meester waeren, soo zijnse wederom getrocken nae de Leck-Poorte, dewelcke by *Walleraven Bastaert van BREDERODE* tot noch toe bewaert was. Doch vernemende dat alles was ingenomen, sulx dat alleen de Poorte te bestormen overich was, heeft sich met de sijnen, behoudens lijf en goet mede overgegeven.

Heda pag. 296. *Ondertusschen* viel Vincent van Swaenenborch met sijn by hebbende Krychs-volck nu en dan uyt op de Hollanders, en dede met partyen ten platten Lande onder de selve groote schaede. Perste oock nu en dan den Burgeren van Vianen eenich geldt af, en gelijck het gaet door wanbetaelinge der soldaeten, moesten de Burgeren het ontgelden. Ten laetsten nam voor Vianen

Buchel. in
not. *ibid.*

te verlaeten met sijn by hebbende Krychs-volck, mits dat de Borgeren hem souden voor eens op brengen de somme van vyf duysent en vyf honderd rynsche guldens. t'Welck oock by die van Vianen belooft is, veel liever willende uyt koopen die ongelegentheyt van eenen ongebonden hoop, dan altyts in onruste wesen. Schryven dese gelegentheyt over aen *Heer Walraven Raynoudts So-ne*, die sich met den Graeve van Hoorn tot Woudricheym een wyle tyts hadde opgehouden. Hy komt vandaer nae sijn geboort plaets, brengt te wege, dat de penningen aen Vincent van Swaenennborch getelt werden, en neemt t' volle besit, van sijns vaeders Heerlijckheden.

Nae die tyt ontrent den jaere veertien hondert acht ende tachtentich, als Frederick de derde, Roomsch Keyser tot Franckfort gekomen was met de Keurvorsten, en sijn soon *Maximiliaen Roomsch Koninck* gekoren, tot Aken soude bevesticht werden, soo is die eere aen *Walraven* bewesen, dat hy met eenige andere Heeren, in tegenwoordicheyt veler Vorsten, Ridder wiert geslaegen. Nae welcke tyt hy oock in foodaenich een aensien by *Koninck Maximilijen*, daer nae *Roomsch Keyser* is gekomen, dat die hem in verscheydene publicke Instrumenten den Eertytel gegeven heeft, van te wesen, *sijnen lieven en getrouwven Neve.*

Met welcken hoogen Tytel den selfden oock be-
jegent heeft Frederick Marckgraef van Baden, Bis-
schop tot Utrecht, die goede vrientshap en nae-
buurschap met *Walraven* onderhouden heeft. Sulk
dat de selve alle voorverhaelde moeijelijckheden te
boven zijnde gekomen, nae die tyt eene geruste
besittinge sijner goederen gehadt heeft, en gere-
geert onder de sijne met minne en liefstallijck-
heyt.

Instrument
van den 16.
Meert des sel-
ven jaers.

Instrument
van den jaere
1501. Op den
20. April.

Vander
Borch Hlystor.
Sabaud. Du-
cum in Ama-
deo 8.

Hadde ten wyve genomen *Margareta*, de welcke
andere doch te vergeefs den naeme geven van *Io-
banna*. Sy was de jonckste *Dochter van Heer VVol-
phard van Borselen, Heere van der Veer, Vlijssingen, Duy-
velandt, en VWest-Cappelandt, en Vrouwe Carolotta van
Bourbon*. By dese *Margareta* (die van s' Vaders sijde
volgens de genealogien van de Hertogen van Swa-
ven haeren oorspronck neemt) hadde *Heer Walra-
ven* van jonckx op verkeert, sulx datse met den an-
deren spelende, malkanderen genegen waeren, en
alsoo heeft de genegentheyt toe genomen, tot
dat *Margareta* houbaer was. Als dan de Vader van
deselve haer tegens haeren wille een een ander
Heere meynde te verloven, heeftse voor haer ge-
nommen met *Heer Walraven* te trekken nae sijne
Stede van Vianen, t' welck oock is geschiet, en
zijn aldaer aen den anderen getrouwte. Dit wiert
seer qualijck by *Maximiliaen*, doen ter tyt *Roomsche
Ko-*

Koninck genomen, die om dat *Walraven* de selve, ge-
voert hadde binnen sijnen Stede tot *Vianen* (t' zijn de-
woorden van den remissie brief ten voordeele van
Heer *Walraven* geobtineert) de goeden van den selven
ende sijne *Huysvrouwe* hadde doen stellen in goeder bewae-
ringe; Doch is ten laetsten door tusschen spreecken
van goede vrienden, weder in de gunste des Ko-
ninx geraeckt, die hem sijne begaene faute quyt-
scholt, by openbaere brieven.

Sijne vrouwe, heeft hem gebaert twee sonen,,
Rynoudt de derde van dien naeme, waer van hier nae
in 't breede fal gesproken werden, en *Wolphardt* de
jongere, die wiert *Heere van Cloetingen*, en der *Landen van Volsholl*. Dese hadde tot eene vrouwe geno-
men *Adriana*, *Dochter van Iohan Back*, Heer tot *Asten*,
de naegelaetene *Weduwe*, van *Iohan van Arckel*, *Hee-
re van Heuckelum*. En gewan by de selve twee kin-
deren: eenen sone *Rynoudt de vierde* van dien nae-
me, (waer van hier nae breeder,) en eene dochter
nae haere groot-Moeder *Margareta* genoemt. De
welcke trouwde aen *Iohan van Wittenhorst*, vry Heer
ten *Horst*, en stierf op het Slot tot *Oosterwyck*.
Het Lichaem is van daer nae *Vianen* gebracht, en
wiert ten graeve bestelt in 't Choor van de Kercke
aldaer inden jaere vyftienhondert achtenveertich.

Daerenboven heeft *Margareta van Borselen Wal-
raven* gebaert twee dochteren, de eene hiet *Fran-*

cisca, die trouwde aen *Hendrick van Meroden*, *Vryheer van Peterson*, *Duffel*, *Pernes*, en *Westerloo*. De andere was genaemt *Carola of Carolotta*, dewelcke getrouwde aen *Iohan Burchgraef van Montfoort*, gebaert heeft, *Ioost Heer van Montfoort*, nae sijns Vaeders overlyden, *Hendrick Heer van Abbenbroeck*, en *Francisca* daer nae vrouwe van den *Graeve van Manderscheit*. Nae dat vrouw *Margareta van Borselen* was overleden, is *Walraven* tot het tweede houwelijck getreden, en nam toteene vrouwe, *Anna Graevinne van Nieuwen-Aren*, de welcke hem vele kinderen heeft gebaert, naementlijck *Francois* die, tot *Eyndhoven* onder een waeter molen raeckende, verdronck ontrent den jaere vyftien hondert negen en twintich. *Baltazar Heere van Bergen in Kennemerlandt* ontrent *Alckmaer*, was *Houtvester van Hollant*, en hadde tot eene vrouwe *Catarijn*, dochter van *Bronchorst en Batenburch*, suster van de *Heere van Hunnepel* ontrent *Santen in Cleefs Lant*. *Walburch*, die trouwde aen de *Graeve van Benthem en Steinfordt*. *Ioagenta*, die ten Houwelijck gegeven wiert, aen *Jacob de Bourge Heere van Fallais*. *Margariet*, die tot *Abdisse* gekoren wiert te *Thoer in t' Sticht Ceulen*. *Maria* dewelcke trouwde aen *Godefroy Millendonck Graeve van Goor en Vronenbroeck*. Heeft noch andere kinderen gekregen by *Vrouw Anna*, maer welckers naemen niet aengetogen en zijn,

om.

om dat de selve in haere kintsche daegen zijn gestorven. En is eyndelick *Heer Walraven*, in goeden ouderdom deser Werelt overleden, t' was in den jaere vyftien hondert een ende dertich, op den veertienden dach van Januarius, en licht begraven by sijne voor Oudereñ in de Kercke tot Vianen.

Sijn jonger Broeder *François van BREDERODE*, als voor henens geseyt is, was een harde Party van de Cabbeljausche. En om dat sijn Grootvaeder door aenraeden der selver soo schandelijck mishandelt was, dede haer soo veel quaets aen, als hy immer konde. Hy wiert uyt de Hooge schole van Leuven gehaelt, daer hy ter studie lach, by die van de Hoecksche sijde, om te wesen haer tot een voorstander. Al hoewel dese jonck van jaeren was, hadde nochtans een goet beleyt, en daer by een over mannelijcke dapperheyt. En naedien de Cabbeljausche alles nae haeren wensch kregen, overmits de Stadhouder van Hollandt Johan van Egmont, Heere van Purmereynde, haer genegen was, soo gebeurdet datter vele van de Hoecksche in Ballingschap wierden gedreven. Dese voegen haer by *François van BREDERODE*, met eenige Vlaemingen, tegens *Maximiliaen Graeve van Hollandt*. En siende geen voordeel met gewelt te doen, maeckt *François van BREDERODE* een aenflach

flach op Rotterdam, t'welck, hem oock wel geluckte sulx dat hy Meester wiert van de Stadt. Vant aldaer vele buyts, en allerhande gereetschap ter Krychs-rustinge noodich, oock eenige scheppen, die in het Ys bevroesen laegen. Sulx dat hy van meeninge was daer van daenden Oorloch te beginnen, en gevoegelijck te continueren. Maeckt geheel Hollant soo te Waeter als te Lande onvry met stroopen en plonderen, Delfs-haeven wiert mede by hem af geloopen, en in den brant geset. En terwyle dat hy niet alleen onvertsaecht maer oock archlistich was, verscheyden aenslaegen dan op de eene, dan op de andere Stadt in Hollant voornam, zijn de meeste Steden genootsaeckt geweest Krychs-volck in te nemen tot haerder versekeringe. Niet tegenstaende dit alle, wiert evenwel het platte Landt verdorven, door dien de Krychsluyden geheel Hollandt door plonderden, sulx dat *Maximiliaen Graeve van Hollandt* voor nam de Stadt Rotterdam te besetten, om alsoo het uytloopen den Hoeckschen te benemen. Sendt eene groot getal van soldaten met sijnen Oversten Stalmeester, en laet de Stadt becingen. Dit hadde al een wyle geduert, soo dat de viualie dien van binnen begonde te ontbreken. Verscheyden wierdender daegelyx gevangen, oock omgebracht van de Hoecksche, die poochden door te dringen, om,

Kronyck
van Hollandt
fol. 241. 243.
244.

om die van binnen te versien van nootdruft. Als *Francois van BREDERODE* sich in dese uytterste noot met de sijnen gestelt siet, geen ontset vorhanden zijnde, vant geraetsaemre in tyts noch eenige vorderlijcke conditien te bedingen, dan daer nae sich te moeten op genaede en ongenaede overgeven. Accordeert dienvolgens met den Oversten Stalmeester, ontrent het ruymen van de Stadt, op soodaenige eenen voet, dat hy, met alle die wilde, vry en vranck uyt souden trecken met haere Bagagie, en de andere die in de Stadt souden willen blyven, noch aen den lyve noch aen haere goede-re souden beschaedicht werden. Ondertusschen die in de belegeringe gevangen waeren, moestent met den hals bekoopen; onder de welcke oock gevonden wiert, *Ioris, baftaert van BREDERODE*. Korts nae het overgaen der Stadt, heeft *Francois van BREDERODE*, tot krygen genegen, op gelegenheit gewacht om eenich vordeel op de Cabbeljausche te winnen. En uyt Hollandt door de macht van *Maximiliaen* verdreven zijnde, treckt met veele ballingen der Hoecksche partye nae Sluys in Vlaenderen, maeckt die geheele vaert onvry, stroopt met sijn by hebbent volck tot onder Dordrecht. Hadde eenen aenslach voor op Goeree, t' welck hy met behendicheyt meynde in te nemen, doch het viel heel anders uyt, als wel

door sijn beleyt was voorgenomen. Want Jan van Egmont Stadhouder van Hollant, vaert hem tegen met vele schepen, wel versien, sulx dat het op een hart treffen aenquam. Maer BREDERODE hoewel moedich in't vechten, nochtans in macht swacker, konde Egmonts volck tot geen wycken brengen, soo dat nae een hart en lanckduerich waeter gevecht der sijner vele verslaegen en wech gedreven wierden. BREDERODE niet te min, hoewel swaerlijck gewont, verstaet tot geen overgeven, naedien hem bekent was den haet der Cabbeljausche tegens hem. Woude daerom sijn selven veel liever aen de Waeterbaeren, dan aen sijne doot Vyanden vertrouwen. Sprinckt met sijne wonden buyten boort, van meyninge sijn selven met schwemmen te behouden, doch wort met schuytjens vervolcht, en gevangen. Is uyt den slach nae Dordrecht gevoert, alwaer hy weynige daegen daer nae van sijne wonden stierf. 't Was in't jaer doen men schreef veertien hondert negen ende tachtentich, en wiert begraeven in't Klooster der religieusen van der Augustynen Order aldaer. Hy is niet over de vier en twintich jaeren geweest, en nochtans in beleyt en couragie foodaenich, dat hy sijne jaeren in dien deele verre overtrepte. Soude indien hy waere in het leven, gebleven een schrick geworden hebben van de Cab-

Guicciardin
in 't Byvoech-
sel van de be-
schrifringe
van Hollands.
p. 228. 238.
den Auteur
van de Bata-
rische Arca-
die, en eenige
by den selven
geallegeert.

Cabbeljausche partye. Vele van de gevangeñen, die in den Scheep-strydt in handen van haere Vyanden gevallen waeren, zijn onthooft, onder anderen mede *Walraven en Hendrick bastaert sonen van Gysbert van BREDERODE, Elect tot Utrecht.*

Nae dat *Walraven* als voor henens geseyt is, overleden was, en sijn jonger broeder in den slach gewondet, sonder kinderen nae te laeten gestorven, zijn de goederen van BREDERODE, *Vianen, Ameyden &c.* gedevolveert op *Raynoudt de derde van dien-naeme, outste sone van Walraven* in de Ordere de twintichste Heere van BREDERODE. Was daer en boven Heere van *Haverinkourt, Burchgraef van Utrecht en Opper-houtvester van Hollandt.* Stondt ten vollen in de gunste van *Keyser Carel de vijfde*, die hem oock *Ridder maeckte van de Ordere des Gulden Vlieses, Raedt van sijne Caemere*, ende hem die eere bewees, van te noemen verscheyden reysen, in publicke munimenten, *sijnen beminden Neve.* t' Selve oock dede in alle haere brieven aen *Raynoudt* geschreven, *Maria Koninginne van Hungaryen*, die *Suster was van Keyser Carel.* Eensdeels ten insichte van sijne weerdicheyt, andersdeels om dat *Raynoudt de Koninginne* door aliancie bestont, getrouwthebbende *Philippa, of Philippina van der Marck, Dochter van Robbrecht, Graef van der Marcken Arenberch, Heere van Esdan.* Sy was de *Suster van Everhardt van*

Instrument
van den jaere
1532. den 15.
Julii. En ee-
nen Brief ge-
dateert den
27. Sept.

der Marck, *Cardinael, Bisschop, ende Prins van Luyck*. By dese *Philippina* gewan *Raynoudt* vele kinderen, vyf sonen, en even soo vele dochteren. De naeme der oüste dochter was *Margareta*, dewelcke ten Houweliick gegeven wiert aan *Peter Ernst, Graeve van Mansfeldt, Stadhouder van Luxenborch*, en baerde hem twee sonen, *Carel en Philips van Mansfeld*. De andere dochter *Francisca* genoemt, een afkeer hebbende in de Werelt, heeft haer onder eene Ordere van Adelijcke Jofferen in *Vranckrijck* begeven, en wiert aldaer over de andere gestelt. *Iohanna*, de derde dochter van *Raynoudt* trouwde aan *Ioost, Vryheer van Bronchorst, Batenborch en Hunnepel*. Die *Iohanna* volchde was *Helena*, schoon en uytnement van aengesicht, wiert ten Houweliick gegeven aan *Thomas Perennot, Graeve van Granvelle, Heer van Chantonne in Burgundien*, die een broeder was van den *Cardinael Granvelle, Bisschop tot Atrecht*. Dese wiert met soodaenige eere en reputatie over geleyt, soo haest sy getrouwzt was, als oyt de grootste Princesse geschijt is. Want *Philippus de tweede* op de derde dach van sijne blyde inkomste des jaers vyftien hondert negen ende veertich, geleyde de nieuw getrouwde *Helena*, met de beyde *Susteren van Keyser Carel, Heleonora Koninginne van Vranckrijck, en Maria Koninginne van Hungaryen*, met den gevolge van veele Princen en Heeren,

ren, met eene groote statie van des Prince[n] Logys t' Antwerpen, tot in den Huyse daer den Bischof van Atrecht Broeder des Graeve van Granvelle gelo-geert was. En daer wiert ter eere van de nieuwé getroude op den Oever voor de Munte een schoon steekspel van twee partyenseer konstich op het on-versienst bereyt; en dat vry sonder Tenten, sonder baillien of steckaten, met openen velde en vryen loope. Elcke partye hadde op haere sijde vyftich musquettiers, die op den anderen souden los bran-den. De Trompetters ten beyden sijden gestelt, en begonnen soo haest geen geluyt met de Trompetten te slaen, of ieder een rechtede sijne lancie. Daer sagmen de Peerden met grooten moede, en gedruys tegens malkanderen aen loopen, de Harnassen kloncken, stukken en splinters van Lancien, de Pluymen van de Helmen stoven in de lucht. De musquettiers vyftich ter eenre, en vyftich ter andere sijde, ontdeden haere vleugelen, en schoten sonder ophouden seer dapperlijck, sulx dat van getier de Stadt, en de Lucht met vier en roock vervult wiert. Ten laetsten zynse weder-sijts nae dese vertoonde schermutseringe van malkanderen geraeckt, en de Bruyt is met de statie des Prince[n], ende beyde der Koninginnen, seer fees-tilijk van daer geleyt. De jongste dochter van Raynoudt was Antonia Penelope, dewelcke trouwde

aende Graeve *Antony van IJsenburch* : sulx dat de dochteren van *Raynoudt* aen groote personagien ten wyve gegeven wierden. De twee jonckste, of laetste daer ick van gesproken hebbe, zijn aengaen en liefthalich geweest by de *Koninginne Maria, van Hungarien, Regente der Nederlanden, Suster van Keyser Carel de 5.* Die oock des versocht zijnde haer beyden soodaenige certificatie van haeren oorspronck gegeven heeft, als weynige souden kunnen by brengen, en elck de *Doorluchticheyt van het huys van BREDERODE* bekent maecken. Hebbe dienvolgens niet ondienstich geacht, als ick hier vooren belooft hadde, de selve van woerde tot woerde hier in te voegen.

*Certifica-
tie Brief van
den laetsten
Mart. 1535.*

„ Matia &c. Certificeren met desen openen-
„ brieven, dat onse lieve Nichten *Penelope en Hele-*
„ *na*, wettige dochteren van onsen lieven en ge-
„ trouwen Neve *Ridder van der Ordere van den Gul-*
„ *den Vliese* der selver Keyserlijcke Majesteyt *Hee-*
„ *re Raynoudt, Heere van BREDERODE, Vryheer tot*
„ *Vianen &c.* Verkregen van onse lieve en getrou-
„ we Nichte vrouw *Philippina van der Marck*, van
„ rechten afkomst geboren en gedescendeert zijn,
„ niet alleen van haeren vier enckelen ofte quar-
„ tieren van oudts ten minsten van goeden vryen
„ Edelen Baenre-heeren Stammen, maer van hae-
„ ren sestien quartieren. Te weten van haere-
„ voor-

„voorschreven Vaders en Moeders iegelycken sij-
„den van acht enckelen, daer van de sommige zijn
„doorluchtich ende hoochgeboren, eertyts gede-
„scendeert geweest van den bloede van onsen
„voorsaeten respectieve, de Roomsc̄e Keyseren,
„ende die Roomsc̄e Koningen, die Koningen
„van Vranckrijck, die Koningen van Hungaryen,
„die Hartogen van Beyeren, ende die Hartogen
„van Bourbon, ende die Graeven van Hollant,
„ende die Graeven van der Marck, gelijk dat in
„de certificatie van de waepenen ende quartie-
„ren van den selven haeren afkomsten by den
„Koninck van den Herauten der Keyserlijcker
„Majesteyt gemaectt, op den naestleden dach
„van dese tegenwoordige maent van Meert naer-
„der verklaert is.

Dese voorverhaelde zijn geweest alle dochte-
ren van *Raynoudt*, die daer benevens oock ver-
scheiden oudere sonen gegenereert heeft, als
Philips den outsten, die noyt getrouwtt is geweest.
Trock nae den Oorloch buytens' Lants, en wiert
van sijn Vaeder door toestemminge van *Carel de*
vijfde, in de Heerlijcke goederen ont-erft. Isge-
storven te Milanen, in't jaer duysent vyf hondert
negen-en-vyftich, en leght begraeven buyten de
Stadt, in't Klooster der Franciscanen.

Nae *Philips* gewan *Raynoudt* sijnen tweeden so-
ne

ne Hendrick, die nae sijn Vader wiert de een en t'wintichste Heere van BREDERODE. Sijn derde sone was Ludowijck, die door testamentaire dispositie was Heer van Ameyden, en Haverenkourt. Is verflaegen in den slach voor Quintijn in het jaer vyftien hondert seven-en-vyftich. Sijn jonger Broeder was gehaemt Robbert, coadjutor des Bisschops van Camerijck. Maet soo wanneer den Bisschop was overleden, en hem die plaetse wiert geweygert, daer hy de naeste toe was, verliet sijnen staet, en trock nae den Turcksen Oorloch; doch stierf in het wederkeeren sonder geboorte nae te laeten. Hadde eenen jongerenbroeder, de jonckste sone sijnēs Vaders Rynoudt geheeten, dewelcke al in sijne kintschē jaeren was overleden.

Behalven dese wettelijcke geboorten, hadde Rynoudt verscheyden naetuerelijcke kinderen, die oock in staet en waerdicheyt zijn geweest, als François die geworden was Stadhouder van de Leenen tot Vianen. Margriet de welcke trouwde aan Rodolph Grauwerdt, een Ridder maetich persoon in t Sticht van Utrecht. Lucretia, die ter Vrouwe gegeven wiert aan Iohan van Haeften. Anna, huyf-vrouwe van Gisbert Schoten. Lancelot, die ter vrouwe nam de Dochter van Aelbert van Treslong, met welcke vrouwe hy kreech de Heerlijckheydt van Keenhuysen. Dese Lancelot een groot voorstander

van de vryheyt, wiert in het overgaen van Haerlem gekregen, by Don Frederico, die hem liet onthalen, in't jaer vyftienhondert drie en t'seventich. *Arthur*, die andere *Aernoudt* noemen, was oock een naetuerelijcke soon van *Raynoudt*, wiert *Licentiaet in de rechten*, en daer nae *Raedsheer in den Hove Provinciael van Hollandt*. Daer en boven warender noch andere, als *Raynoudt*, *Sandaryna*, en *Sara* die Heer *Raynoudt* buyten Echt by *Catharyna Gofwijns* *Dochter van Wesel*, gewonnen hadde.

Hy was een Heer vol vigeurs, onvertsaecht, hoochmoedich, en gedenckende op een tyt aen sijnen oorspronck, verkloeckte sich om weder aen te nemen den Titel van te zijn een geboren *Graeve van Hollandt*. En dat niet alleen, maer gebruyckte oock de geheele waepenen van Hollant, die hy tot die tijt, met een barenstel, als van een jonger sone gesproten, gevoert hadde. Jae dedeaende hoecken van de straten te Gent daer *Carel de vijfde Graeve van Hollandt* was, aenslaen, *Raynoudt Graeve van Hollandt*. t' Welck by *Keyser Carel* in foodaenich eenen sin geduydet wiert, als of *Raynoudt* nae het Graefschap van Hollant stont. Immer t'scheen dien *Keyser* nadeelich te wesen, die alleene *Graeve van Hollandt* was, hoewel niet ten aensien van sijnen oorspronck. Waer door't geschiede, dat *Raynoudt* geraekte in wangunste van den *Keyser*, en die van te voren tot de groot-

ste weerdicheyt verheven was door *Keyfers* goeden wille, wort gedreycht met ongenaede. T'schynt dat gelijck in de werelt niets stantvaстichs is, soo oock de gunste der Keyseren en Koningen zijn ordinaris veranderlijck, en selden geduersaem. Sulx dat die heden haer genaede beschynt, op morgen haeren Toorne dreycht. Eensdeels, om dat se moede worden in het mede deelen van gaeven aen den haeren. Andersdeels, om dat gelijck sy dickmaels tot den hoochsten top van weerdicheyt door vreemde prachycken geraeckt zijn, soo oock vreesendengenen, die haer de naeste, ofte by nae de naeste in weerdicheyt gestelt zijn. Immers, gelyxse die ontsien, welckers uyt-muntende deucht en macht, en Heerlijckheyt hooch geresen is, soo trachten sy die selve, soo veel mogelijck is te onderhouden. *Keyser Carel* belast dienvolgen's den Koninck der Herauten, dat hy t'recht van wegen sijne Keyserlijcke Majesteyt jegens *Raynoudt* soude bewaeren, en hem van soo een feyt t' welck raeckte, de hoocheyt van den *Graeve van Hollandt*, beschuldigen. Een harde partye, tegens de welcke niemant licht recht kreech, hoewel hy rechtveerdelyk twiste; en by welcke self de onschuldicheyt niet onschuldich soude bevonden werden. *Raynoudt* wert dan aengeklaecht, en nae dat de saecke gedient hadde, tot

Heutewu
in Austriae
Carolus 5.
Harei.
Buchelius
in notis ad
Hedam pag.
306.

vordeel van den *Keyser*, die ontfaggelijck was, en dien volgens niet geleden soude hebben, dat men *Raynoudt* niet veroordeelde in die sijne daet, is een gewysde tegens *Raynoudt* uytgesproken op den sextienden Januarius vyftien hondert een en dertich. Waer by hem belast wort, noyt weder aen te mogen nemen, de volle waepenen van Hollant, ofte den Titel van *Graeve van Hollandt*, als de welcke alleen den *Keyser*, doen ter tijt *Graeve van Hollandt*, toequam. Nochtans is hem niet by die sententie of elders verboden, sich te schryven oorspronckelijck door wettelijcke successie geboren te zijn, van de *Graeven van Hollandt*. Jae de *Keyser* heeft hem daer nae by seecker Instrument toegetaen, die waepenen weder te mogen voeren, die sijne voor Ouders gevoert hadden, t'welck de waepenen van Hollant waeren met een barenstel. En dat meer is, heeft nae die tijt verklaert *Maria Koninginne van Hungaryen, suster des Keyfers*, als oock de Prince der Heraulten sijner Keyserlijcker Majesteyt, gelijck voren is aengewesen, dat *Raynoudt van den bloede der Graeven van Hollandt* wettelijck was gesproten. En *Raynoudt* selve heeft oock eenige jaeren daer nae uytgegeven eene gedruckte genealogie der *Heeren van BREDERODE*, en dat van *Diederick* af, gerekent, die eerste *Graeve van Hollandt*. t'Welck te stellen, indien het waere ge-

Instrument
van den 11.
May. 1534.

weest tot naedeel van het gestreeckene Vonnis tegens *Raynoudt*, soude immier sulx *Keyser Carel* niet geleden hebben, die tegens die gene, die in't minste scheenen te verachte sijne hoocheyt, al vry te strenge gewoon waste procederen. En om te betoonenvoor t' laetste, dat by de sententie *Raynoudt* in sijne illustre geboorte en oorspronck niet konde geprejudiceert werden, sal hier in voegen, die eene kloeckmoedige en niet min scherpe protestatie, die *Raynoudt* tot conservatie van sijn recht en luyster, nae dat hem de sententie was voorgelesen, daer aen gevoecht heeft.

„ Ick bedanke op het alderootmoedichste sij-
 „ ne Keyserlijcke Majesteyt, over het t' gene sijn.
 „ welgevalle is geweest te besluyten ontrent mij-
 „ ne waepenen. Want alle het gene ick desen.
 „ aengaende hebbe gedaen, is niet geschiet ten-
 „ dien insichte, dat ick in't minste soude prejudi-
 „ ceren die gehoorsaemheyt, of onderdaenicheydt,
 „ die ick sijne Majesteyt toe te brengen schuldich
 „ ben. Oock niet met die intentie, dat ick meyn-
 „ de dat my eenich recht soude competeren op
 „ den Graefschappe van Hollant. Alleen hebbe
 „ ick voor gehadt te betoonen, waer van daen ick
 „ ben gesproten, gelijck sulx te doen betaemt luy-
 „ den van Adel. Jae het is soo verre daer van daen,
 „ dat indien iemant ter Werelt soude durven iets

„ atten-

„attenteren t' welcke mochte strecken tot preju-
 „dicie van die hoogheyt sijner Majesteyt, ick sou-
 „de die gene zijn, die foodaenige hoogheyt soude
 „voorstaen tot den laetsten adem mijnes levens.
 „Dienvolgens soo bid ick sijne Majesteyt, hem
 „gelieve dit mijn doen in geenen euvelen of qua-
 „den sinte duyden. Want veel liever woude ick
 „sterven, dan iets plegen, waer door ick soude ge-
 „raecken in sijne Majesteyts indignatie. Niette
 „min soo daer een mensch ter werelt mochte ge-
 „vonden werden, (alleen uytgenomen sijne Ma-
 „jesteyt, en die van sijnen bloede zijn) die soude
 „durven seggen, dat ick van die sijde niet voort-
 „gekomen en waere, (te weten van de Graeven
 „van Hollandt) daer ick segge mijnen oorspronck
 „van te haelen, ick sal die gene zijn, die contrarie
 „des selfs sal staende houden tot den laetsten a-
 „dem toe. Verhopende met Godts hulpe foodae-
 „nich een betoon daer af, van dit jaer te sullen ge-
 „ven, als slechts sijne Majesteyt my eenen tijt ge-
 „lieft voor te schryven, dat sijne Majesteyt daer
 „door vergenoeght en voldaen sal wesen.

Dese protestatie, weerdich soo eene illustre ex-
 tractie, en heeft de Keyser niet verworpen, noch
 oock Raynoudt daer over laeten bestraffen, maer
 den selven in sijne oude gunste weder aengeno-
 men, en daer en boven verweerdicht met den Ti-

tel van de eerste ofte oudste der Ridderen des Guldenen Vlieses. Dit geschiede in het selfde jaer doen Raynoudt stierf, welck was het jaer onses Heeren vyftien hondert ses ende vyftich. Het Lichaem, wiert gevoert nae Vianen, alwaer het onder eene heerlijcke Tombe geleyt is, by t'selve is oock gevocht t' Lichaem van Philippina sijne Vrouwe.

Nae het overlyden van Raynoudt is Hendrick sijn sone, de een en twintichste Heere van BREDERODE

geworden. Was geboren tot Brussel in December des jaers vyftien hondert een en dertich, ten besten van s' Lants vryheyt, en tot voorstant der Reformeerde Religie. Als dese tot sijne Mannelijke jaeren was gekomen, wiert de eerste en voornaemste onder den Hollantschen Adel greeckent, oock in de lyste soo opgetelt. Was van groot respect, bekleet met de waerdicheyt van t' Burchgraefschap tot Utrecht, en hadde onder sijn gebiet Vianen, Ameyden, Haverenkourt, en t' Goy. Een Heer die soo by inboorlingen deses Lants, als uyt-heemsche Edelen, en doorluchtige personen gesien was, oock soodaenich geacht, dat sy aen hem niet anders schreven, dan aen den Doornluchtingen en hooge geboren. Andere groote Heeren uyt Duytslant presenteren ten dienste van de Nederlanden by een te brengen duysent Ruyteren, soo wanneer het commande van de Troupen den

Hooft in
sijne Hist. op
de plaatse nae
te verhaelen.

Brieten
van den jaere
1566. 4. De-
cembr.

Grae-

Der Doorluchtige Heeren van Brederode. 111

Grave van BREDERODE wierde opgeleyt. De President ende Raeden des Koninx over Hollant, Zee-lant, en West-Vrieslant, van wegen de Staten dier Provincie, schryven aen Hendrick, met soodaenige Eertitelen. *Hoog-Edele, vermoedene, Welgeborene Heere*, welcke eernamen vande Heeren Staten aen niemant doen ter tijt, of sy mosten ten minsten Graven waerdicheyt hebben, zijn gegeven. Sulk dat uyt dese weynige staeltjehs lichtelijck af te nemen is, hoe ontsaggelyk Hendrik by ieder een zy geweest. Nam sich ten wyve eene uytminnende Gravinne, *Æmilia* genaemt, *Dochter van Guimbert Grave van Nieuwenhaeren en Limborch*, uyt de Gravinne van Schouwenburch, *Holsteyn*, en *Steinbergen*. Dese *Æmilia* was uyt-ter-maeten Gódtvruchtich, die oock in alle voorvallende gelegentheden van tegenspoet, haer stantvaстich heeft gedraegen. Wiert soodaenich bemint van haeren Man, dat hy t'haeren gevallen alles soude gedaen hebben, soo t'in sijne macht waere geweest. Om haer eenich vermaeck aente doen, dede buyten Vianen in het Bosch een aengenaem speelhuys metselen, *Amelysteyn* genaemt. t' Welk nu ter tijt geset staet midden in een vierkant. Wasdaer nae by Heer *Iohan Wolphaert* tot eenen Lust hof bequaem gemaect, en met een graft omcingelt tot bevrydinge van t' gewas, brengt voort wat aengenaem voor de oogen, en den smaeck wesen kan.

Niet

Brieven
van den ja
1567. Ap
22.
Brief d
rum in
Hage den
laetsten
Jun. 1563

Niet alleene dese twee voornoemde uytterlijcke
sinnen verlusten haer aldaer, maer oock het ge-
hoor, door t'aengenaem gesang van allerley kleyn
gevogelte, t'welck sich daer ontrent in het Bosch
onthout. Desen Hof heeft in elck sijner hoecken
een prieel, t'samen vier in getaele, als soo vele Bol-
wercken daer gestelt tot bevrydinge der ongele-
gentheden, die en de ontstuymige windt, of de
vochticheyt, of det Sonnenstralen, den menschen
aenbrengt. In dese prieelen schynen en de konst
van t'aengenaem leyden, en de natuer ontrent het
wasschen van verscheydene groenten door den an-
deren gevlochten, met den anderen te willen strijd-
en. In den inganck des hofs speelt het gesicht
op de geschilderde fabel van de nimphe die
voor Pan vluchtende in een Biesbosch verander-
de. Werwaerts men sich keert, daer vertoonen
haer verscheyden perspectiven van op in ryen
gesette boomen, die t'gesichte ten boswaert in
geleyt, door de duystere schaduwe stuyten.
En was dit speelhuys daer van ick gewach heb-
be gemaectt ten tijden dat *Hendrick* leefde seer
aerdich gemetselt, en soude apparent den hof me-
de dese voorverhaelde aerdicheden gehadt heb-
ben, indien de geruuste besittinghe aen *Hendrick*
sulx toegelaeten hadde. Als die alles trachte te
doen tot vermaeck van sijn vrouwe *Æmilia*, terwy-
le,

Ie dat Godt en de gelegenheyt sulx hun beyden gunde. Even als of het verfiende ooge van *Hendrick* voorschaf dat sy beyde in het toekomende weynich vermaeckx tot Vianen den anderen souden aendoen ; door dien eene duystere wolcke van tegenspoethaer van verren scheen te dreygen. Endatse dienvolgens de gelegenheyt daer zijnde, die moesten waernemen. Hy bemerckte hoe moeijelijck, jae hoe onmogelijck het soude wesen, voor een, die de waere Religie beleet, en s' Lants wetten voorstont, altijts staende te blyven, in de gunste van foodaenige, die nacht en dach daer op loerden, om de Spaensche ondraegelijcke heerschappye, selfs tot in de conscientien der menschen haer indringende, in de Nederlanden te voeren. Heeft oock daerom sijn gemoet in tijs gesterckt, om, in dien de noot sulx vereyschte, ten beste des Lants alles uyt te staen. En voorwaer, de gelegenheyt daer zijnde, toonde gesproten te zijn van foodaenige Voorouderen, die altijts de gemeene saecke des Lants, dat is de vryheyt, hadde voorgesstaen. Daer in oock sijne Voorouderen overtreffende, dat hy behalven de vryheyt, oock deftich, de waere Christelijcke Gereformeerde Religie getracht heeft te maintineren, en alsoo met beyde de schouderen de twee pilairen van onsen staet onderschoort. Datmen wel metrecht sou-

de mogen vraegen, of in iemant, die met verlies
van t'sijne, defundamenten van de Nederlantsche
vryheyt gelecht heeft, meer yver, en stantvaestic-
heyt, dan in desen oyt geweest is. Als die koos,
doen hy gedaen hadde wat hy konde, liever bal-
ling te sterven, dan te moeten sien en lyden, dat de
goede ingesetenen, die de waere Religie beleden,
en voorts andere, in haere vryheyt louden ge-
krencket werden. Als het dan soo vast in den lan-
de begon, onder de regeringe van *Philippus de tweede*, dat de Raeden des Koninx in de Nederlanden
niet anders voorhadden, als eene absolute Monar-
chie in te voeren, en het Concilie van Trenten, dat
vele Paus-gesinde noch niet en konden verdrae-
gen, heeft begonnen somwylen over dese nieuw-
wicheden der Spaense Raeden met eenige Edelen
tespreken. Daer van eenige Paus-gesint, andere
Gereformeert waeren, alle nochtans afkeerich
van een slavische onderdaenicheyt, en dat onder
vreemde Heeren. Bedacht oock op het Slot tot
Vianen met eenige Edelen, of niet tydich dit quaet
soude met gevoegelijcke middelen kunnen ge-
stuyt werden, aleer het op het hoochste quam.
De saecken daegelijckx erger loopende, worden
de Edelen groot in getal, onder de welcke *Hendrick* het hooft was, treden met den anderen in een
verbont, niet tegens den Koninck, maer voor den
sel-

selven, voor de Wetten van 't Lant, voor de vry-
 heyt der cōscientie, tot welckers præjtidicie niet
 te sullen of mogen doen *Philippus* in sijne blyde in-
 komste gesworen hadde. En als geen sachter en
 bequaemer middel konde bedacht werden,
 t' welck oock by niemant ten quaede geduydet
 behoorde te werden, dan te gaen by wege van
 versoeck, hebben de Edelen besloten een smeeck-
 schrift aen de Hertoginne van Parma, regente deser
 Nederlanden over te geven, t' welck was in esse-
 „cte van desen inhout. Dat eenige uytheemsche,
 „weynich genegen, tot de eere Godes, den dienst
 „des Koninx, des Lants welvaeren, maer alleen
 „trachtende in het tegendeel haer eygen eergie-
 „richeyt en gericheyt te voldoen, niet sonder
 „groot nadeel der onderdaenen, & tot groote ko-
 „sten des Koninx, onder pretext, van de Catho-
 „licke, (gelijck sy die noemden) Religie, dit häd-
 „den by den Koninck te wegeweten te brengen,
 „dat niet alleen de scherpe en straffe edicten en
 „placcaeten niet waeren versacht, alhoewel sulx
 „belooft waere geweest, by den Koninck, maer
 „daer en boven noch ingevoert wiert door last
 „des Koninx de tyrannique Inquisitie. Waer uyt
 „dan volchde t' bederf des Lants, der onderdae-
 „nen onderdrückinge, verminderinge van s' Ko-
 „ninx hoocheyt, uy troeijinge des waeren Christe-

„lijcken geloofs, t' benemen der privilegien, en
„verstooringe van Regeringe. Om alle welcke
„onheylen voor te komen, en om de hoocheyt
„des Koninx, en de prosperiteyt der Republycke
„te maintineren, tot betoon van haere getrou-
„wicheyt (de welcke sy voor al behoorden als E-
„delen te betrachten) hadden met den anderen
„een heylich verbont aengegaen, waer by sy mal-
„kanderen onder Eede verbonden hadden, niet
„te sullen gehengen, dat de Inquisitie in dese
„Landen soude ingevoert werden, onder wat
„naem of schyn het selve mochte geschieden. O-
„penbaerlijck nochtans protesterende, dat sy
„niet voor en hadden iets te doen tot naedeel van
„Godes eere, s'Koninx Hoogheyt, of der Staten,
„maer die selve, soo veel in haer was te willen,
„voorstaen, en beschermen. Allen oploop des
„volx, by een komsten, te willen weeren en be-
„letten, tot haeres lijsfs versekertheyt. Soo waer-
„lijck moeste haer Godthelpen.

Met dit smeeck-schrift vervoegen de Edelen
haer nae Brussel, al waer de Regente der Neder-
landen haer onthiel. Dese bemerkende het
voornemen der Edelen, heeft de selve in haer eer-
ste goede intentie getracht te stuyten, en den
wech af te snyden van het inleveren des voor-
noemden schrifts. Laet daerom niet gewaepende

Man-

Mannen de poorten van Brussel besetten, om alsoo der Edelen inkomst te beletten. Maer de Edelen naemen dit quaelijck, en lieten aen seggen dat sy goede Edelluyden waeren, ende alle aen den anderen, of in den bloede, of door swaegerschap, of door diensten verbonden. Daer en boven gaeven voor, dat de vasallen van sijne Majesteyt, niet en behoorden noch konden belet werden, ten poorten in te komen, om een simeeck-schrift over te leveren. Waer op *Hendrick van BREDERODE* de eerste onder de Edelen ten poorten in reedt, gevoleht wel van twee hondert die alle te Paeerde facten. En als den bontgenoten eenen dach gesettet was, te weten den vijfden April des jaers vyftien hondert ses en sestich, om voor de Hertoginne te verschynen, zijnse op den bestemden tijt uyt het Huys des Graeve van Cuylenborch gekomen. Engingen op een lange rye paer en paer nae de Hertoginne Regente. En wiert dese ordere der Edelen gesloten by Lodewijck van Nassou, en *Hendrick van BREDERODE*, als die aensienlijckste personagien, en die de hoofden van het verbont waeren. Komende voor de Regente, trat *BREDERODE* voor uyt, met een overgroote kloeckmoeidicheyt, en vallende op sijne eene knye, tot bewys van eerbiedicheyt, presenteert op het alderootmoedichst het request aen de Regente,

Meteren
in 't tweede
Boeck van sij-
ne Historie op
het eynde.

spreeckt de selve aen met dese reden.

„ Me Vrouwe, de Edelen die hier zijn gekomen,
 „ en andere van die selfde qualiteyt, die om seke-
 „ re redenen hier niet op huyden present en zijn,
 „ gedreven door yver van gehoorsaemheyt, jegens
 „ den Koninck, en van 't welvaeren des Lants,
 „ hebben voorgeslaegen, oock besloten, om met de
 „ grootste onderdaenicheyt dit simeeck schrift uwe
 „ Hoogheyt over te geven, waer op de selve sulx
 „ gelieven sal te disponeren, als haeren goeden,
 „ raet sal gedraegen. Welis waer, dat eenige ons
 „ hebben bedraegen by uwe Hoogheyt, ende an-
 „ dere Raeden, even als of wy by dese gelegent-
 „ heyt voor hadden, om den wecht te baenen tot
 „ factie, oproer en scheuringe, en met vreemde
 „ Princen, en uytheemsche krychsluyden uyt
 „ Duytslant en Vranckrijck conspireerden, en
 „ door hulpe der selver een verbont hadden aen-
 „ gegaen. Maer dat sulx by ons niet eens gedacht
 „ is, veel min gedaen, sal het tegenwoordich ge-
 „呈enteert geschrift bekent maecken, en soo-
 „ daenige alle van valscheyt en leugen genoech-
 „ saem overtuygen. Dit nochtans verfoecken wy
 „ seer ernstelijck, en sullen sulx oock achten voor
 „ een singuliere weldaet ons bewezen, dat de nae-
 „ men der beschuldichden en der beschuldigers
 „ ons mogen getoont werden, om dat alsoo uwe

Hoofd in
sijne Historie
het tweede
Boeck, p. 74.
en de volgen-
de.

Hoog-

„Hoogheyt, met het straffen der gener, die gedelin-
„queert te hebben, sullen werden bevonden, alle
„quaet en onheyl verhoede. Gelyck wy oock ons
„selven ten vollen verspeeckeren, uwe Hoogheyt
„en fal niet gedooogen, dat foodaenige eene hono-
„rabele vergaederinge van Edelen, met calumni-
„en beswaert soude werden. Als BREDERODE
sijne reden geyndicht hadde, beval de Regente de
Edelen te vertreken, en beloofde met den eer-
sten op de requeste te sullen antwoorden, mits
haer alvorens beraedende met de Raedts-heeren.

Ondertusschen wierden de Edelen door laste-
ringen der quaetwillingen verdacht gemaect in
haere goede intentie, en insonderheyt, hadden
het ooge op BREDERODE, die machtich en
kloeckmoedich was, even als of sy alle voor had-
den haer te ontrekken de naetuerelijcke gehoor-
saemheyt haeres Koninx. Waerom de Edelen
penningen lieten slaen, op welckers eene sijde
stont eene beurse gevatt met twee handen in mal-
kanderen gevlochten, in voegen gelijckmen de
Trouw gewoon is te schilderen, en hierom was
dese sententie gestelt, *Fidelles au Roy, jusquez à la Be-
face*: dat is *Getrouw aen den Koninck tot den bedelsack
toe*. Aen de andere sijde was gestelt des Koninx
throon, om daer mede te kennen te geven, dat die
moest bestendich blyven, soo t'naechaeren wensch
soude

soude gaen. Ontrent die selve tijt wiert oock gestroyt een koperen penning, door last van B R E D E R O D E , hebbende op de eene sijde in Frans: *Escu de Viane*, Schilt van Vianen. Aen de andere sijde. *Par flammes, & par feu*, door *Vlam en Vier*, daer by gevoecht waeren de waepenen van Burgundien. Waer mede B R E D E R O D E te kennen heeft willen geven, dat gelijck door het sterck fluen van een keysteen op het stael en vier en vlam veroorsaeckt wort, soo misschien wel mochte, door harde remedien, datis door Tyranny den Oorloch veroorsaeckt werden. Ten is oock niet onwaerschynlijck dat dit sinnebeelt heeft willen beteycken den getrouwicheyt van B R E D E R O D E aen sijnen Koninck, selfs door vlam en vier. Op dat alsoo volgens het seggen van Seneca, den Koning eenen wech tot voorspoet en heyl gebaent mochte werden, selfs door de vrywillige doot sijner getrouw en onderdaenen.

Ondertusschen soo heeft B R E D E R O D E niet naegelaeten selfs door t' midden van lasteringen en achterklap, de goede saecke met raet en daet voor te staen. Soo nochtans dat hy sich in alles voorfichtelijcken wachtede, om iets te doen, t' welck mochte of tegens des Koninx Hoogheyt, of's Lants Wetten stryden. Hy begeeft sich in het selfde jaer nae Antwerpen, om te verneimen hoe het met

de

de gemeene saecke ginck. Daer gekomen zijnde; eenige duysenden, die des Lants, en der waerer Religie Vryheyt, genegen waeren, vergaederen haer ontrent sijne herberge. En erkennen hem, voor den eenen, die haer en van de Inquisitie en strenge Placcaeten soude kunnen bevryden. Heeft sich ontrent desen grooten hoop, die tot hem liepen, seer voorsichtelijck gedraegen, om alle oproer te voor komen, als die alles met ordere wilde gedaen hebben. Sulx dat het eene versierde leugen is van den Jesuit Strada, in sijne Historie, even als of BREDERODE uyt het venster van sijne kamer van boven, daer hy gelogeert was, allen den genen die in grooten getaele voor sijne herberge gekomen waeren, soude een groot glas toege-droncken hebben, om alsoo sich te toonen als een hoofd van die by een rottinge. Naedien de Magistraet van Antwerpen, in eenen Brief aen Margareta de Regente geschreven, verklaert dat BREDERODE soo lange hy tot Antwerpen was, sich stil ende sedich gedraegen hadde, en geen oproer met allen onder den Borgeren gestoockt. En, voorwaer indien BREDERODE onordentelijck hadde willen voortgaen, wat soude hem belet hebben, dat hy niet Meester waere geworden van Antwerpen, en andere Steden, soo veele goedeyluyden waeren hem toegedaen. Dit is seecker dat

t' Antwerpen wel ontrent de vier duysent Menschen voor sijn Logement vergaedert waeren, die alleen op het wencken van BREDERODE, haer en voor Vryheyt, en Religie, soude gequeten hebben. Verde is het daer van daen geweest, (welcke leugen by den Jesuit Strada mede wort gestelt) dat BREDERODE, als oorspronckelijck van de Graeven van Hollandt gekomen, het Graefschap door toedoen van eenige Regenten des s'Lants sich trachteerde aen te maetigen.

Alle dit quaet gerucht heeft nochtans BREDERODE in sijn goet voornemen niet doen verandere, als die in sijn gemoet niet anders voor hadde, dan 't jock der Tiranny, en Inquisitie, door behoorlijcke middelen, die Godt en de natuer een gunnen, van der onderdaenen schouderen te werpen. Waerom hy oock voornam, siende dat de strenge Placcaeten des Koninx niet versacht wierden, door raet van andere Edelen, nae Brussel te senden eenen Edelman, Willem de Blois, geseyt Treslong. Die versocht oorlof van de Hertoginne Regente, dat de Edele haer mochten bekent maecken hoe de saecken des Lants haer toedroegen. Waer op de Hertoginne tot antwoort gaf: dat de gevolchte onlusten, en onrusten, op de by een komste der Edelen, sulx niet toe en lieten, en oock haer niet veylich en scheen dat sulx soude geschieden. Maer

in-

indien de Edelen iets hadden voor te stellen, dat het door eenen Brief gevoegelyck soude kunnen geschieden. Laet daer op Brussel met Garnisoen besetten, en belast de soldaeten, dat sy niet en souden iemant van de bontgenooten in laeten. BREDERODE niette min met de sijne, maeckt een ander smeeck-schrift veerdich, presenteert oock dit tweede aen haere Hoogheyt. T'was in effeete van „desen inhout, dat de Predikatien tegens dege- „daene belofte wierden belet, en dat alles daer „toe gedirigeert wiert, om dat de Edelen, en alle „andere die vande Roomscbe gesintheyt afkee- „rich waeren, uyt den Lande souden verdreven „werden, dathy, te weten BREDERODE, derhal- „ven uyt aller name versocht, dat het oeffenen van „den Godtsdienst, en het Prediken soude toege- „laeten werden. Op welck een versoeck de Re- gente foodaenich eene straffe antwoort gaf, dat de Edele wel bemerckten, haer in s'Koninx onge- naede vervallen te zijn. Waerom oock BREDERODE door den Graeve van Egmonts versoeck sijne versoeninge meynde te wege te brengen. Maer de Regente gaf tot antwoort, dat sy wel tot BREDERODE genegen was, niet te min so moest hy sich onderwerpen des Koninx welgevallen. Dit gaf soo vele te kennen, als dat voor BREDERODE, en de andere Edelen niet dan ongenaede te verwach-

ten stont. Sulx dat sy de saecke soo insaegen, als of voor haer geen hulpe overich was. Te meer dewyle ontrent die selfde tijt, eenen nieuwen eedt, den Edelen en groote Heeren wiert voor gehouden, welcken te doen de Prince van Orangien, en de Graeve van Hooghstraeten, weygerde. En als BREDERODE soo door boden als brieven gesoliciteert was, om den nieuwen Eedt te doen; en in gebreecke bleef, heeftmen hem voorgehouden dat indien hy langer weygerich bleef, men hem ontnemen soude het gebiet over een bende van ordinantie. BREDERODE, beklaechde sich over dese nieuwicheyt, en quiteert sijne weerdicheyt, veel liever die willende verlaeten, dan tot naedeel van sijn gewisse, en 's Lants Vryheyt, Tiranny helpen voortsetten. Als hy dan sach alle hope van reconciliatie afgesneden, neemt een voornemen om alles te lyden, en het uytterste te waegen. Doet sijne Stede Vianen verstercken, en met Krychsvolck besetten. Neemt een goet getal knechten aen, koopt waepenen en ander Krychs-gereetschap op geloof, waer van noch eenige voor weynige jaeren, by sijne Erfgenaen zijn betaelt. Hier over wort hy by de Hertoginne Regente aengeklaecht, maer verontschuldicht sich hier op, dat het geschiet was, om sijne Stede en Lant te bevryden voor het geboefte, en eenige stercke bedelaer.

laeren, die ten platten Lande vele liepen. En wat belangt de wervinge der soldaten ontrent Utrecht, seyde de zelve hem niet aen te gaen, indien t' haer goet dachte, sy mochtender wel op slaen. Daer en boven wiert hem te laste geleyt, dat in sijne Stede Vianen een boexken gedruckt was onder anderen van desen inhout, *over een kominge der Lutherse en Calvinische leere*. Welcke beschuldinge hy van hem wees, seggende in de saecke te hebben ondersocht, doch het soo niet te hebben gevonden, en beloofde als hy soude wedergekomen zijn, van alles bree-der onderrichtinge te sullen doen.

Ondertusschen tot bescherminge der gener die niet Paus-gesint en waeren, neemt voor of s' Hertogen-bosch, of Utrecht, of Amsterdам, door een aenslach in te nemen. Was oock van meyninge ee-nige Zee-steden te verrassen, om alsoo sijne party-en tot gevoegelijcker middelen mett' sweert in de vuyst, te brengen. De Hertoginne hier van bericht krygende, sent met den eersten gedeputeerden nae s' Hertogenbosch, om dat aldaer vele vande Gereformeerde Religie waeren, van de welcke sy begeerden den nieuen Eet gedaen. En indien de burgeren die te doen weygerich waeren, dat men-sse met soldaeten, die men vermeynde daer binnen te krygen, dwingen soude. Dit voornemen van de Hertoginne wiert bekent gemaectk door ee-

ne, boele van des Graeven van Megens volck, en soo door de derde hant quam t' ter ooren, Herman de Gruyter, die andere de Ruyter noemen. Dese maeckt het aen B R E D E R O D E bekent, die strackx daer nae toe sent, een moedich en ervaren hopman, Antonis van Bombergen. Dese met sijn by hebbent Krychsvolck, door toegengenthelyt der borgeren, neemt de sleutelen der Stadt's Hertogen Bosch, t' geschut, kruyt, kogels, oock de Afgesanten van de Hertoginne in verseeckeringh. Ende en verlaet de Stadt niet, voor dat en sijne soldaeten haer soldye hadde ten vollen getrocken, en de burgeren die van de Gerefomerde Religie waeren, haer selven hadden uyt de Stadt, de eene hier, de andere elders, begeven.

Als dit soo niet nae wensch van B R E D E R O D E was uytgevallen, vergadert by den anderen ontrent Vianendrie duysent soldaeten; van meeninge met de selve de Reviere de Leck over te setten, en alsoo op het onversienst Utrecht in te nemen. Doch dit voornemen wiert oock van de Hertoginne gestuyt, dewelck daer van gewaerschouwt zynnde, Vredenborch een Kasteel tot Utrecht, met een goet getal soldaeten besette. En om, dat de Provincie van Utrecht niet soude door de soldaeten van Vianen, onveylich werden gemaect, laet op de Vaert, die Vreeswijck genoemt

noemt wort, een Block-huys leggen. t' Krychsvolck van BREDERODE siende dese pas haer afgesneden, soo datse niet wel die van t' Sticht konden beschadigen, loopen met partyen op den Gelderschen bodem, en setten het op een plonderen. Daer was onder anderen een Klooster van groote inkomsten, Marien-weert genoemt, gesticht van Graef Harmen van Cuyck. En hadde ten eersten Abt Robbert Neve des Koninx van Engelant, ten lesten Frederick van Winssen, die daer nae de Ordere verlaetende, een wereltlijck Persoon wiert. Dit selve Klooster beroovense, draegen al mede watse konnen, jaegen de Monicken, die van de ordere der Præmonstraten waeren, daer uyt, en nemen den Abt met haer gevangen. t'Schynt de soldaeten konde niet stille zijn, en doen de gelegentheyt hen niet en diende, om iets notabels voor te nemen, quelden der Paus-gesinde Paepen, en Monicken.

Als BREDERODE vernam dat alle plaetsen met Spaens Garnisoen beset waeren, sulx dat sijn Volck geene Steden konde innemen, dede met sijn by hebbende soldaeten wat hy konde. En brachte soo veele te wege, dat den Graeve van Megen en Arenberch, die eenen grooten hoop soldaten vergaedert hadden, ontrent Utrecht, niet en dorste op de ballingen en vluchtelingen ter oorsaecke van

van de Gereformeerde Religie, aenvallen. Door dien BREDERODE soldaeten, de selve hier en daer op de wegen door haer geleyde tegens onheyl verseeckerden.

Meteren op
het tweede
Boeck van sij-
ne Histor. in't
eynde.

Middelerwylen liet sich alles tot erger voor de Edelen die hen verbonden hadden, aensien, sulx dat BREDERODE geraetsaem vont, Vianen met besettinge te versien, en sijne reyse op Amsterdam aen te stellen; daer hy oock in den morgen vroech, op het onversienste binnen quam. Op welcke tijt aldaer groote oneenicheyt verresen was tuschen de Magistraets personen en de Borgerye, dewelcke voor de Vryheyt, en de Religie stont. Maer soo haest die Regeerders hoorden dat BREDERODE gekomen was, die sy wisten te wesen het Hooft van de Geusen, (soo noemdese hem,) geraecktense in eene groote vrees. Te meer, door diens sy meynden hem by de Borgerye, die t' merendeel voor de Vryheyt en waere Religie stonden, ontboden te zijn. Maer in het tegendeel de Borgeren haddente beteren moet, quamen dage-lyx by BREDERODE, en op der straeten soo ver geselschapen hem de voornaemste. Veele soo van Utrecht, als uyt Vrieslant begaven haer nae Amsterdam, even als of in BREDERODE alleen de hope van Vryheyt en Religie overich was. En als soo doende de vrees in velen vermenichvuldichde, dat

dat BREDERODE aldaer te veel toeloops soude krygen, zijn eenige van de Hertoginne Regente aen BREDERODE gesonden, met last om hem aen te seggen, hy soude van daer vertreken. Maer BREDERODE antwoorde seer voorsichtelijck, sich niemants last te sullen onderwerpen, voor en aleer den bevel brief hem mochte zijn vertoont, daer by doende eene protestatie, dat hem sijnne wettelijcke verdedinge was benoimen, nochtans bleef getrouw aen den Koninck, ende de Regente. De burgers, die nae dit werck voor BREDERODE bekommert waeren, hebben alle nachten voor sijn Logement, met ten minsten hondert in getaele de wacht gehouden. En van hem raet en daet ten goede van de Vryheyt des Lants, en der consciencie verwachtende, nemen hem aen tegens sijnen wille en danck tothaeren Krychs-Overste. Doch BREDERODE, om meerder quaet te voorkomen, en alle oproer te stuyten, belooft den dienst aen te nemen, mits dat de Prince van Oragnien, sulx mede voor goet kende, sonder welckers advys hy in dese saecke niets en wilde doen. Gelyck oock BREDERODE t'selvte te bedienen niet aennam, door dien de voorsienige Prins Willem hem sulx ontriedt, als te weynich macht by de hant vindende, om soo een machtich Koninck als die van Spanien was, tegens te gaen.

Als BREDERODE in dese gelegenheyt sich by nae alleen vondt onder de geconfedereerde E-delen overgelaeten, veele door vreesachticheyt niet beginnende, veele door t'vluchten een uyt-komst soeckende, heeft oock voorgenomen Amsteldam te verlaeten. Te meer, naedien hy, de macht der Spaenjaerden in alle plaatzen daegelyx toenemende, sich nergens genoech konde ver-seeckeren. Laet daerom aldaer sijn laetste gast-mael aenrichten, klaecht over Tafel, dat het opge-rechte verbont niet trouwelyck gehouden was, en datmen hem in sijn goet voornemen niet behulpsaem genoech was geweest. En versocht hebbende eene verklaeringe van de Magistraet der Stadt, de welcke hem vergunt is, van niets aldaer gedaente hebben, tot naedeel van sijnen Koninck, is scheep gegaen, met sijn Vrouwe de *Gravinne van Nieuwen Aren*. En voer van daer op Embden, en soo voort hooger aen in Duytslant, om wanneer de tyden eenichsins dienen mochten, ten besten van het Lant weder te keeren.

De soldaeten niet te min, die in t' Lant van Vianen gebleven waeren, trecken met een onver-tsaechtheyt ten meerden deeke met vligende Vaendelen nae Amsterdam, berooven aldaer de Cartuyzers. Daer nae begeven haer door Sparendam nae Egmont, al waer sy de Abdye uyt plonderen.

Doch

Doch vervolcht door den Graeve van Megen, zijn door Noorthollant verstroyt, en tot Medenblick als elders t'schepe haer begevende, ten meerendeele ontkomen. Eenige andere, die tot bewaeringe der Stede Vianen waeren gebleven, zijnde drie Vaendelen knechten in getaele, vallen nu en dan uyt op de Troupen van Hertoch Erick van Brunswijck, een harde partye der Nederlanders, die overgekomen was den Spaenjaert ter hulpe. Doch wierden weder binnen gedreven met groot verlies, soo van dooden als gevangenen, waer uyt onder den borgeren tot Vianen een groote vrees ontstont. Sulk dat den Hertoch de Stede sonder slach of stoot in nam, endwong de borgeren die niet gevlycht en waeren, den Eedt van getrouwicheyt aan den Koninck te sweeren. De poorten van Vianen wierden doen afgebroken, het grof geschut wiert daer van daen gevoert, en weynich scheeldet, of men soude de mueren tot den gront toe hebben om verre geworpen.

Soo wiert BREDERODE goet en Staet, en al verdorven, terwyle hy in Duytslant was, doch overleefde niet lang dese sijne schaede. Want als hy in den jaere vyftien hondert acht-en-sestich op het Slot Harenborch, binnen Rekelinchuyzen, eenige daegen swack van Lichaem te bedde hadde gelegen, sijnes verstante machtich, belydenis doen-

de van die waere Gereformeerde Religie tot den laetsten toe, in tegenwoordicheyt des Predikants, ende meer anderen, is salichlijck ontflaepen. En heeft alsoo sijne reyse als een reysiger op deser aerden, en sijn ballingschap, met een beter Vaderlant verset, gestelt aldaer buyten peryckel der Spaensche Inquisitie. Sijn doot wiert met vele tranen, der gener die op sijne komste noch al hope hadden, ten beste van het Lant en de Kercke, beschreyt. Hy wiert begraven in't Stedeken Gemen boven Wesel ende en konde niet geleght werden by sijne Voorvaderen, door dien Vianen en alle andere goederen by den Koninck geconfiskeert waeren.

T'was een Heer van een statelijck gesicht, in aensien wat maegerder, van bequaeme en welgevoechde leden, van Geest en gemoet uytneemende, liberael en minlijck, en toegevende. In een goede saecke die hy voornam soo onyertsaecht, en stantvastich, dat niet veele sijns gelijcke, als blyckt uyt alle sijnen handel, gevonden wierden. In sijne jonge jaeren hadde voor een devys aengenomen; *Peut estre.*

Om daer mede uyt te drucken, de ongewisheyt en veranderlijckheyt der dingen deser Werelt, en de wijspeltuericheyt des gevals.

De Graeyinne van Nieuwen-Aren, die in ballinck-schap

schap haeren Man en Heere tot troost was geweest, is niet lange nae sijn overlyden sonder Godes gunste geweest. Die door sijne genaede, haer uyt ballinckschap tot eere en eene groote waerdicheyt verhefste. Want jaers daer aen, sent den Keurvorst Frederick Palts-graef aen den Ryn aen haer, en neemtse tot sijne Vrouwe. *Æmilia*, konde niet geen andere den overledenen Heere, die soo deftich de Gereformeerde Religie beleet en voorstont, versetten, dan met foodaenich eenen Keurvorst. Waer van men in waerheyt mach seggen sijns gelijcke in het stuck van Religie in geheel Duytsslant onder de Vorsten geen gevonden te zijn. Sulx dat hy ten rechte den naeme droech van Frederick den *Godtvruchtigen*. Welcke getuygnisse hem oock de Keyser gaf die de tranen uyt de oogen bersteden als hy seyde: *Frederick gy zijc vromer dan wy alle*.

Eer ick van *Hendrick* scheyde kan hier niet ongeraeckt laeten voor bygaen de leugen van den Jesuit Strada, die verhaelt dat **B R E D E R O D E** de hope soude gehat hebben tot de Heerschappye van Hollant, en terwyle sulx mislukte, gevlochte zijn, nae Duytsslant en door de furien gedreven, aldaer gestorven.

T'was geen vluchten van **B R E D E R O D E**, maer alleen volgens t' exemplē van den versienden.

Prince van Oragnien voor een tyt sich t' absente-
ren tot dat de occasie geboren soude wesen, om
in't Vaderlant beter dienst te kunnen doen. Maer
waer is het, dat op het vertreck van B R E D E R O-
D E, de vluchte van velen, die haere hope op hem-
geset hadden, gevolcht is, oock het overgaen van
Steden, vervolging der Gereformeerden; alle
welcke ongelegentheden, dien Helt, nae verhael
van krachten, soude tegen gegaen hebben, indien
Godt hem in't leven hadde gelaeten, gelijck hy
soodaenich quaet by sijn leven tot vordeel der
Gereformeerde dickmael gestuytet hadde. Sulk
dat met recht de Edel. Grootmogende Staten van
Hollant, als met de vinger aenwysende *Hendrick*
van B R E D E R O D E, in haere resolutie, te kennen
geven, dat de *Illustre Voorouders* van sijn Excell.
Johan Wolphaert van B R E D E R O D E, van de voor-
naemste Fundateurs van de Vryheyt deser Landen zijn ge-
weest. T'selue mede bevesticht wort by die Edel.

*Brief van
de Staten van
Zeelandt van
den jaere
1655. in Sep-
tembr.*

Mogende Heeren Staten van Zeelandt. Die con-
siderende de meriten en getrouwne diensten van sijn Ex-
cell. Heeren Prædeceſſeurs, die in't begin van de Trou-
blen in dese Landen particulierlijck hebben gearbeydt en
geleden voor der selver Vryheyt en privilegien.

Wy hebben even te voren aengeraeckt, dat de
goederen van Vianen &c. Op B R E D E R O D E S ver-
treck t' eenemael bedorven wierden. Nae sijn o-
ver-

verlyden souden de selfde, volgens Testamentaire dispositie sijne suster *Iohanna, Vrouwe van Hunnepel*, te deele zijn gevallen, maer door de Nederlantsche beroerten, wierdense geconfisqueert. T'was oorsaek genoech de goederen van BREDERODE aen te slaen, alleen om dat dien Heilt tot verschooningē van de onnoosele, en die de vryheyt van conscientie, oeffening van de Gereformeerde Religie begeerden, een smeeck-schrift hadde overgelevert. Soo dat niet sonder reden geseght wort, onder een Tyran de Geltkiste, even soo vele te zijn, als de quaede longe, die in 't Lichaem swellende, en veel nae sich treckende, de andere deelen doet verdorren.

Doch nae dat de Pacificatie van Gent was getroffen, in den jaere vyftien-hondert ses-en-seventich, en onder andere Articulen, oock desen aengenomen, dat welcke goederen door de Nederlantsche beroerten aen den Heere des Lants vervallen waeren, aen de oude eygenaers, ofte haeren erven, souden herstelt werden, soo gebeurdet dat *Geertruydt de Dochter van Iohanna*, die al in den jaere vyftien hondert drie en seventich overleden was, t'besit kreech van alle de alliodaele goederen van BREDERODE. Maer wat belangde de *Heerlijckeheydt van BREDERODE* in Kennemerlant, nae dien de selve, met de onderhoorige goederen, een quaet

quaet leen van Hollandt was, by gebreck van Mans-oir, is vervallen aen *Philippus de tweede, Graeve van Hollandt*. Die de selve met den naeme van BREDERODE aen den Graeve Mansfelt ten leene gaf. En naedien dese niet en wiert ingeset, oock geene Mannelijcke Erfgenaemen nae liet, soo is dese Heerlijckheyt wel ontrent de elf jaeren sonder een gehult Heere geweest. Daer nae niet te min, is de selve door gunste der Staten van Hollant, als de *Konink* noch niet afgesworen en was, om de meriten des doorluchtigen *Huyses van BREDERODE*, met de goederen daer toe behoorende, ten leene gegeven aen *Raynoudt*, de vierde van dien naeme, wesende de *twee-en-twintichste Heere van BREDERODE*. Hy was de sone van *Wolphardt*, die

Heuterus in Genealog. Brederode. Guicciardini in de by- dijn voechselen van sijne be- schryvinge van Hollandt
fol. 238.

Oom was, van *Henrick*, daer wy van gesproken hebben, en broeder van *Raynoudt de derde*. Hadde van sijn Vader ge-erft, de *Heerlijckheden van Cloetingen, Volshol, Asten &c.*

En om dat mede soo tot bewys van de legitime successie der *Heeren van BREDERODE* als tot luyster vant' selve Huys den verly-brief van den jaere, vyftien hondert negen-en-seventich dienstich is, hebbe niet ondienstich geacht den selven ten dee- le hier in te voegen. Den anderen verly-brief, jaers te voren, ten behoeve van *Raynoudt* gegeven, hebbe ick in't geheel hier vooren ingebracht, on-

Der Doorluchtige Heeren van Brederode. 137
noodich hier weder te stellen. Den laetsten luy-
det aldus :

„ Philippus &c. doen kont allen luyden, dat
„ hoewel mits den overlyden van wylen *Heer*
„ *Hendrick* in sijn leven *Heere van BREDERODE*,
„ *Heere tot Vianen &c.*, de welcke sonder Mans-oir
„ achter te laeten, deser Werelt overleden is, ver-
„ scheyden partyen van goeden by hem van ons
„ tot rechten leenen verhoudende, aen ons gede-
„ volveert en vervallen zijn. Wy nochtans aen-
„ merckende dat het *Huys van BREDERODE*, eenen
„ van den Edelsten Stammen ende outsten afkom-
„ sten binnen den Lande van Hollant is, ende op
„ dat het *huys* ende de *naem van BREDERODE* niet
„ en vergae, maer tot onsen dienste, ende tot eere
„ van den Lande in wesen gehouden mach wer-
„ den, hebben wy by advys van de Staeten, ende
„ van den President, ende andere Raeden Provin-
„ ciael, als oock van de luyden van de Kainere van
„ Reeckeninge in Hollant uyt sonderlinge Gratie,
„ voor dese reyse ende sonder dat het selfde in
„ toekomenden tyden in consequentie getrocken
„ sal mogen werden, verlyt ende verleent, verly-
„ en en verleenen mits desen onsen brieve *Heer*
„ *Raynoudt van BREDERODE*, des voornoemden
„ wyle *Heer Hendrickx van BREDERODE* Neve, ge-
„ descendeert wesende van den rechten Stamme

„ende huyse van BREDERODE, alle alsulcke rechte
 „leen, als de voornoemde wyle *Heer Hendrick*
 „van BREDERODE van ons als Graeve van Hollant
 „te houden plach.

Dese *Raynoudt* die de goederen van BREDERODE te leene ontfinck, hadde eerst ten wijve *Maria van Dorne*, dochter van de Heere van Dorne in Brabant. By haer gewan hy vele kinderen, als *Hendrick, Walraven, Floris, Wolphaert, Maximiliaen Lubbert, Anna, Adriana, Margareta, Susanna*. By overlyden van sijne Vrouwe, trouwde *Helena, Graevinne van Manderschet, Blanquenheym, en Geeraertsteyn*, de welck hem baerde *Diederick*, die in sijne jonge jaeren stierf, en *Adriana Francisca*, die van uytnelementheyt in wesen geroemt wiert. En is *Raynoudt* gestorven in goeden Ouderdom, tot Haerlem, in den jaere vyftien hondert vier-en-tachtentich, in de maent van April, lecht te dier Stede begraven in de groote Kerck.

Hendrik den oudtsten sone van Raynoudt nam tot eene Vrouwe *Margareta Floracken*, *Dochter van de Heere van Geffen ontrents' Hertogen-bosch*, ende *Vrouwe van Bockhoven*. Dese wiert doot geslaegen met de Heere van Batenburch, van de Spaenjaerden ontrent Haerlem in den jaere vyftien hondert drie-en-seventich, naelaetende eene dochter *Catarijn* genoemt. Sy was *Vrouwe van Asten*, en trouwde

Walraven de tweede sone van Raynoudt, door dien
sijne Nichte Vrouwe Geertruydt van Hunnepel, son-
der kinderen nae te laeten quam te overlijden, in
den jaere vyftien-hondert en t'negentich, bestierf
als naeste bloetverwant in de goederen van Vianen, A-
meiden en andere. En was nae doode sijnes Vaders
de drie-en-twintichste Heere van BREDERODE, en
wiert gemaect op den jaere vyftien hondert ses-
en tachtentich Raetsheer van den staet. Kochte aen
sijne voornoemde Heerlijckheden, Noordeloos,
t'welck heeft soo hooge, als middel, en laege juris-
dictie. Welcke Heerlijckheyt voor desen hadde
toe behoort de Heeren van Haerelaer, van de
welcke die gekomen is aen de Heeren van Vianen,
daer van aen de Heeren van Sevenbergen, en soo
eyndelijck aen Walraven van BREDERODE, die by
middel van koop de selve kreech van de Graef van
Arenberch, voor vier en veertich duysent Carol.
guldens.

Dese Walraven hadde getrouwet Guilielma, Vrouw
van Haeften en Herwynen, Weduwe van Nicolaes Heere
van Assendelft. Doch is gestorven sonder blykende
geboorte nae te laeten, in de maent van December,
des jaers sextien hondert en veertien. Laetende
tot Erfgenaem van sijne goederen Walraven, ouste
sone van Floris sijn broeder.

Floris was de derde sone van Raynoult, en hadde de heerlijckheit van Cloetingen in Zeelandt, tot sijne erffenis. Hy is geweest kloeckmoedich, en geoeffent in Oorlochs-daeden, als van joux op daer toe bequaem gemaect; en commandeerde over een Regiment te Voet. En alhoewel hem opgeleyt was het Gouvernement der Stede Heusden met de onderhoorige Forten, als Cræveour, Hemert, en andere, doen ter tijt de sleutel van Hollandt, heeft nochtans alle jaer sich mede te Velde begeven, om in continuele actie tegens den gemeenen Vyant te zijn. T' was een Heer gantsch beleest, en tegens de Burgerye minnelijck, met geene exactien, ofte andere onbehoorlijcke middelen de selve quellende. Nam tot eene Vrouwe Dorothea, Dochter van Iohan Heere van Haef-ten en Herwijnen, uyt Anna van Spaengen. En nae dat hy by dese gewonnen hadde drie sonen en drie dochteren; van de welcke hier nae gehandelt sal werden. Is tot Heusden gestorven in den jaere vyftien hondert negen en t'negentich, en wierdt het Lichaem nae Vianen gevoert, en ter aerden gebracht.

Nac sijn overlyden Trouwde sijne naegelaetene weduwe aen Willem Graeve van Horne, Heere van Kessel, Generael van de Artelerye, Colonel, ende Gouverneur van Heusden, die door eenen ongeluckigen eerschoot in t' hooft geraeckt zijn.

zijnde, deser werelt quam te overlijden.

Wolphard de vierde sone van Reynoudt, die t'com-
mande hadde over een Compagnie te Voet, wiert in het
Leger van de oproerige soldaeten van Geertruy-
denberch doot geshoten, in den jaere vyftien
hondert negen ende tachtentich. Naelaetende
sijne weduwe, Geertruydt genaemt, Dochter des Hee-
re van Broeckhuyzen, doch hadde geene kinderen.

Maximiliaen Lubbert de vijfde sone van Reynoudt
volchde in den krych de Graeven van Mansvelt
sijne Neven. Trouwde daer nae, de Weduwe van
de heere van Erp, en stierf sonder kinderen, on-
trent den jaere vyftien hondert negen en tachtent-
ich.

Anna, Reynoudts ondtste dochter, wiert ten hou-
welijck gegeven aen Iohan van Horne, Baron van
Boxtelen Bassigny, die in den jaere vyftien hondert
twee en seventich Gouverneur was tot Dordrecht.
Dese is gestorven sonder kinderen nae te
laeten tot Utrecht in den jaere sextien hondert
en ses.

De sustervan Anna geheeten Adriana, trouwde
eerst aen Hendrick van Meroden, Heere tot Oorschot,
ontrent s'Hertogenbosch. Nae het overlyden van
Merode, hadde tot eenen Man Hendrick de Reviere,
Heere van Iseren in Brabant.

Margareta haere jongere suster, begaf haer tot

eene genaemde Geestelijcke Ordere, en wierdt
eene Nonne van Cecilien tot Ceulen.

Haere jonxste luster *Susanna*, is daer nae in het
selfde Klooster tot eene *Abdijse* verkoren.

Adriana Francisca, die *Raymoudt* gewan by *de
Grayinne van Manderschet*, trouwde tot Utrecht aen
Philips vry Baender Heer van Hohenfaffen, in Switser-
lant, en is nae haer Man overleden, kinderen acht-
terlaetende.

Doch ick keere weder tot de kinderen van *Flor-
rus*, gewesene *Gouverneur tot Heusden*. Hadde drie
dochteren, doch jonger dan de sonen, *Helena*, *Marg-
areta*, *Florentia*. De jonxste van allen is in haere
kintsche jaeren overleden, in den jaere festien-
hondert en twaelf, en wiert tot Heusden begra-
ven.

Helena, trouwde aen den wel geborenen *Heere
Steyen Gans*, *Baron tot Puttitz en Wolffs-hagen*, der
Ceur Vorstelycker Doorluchticheyt van Brandenburch,
Erfmaerschalck en Luytenant Colonel over de troupes,
Commandeerde in dienst der Nederlanden, *een trop
Curassiers*, en wiert geschoten in der selyer dienst
by Hunnepel int' Lant van Cleef, in den jaere
festien hondert ses en twintich. Sijne overgelactene
VVeduwde de douagiere van Puttitz, is in haeren een-
saemien staet, tot op dese tijt gebleven. Het onge-
val van haeren Heere en Man, met goede oeffenin-
gen

gen verdryvende. Een vrouwe, mach ick spreken sonder nydicheyt, welckers Hofhoudinge en soo stichtelijck, en so gereguleert is, dat het met recht eene kleyne vergaderinge en kerke soude mogen genoemt werden. Haer nietschaemende met het lesen van Godes woort, met gebeden, alle daege, verscheyden maelen by een roepende die in haeren dienste zijn, defelue tot de oeffeninge der Godts-diensticheydt met exempl en leere te leyden. Het waere te wenschen dat sulx veele onder de grooten deser werelt gepractiseert wierde, soo soude het versken van den Poët voor onwaerheyt verworpen werden, t'welck is van desen inhoudt:

Die Godtsalichlijck wil leuen,

Moet sich wyt het hof begeven.

Margareta de jonger suster van *Helena*, eene seer verstandige vrouwe, was getrouwet aen den *Ridder Franchois de la Place, Burchgræf van Manchaux*. Een kloeckmoedich en ervaren krychsman, die lange jaeren als *Ritmeester, en Colonel over de Ruyteren, en Gouverneur tot Rees*, in den dienst vant Landt sich heeft willen laeten employeren. Sijne Huysvrouwe is deser werelt overleden, nae datse hem twee dochteren gebaert hadde, en wiert het herte tot Rees bewaert, het lichaem gebracht tot Vianen.

Behalven dese oudere dochteren heeft *Floris* gehad drie sonen, die alle van jonx op met groote ho-

pe, ten vordeele van den staet opgevoedet wierden, hoewelde twee outste, in de fleur van haere jaeren, niet sonder verlies des Lants, deser werelt zijn overleden.

De outste sone *Walraven* genoemt, nae dat sijn Oom *Walraven* sonder kinderē was komen te overlyden, succedeerde in des selfs goederen by Testamentaire dispositie, en wiert de *vier en twintichste Heere van BREDERODE*. De hope die men van hem hadde, een kint zijnde van drie jaeren, was mede de occasie, dat hy begifticht wiert met eene *Compagnie van hondert en vyftich koppen*. In den jaere sextien hondert veertien, sich dickmael in voorvallende gelegentheden quytende, kreech eene *Compagnie Curaßiers*, en sijne *Compagnie Voetknechten* wiert gegeven aen sijn jonger Broeder *Raynoudt*. Hy trouwde *Margareta Maria d'Haun*, dochter van den Graeve van den Broeck en *Valckensteyn*, *uyt de Graevinne van Manderschet*. Is gestorven in den beginne des jaers sextien hondert en twintich, sonder kinderen nae te laeten, in het beste sijnes levens, niet sonder droefheyt van velen.

Sijn jonger broeder *Raynoudt*, die een *Compagnie te Voet* hadde, was *Heere van Cloetingen*, en ongetrouwtt. Hadde eenc over groote kloeckmoedigheyt, en was nae die jonge jaren voortsichtig en discreet. Begaf sich in dienst van de *Venetiaen* in het

Her-

Hertochdom Stierckmarck tegens den Aerts-hertoch Ferdinandus van Oostenrijck. En is aldaer overleden in den jaere sestien hondert en sevintien; licht begraeven te Venetien in't Klooster genaemt S. Servy.

Sulx dat de twee ouder sonen van Floris sonder kinderen nae te laeten oyerleden zijnde, Iohan Wolphardt, *Heere van Haeften en Herwijnen*; de derde sone, die geboren is, in 't jaer yftien hondert negen en t'negentich, op den 12. Juny, in alle de Heerlijcke goederen succedeerde. En was de vijf en twintichste *Heere van BREDERODE*, *Wijnheer tot Vianen*, *Ameyden &c.* Doch eer ick dese sijn leven, manieren, hooge ampten, huweliicken, en wat daer op gevolcht is in't breedel voorstelle, hebbe goet gevonden in 't kort de gelegentheyt ende Vrydommen der stede Vianen, Ameyden, en der onder hooriger plaatseen te beschryven.

Vianen is een playsante Stede, leggende op een vierkante forme, met stercke hooge mueren; en poorten versiert. Welcke mueren met ronde Torenen, hier en daer beset, gelijckmen in oudentijden placht te doen, niet oncierelijck gesterckt zijn. Is omcingelt met eenen breedegrafte, en heeft buyten de selve rontom eene fraye wandelinge met boomēn beset. Sulx dat op de meeste plaatseen men onder de schaduwe van het loof

schuylende; van der Sonnen hitten des Somers be-
vryt wert. T' heeft eene bequaeme gelegentheyt
aen de lincker sijde van de Reviere de Lecke, te-
gen over Vreeswijck, anders de Vaert genaemt.
En wort ten Noorden van de selve Reviere beset,
die door eenen ingang, de haven maeckt, soo dat
de schepen, soo wanneer het waeter taemelijcken
hooch is tot in t' midden van de voorstede aenleg-
gen. Ten Oosten, Westen, en Suyden, wert het be-
cingelt met vruchtbare Korenvelden, Weyden,
en Boomgaerden. Een plaatse daer de lyftrocht, in
overvloet is, en voort alles wat tot onderhout noo-
dich is, bequaemelijck van alle plaatzen toege-
voert, oock voor redelijken prys wert bekomen.
En die het vermaeckelijck leven soeckt, soo door
de gelegentheyt der omliggender Landeryen, als
het op en af vaeren der voor by seylende schepen,
t' doortrecken der reysigers, kan het nergens be-
quaemet vinden. Brenget mede geen gering ver-
maeck aen den mensche, het wel beplante Bosch,
alwaer de boomen op ryen met menichten weder-
sijdt tegens den anderen over gesettet, een aenge-
naem perspectyf den gesichte vertoonen. Daer by
komt het Reygers-Bosch, t' gesanck van alderhan-
de kleyn gevogelte, de ooren met eene aenge-
naemheyt vermaeckende. En datte verwonderen
is, even als of het wast' middel-punt van de veree-
nigde

nigde Provincien, men kan daer van daen in het gesichte krygen, soo wanneer den Hemel klaer is, ontrent de een en twintich Steden, met poorten, mueren, en grachten versien. En geen plaets bequaemer waer van daen soo te Waeter als te Lande de principaelste Steden des Lants kunnen bereyset werden. Die sich daer aen liet gelegen zijn, soude op eenen Somerschen dach, daer van daen kunnen besoecken ontrent twaelf soo Steden, als Stedekens, en s'avonts tot Vianen maeltijt houden.

Dese plaets heeft onder sich verscheydene Dorpen en gehuchten, als Lexmont, eertijts Laxmont geheeten, Heykoop, Boekoop, Lakerveld, Tienhoven, en Marckerck, door sijne Peerde-merckt t'gantsche Lant door vermaert. Is daerenboven versien, met een sterck Slot, Batesteijn genoemt welcke van verren door de grootheyt van t'gebou sich op doet. Ontrent den oorspronck van desen naem ben ick curieus geweest. En meynde daerom dit Slot Batesteijn te zijn genoemt, om dat het tot nut en dienste der Stede was gebouwer, zijnde als de sterckte des selfs. T'welck even soo vele te seggen is, als ter baete. Gelyck sommige also den oorspronck des woorts Batavieren verklaeren, om datse aen de Reviere t'haerder baete eene bequaeme woonplactse uytgevonden hadden. En dan soude het byvoechsel Steyn, den Nederlanders

beteyckenende stevicheyt, daer by gestelt zijn, om te kennen te geven dat het uyt steen, of steyn op gebout is, tot een sterckte, ofte Burcht. Doch uyt verhael van eenige anders onderricht zijnde, hebbe dese mijne gissinge aen eene sijde gestelt. Men vertelt dat Gysbert van Vianen ten wijve hadde *Beatrix*, op het Nederlants in 't kort gesleyt *Baete*, de welcke een dochter was van Johan, de negentiende Heere van Egmont. Dese hadde eene suster die jonger was dan sy, getrouwtaen Geeraert Heere van Culenborch, van de welcke sy als van een oper Vrouwe, te Leen ontfong het Slot van Vianen, doen ter tijt buyten de Stadts-mueren in den Boomgaert gelegen. Ende niet konnende lyden dat sy die een ouder suster was, van haere jongere, het Slot te Leen soude ontfangen, beweecht haeren Man, om het oude Slot af te breecken, en binnen de mueren van Vianen een nieuw op te maeken. T' welck oock is geschiet, en om dat sulx ter baete en bede van *Baete* was gedaen, wiert het nieuwe Slot, *Batesteyn* genoemt, door byvoeginge van het woordeken *Steyn*, t' welck men gewoon is aen Sloten en Adelijcke Huysen te voegen.

Dit Slot is te Heerlijcker door eenen bygevoechden Toorn, van een seer groot vierkant en dickte en hoochte, hebbende in 't Nederlants de benaeming van *Simpols Tooren*. Is doen opmaecken

maecken by Gysbert van Vianen Ridder, ontrent den jaere duysent drie hondert twee en seventich, en dat tot kosten des Graeve van S. Pauwels in Artois. Dese wiert in een slach in het Lant van Gu-
lick by Gysbert van Vianen overwonnen, en ge-
vangen tot Vianen gevoert; en moeste tot sijn rant-
soen soo vele geven, dat desen Toorn konde ge-
bouwet werden. En naedien in de Nederduytsche
spraecke S. Pauwels, in't kort geseyt wort *Sint pol*,
of *Simpol*, oock in Artois eene stede genaemt wort
Simpol, en de Graeve *Simpol*, soo gebeurdet dat den
Toorn met des Graefs losgelt gemetselt, *Simpols*
Tooren genaemt wiert.

Niet verre van Vianen ontrent duysent schre-
den is een stedeken, indien mēn sijne privilegien
insiet, *Ameyden* genoemt, op een scheut weechs nae
by de Reviere de Lecke. Al van outs by de schry-
vers van den jaere dertien hondert twee en tach-
tentich, tēn aensien van het Slot *Termeiden*, be-
kent. Voor desen wiert het genoemt Haerelaer, om
dat de Heeren van Haerelaer het selfde van Guido
Bisschop van Utrecht te Leen ontfangen hadden.
T'selve genoech door de situatie, en alsoo door de
natuer gesterckt, is by liste des Bisschops van U-
trecht, op den jaere vyftien hondert seven en twin-
tich ingenomen. De oorsaeck, en maniere daer
van salick in't kort verhaelen: *Hendrick van BREDE-*

Kronijk
van Holland
onder Carel de
27. Graeve
30. deel. cap.
31. en de con-
tinuatie des
Kronijx onder
de 35. Graeve
fol. 48.

Matthijs
van der Hoe-
ren in sijne
Kronijk pag.

137.

RODE hadde eenige vluchtelingen van Utrecht tot Vianen komende vry geleyde vergunt, en onder sijne bescherminge genomen. En als die van Utrecht, door brieven, oock den Bisschop door afgesanten niet en vorderden, beraetslaegen om het Kasteel ter Meyden in te nemen. Endewijle dat niet sonder bloetstortinge gelchieten konde, indien men sulx met gewelt dede, besluyten het met laegen te krygen. Alsdan den opsiender des Kasteels met sijn volck daer af was gegaen in de naeste plaetsen ten dienste, soo komen daer twee, in Cellebroers gewaet, om niet bekent te werden, en geklopt hebbende aen de poorte, worden door de meyt, die desen handel onbekent was, ingelaeten. Besetten strax den inganck, tot dat de andere, die daer ontrent haer verstecken hadden, te voorschijn quaemen. Stooten alsoo de meyt, met eenige weynige die tot bewaeringe des Kasteels gebleven waeren, daer uyt. Soo haest en quam dit geruchte niet tot Vianen, of BREDERODE, een kloeckmoe-dich Heer, sent gesanten aen den Bisschop; met de welcke hy tot noch toe Vrede en vrientschap hadde onderhouden. De gesanten nae datse vele woorden met den Bisschop hadden gewisselt, tot krackeeleris toe, en haer over het aengedaen ongelijk beklaecht; doender dese woorden by: dat het niet genoech voor hem (te weten den Bisschop) en scheen

Hortens. lib.
3. Rerum Ul-
raject. p. mi-
bi in fol. 79.

Pontanus lib.
11. Hist. Gel-
dr. fol. 728.

„scheen, gesmoort te hebben dat twistvier, t'welck
„hy onder de sijnen gehad hadde, tenzy hy ook de
„naest gelegene Heeren onder eenen schijn van
„recht terchde, en tot den Oorloch als uyt daech-
„de. Seyden vorder, bereyt te zijn, indien het
„Kasteel niet weder gelevert en wiert, dit onge-
„lijck te verdraegen, naedien het haer niet gele-
„gen en quam, de saecke met de waepenen te be-
„pleyten. Waer op den Bisshop tot antwoort
gaf, dat hy niet eer sijn volck van den Kastele sou-
de lichten, voor dat BREDERODE de vluchtelingen
geboden hadde, uyt sijn Lant te moet vertrec-
ken. Evenwel soo heeft den Bisshop, vreesende
dat BREDERODE soo van sijne vrienden, als van den
Græve van Hollant hulpe mochte versoecken, en
alsoo met Krychsluyden t' Sticht invallen, sijn
volck van het Slot doengaen, en is met BREDE-
RODE bevredicht.

¶ Dese Lantstreke van Vianen &c. nu beschre-
ven met haere onderhoorige plaetsen, hoe-
wel gelegen in het begrip van de Vereenichde
Provincien, is nochtansten aensien van t'recht van
Jurisdictie, en Leene, tot op desen huydigen daege,
geene Provincie onderworpen. Oock niet de Pro-
vincie van Hollant, alhoewel het aen de eene sijde
die palen van Hollant raeckt. Naedien het Landt
van Arckel voor desen niet onder Hollant, maer ee-
ne

ne bysondere Heerschappye geweest is. Sulx dat
 oock van ouden tijden af, niet blycken sal, onder
 de Hollantsche afdeylinge, t' Lant van Vianen oyt
 te zijn vervat geweest. Hierom gebeurdet dat
 Heda in Hi-
 stor. pag. 268. wanneer de Graeven van Hollant, tegens die van
 Utrecht ofte andere ten Oorloch treckende, de
 Heeren van Vianen niet onder haere Leen-ma-
 nnen, maer onder de mede hulpers gestelt hebben.
 Soo stelt Willem Graeve van Hollant in den jaere
 dertien hondert ses en vyftich, den Heer van Via-
 nen, met die van Montfoort en Iselsteyn, onder sij-
 ne hulperen en vrienden. Waerom oock, soo wan-
 neer den Oorloch onstont tusschen de Stichtse en
 Hollanders, die van Vianen voor neutrale luyden
 gehouden wierden. Mede de Hollanders tot Via-
 nen somtijts, als in eene neutrale plaatse, met haere
 vyanden om den vrede te treffen, gehandelt heb-
 ben.

En dit is dé reden, waerom dat boven de me-
 memorie van menschen, die van Vianen eene hooge
 Kaemer ofte Hof van Justitie gehadt hebben, en
 noch hebben, sonder dat van de selve oyt voor de-
 sen aen den Hoogen Raet tot Mechelen, of aen den
 Hove van Hollandt, te appelleren, toegelaeten is.
 Alleen heeftmen daer overich het middel van sup-
 pliceren, of revisie versoecken aen den Opperheer
 dier plaatse. Dat noch meer is, zijn die van Vianen
 ver-

verscheyden maelen van wegen t' Hof van Hollant by edicte gedachvaert, hebben oock anders geene dachvaerdinge willen aennemen. En indien eenige Bode sich verstoutede die van Vianen of van wegen den Hoogen Raet tot Mechelen, of van wegen den Hove van Hollant te roepen, of iets te plegen; t' gene mochte nae indracht haerer Opperheerschappye smaecken, hebben dat noyt geleden. In soodaeniger voegen, dat ten tijde van *Philippus de tweede, Hendrick van BREDERODE* den Deurwaerder van den Hooge Raede van Mechelen gefonden, om iets tot Vianen ter executie te stellen, in de gevanckenisse geworpen heeft. En heeft dese sijne daet als streckende tot bewaeringe sijnes rechts kloeckmoedelijck voor den Koninck gefendeert. Die indien voor den Fiscael eenige actie waere geboren geweest tegens BREDERODE, deselve veel licht soude hebben doen intenteren. Dat ick daer niet by en doe het exemplel van den voorleden jaere, doen den Drossaert der Stede, dede apprehenderen den Deurwaerder van den Hove van Hollant, om dathy tot Vianen sijne commissie wilde voltrecken, en is ten laetsten noch uyt de gevanckenisse geraeckt en ontkomen, door de onvoorsichticheyt des bewaerders. Dat ick nu niet en verhaele alle acten van souverainiteyt, by de Heeren van Vianen van tijt tot tijt gepleecht, son-

der iemants verhindering. Als op haer eygen au-
toriteyt de naebuerige Princen en Heeren den
Oorloch aen te seggen ; wederom te soenen , en
verbonden te maecken. Munte slaen met de wae-
penen van Vianen , en de Beeltenissen der selver
Heeren. Brieven van Pardon , Gracie , Remissie ;
Beneficien van Inventaris , Cessie ; letteren van re-
spijt en atterminatie te verleenen. Wetten en con-
stitutien , ontrent de munte , Paeuselijcke exerciti-
en , stercke bedeleryen , de jacht , verbondene goe-
deren , erfzenissen en versterfzenissen , verschillende
van de wetten der naebuerige Provincien , uyt te
geven. En volgens de selve constitutien sententi-
en in de hooge Kaemere aldaer te wijzen , de welc-
ke in Hollant sonder tegen spreecken by requisitoiren
zijn ter executie gestelt . Waerom die van
Vianen noyt gevolcht en hebben , ontrent de suc-
cessien ab intestato , ofte het Hollantsche Aesdoems
of Schependoems recht , ofte de Politijcke Ordin-
nantien van den jaere vyftien hondert en tachtentich
of negen en t' negentich . Waerom oock de
Graeven van Hollant , ende haere Stede houderen
de Heeren van den Lande Vianen altijts voor vrye
Heeren soo expresselijck , als stilstwygende erkent
hebben. En *Carel de vijfde* , die niet over en gaf , dat
hy met eenich schijn van recht nae sich konde trec-
ken , heeft menichmael door practycken gesocht
het

het Lant van Vianen onder Hollandt te brengen, belovende het selve te willen tot een Graeffschap verheffen, soo wanneer de Heeren van Vianen onder t'Hollantsche gebiet souden willen staen. Alle welcke stellingen met veele andere des noots zynnde by te brengen ick voor dese reyse niet en sal of bewyzen, of uyt breyden, niet anders voor hebbende, als een kort historisch verhael van eenige alhier op te stellen, om den nieus-gierigen leser te voldoen.

Kome, daer ick afgebroken hadde, tot *Johan Wolphaerd van BREDERODE*, jonckste sone van *Floris*. Dese is van kints bseenen op, ontrent de waepe-nen opgevoet, gevende in die jonge jaren soodaenige hope van sich, dat het vaderlant met der tijt hem soude sien het eenige hooft over de militie. En wie soude bequaemer wesen om te gebieden, dan soodaenich een, die volgens de lessē van *Cæsar*, geleert hadde geboden te ontfangen. Geen soo geoessent Krychs-man sachmen int bevelen, dan die menichmael bevelen van sijnen Oversten aen-nam. En die is eerst een recht leytsman, die by trap-pen, en niet schielijck, tot het hoochste Commandement geraeckt. Het selve hebben ons geleert de Roomscche geschiedenissen, dat haere beste Krychs-Oversten waeren, die lange onder de gemeyne soldaeten, en dan onder mindere officieren,

en soo voorts waeren opgetelt geweest. En om in alles ervaren te zijn, heeft oock *Iohan Wolphaerd* van sijn veertien jaeren af sich in dienst begeven, is onder de Voetknechten, oock voor eenen geruymen tijt onder de Ruyteren gereeckent. En daer is soo moejelijcke of perickeleuse tocht of wacht niet geweest, die hy niet soo wel als gemeene soldaeten voldaen en heeft. T'lichaem moest de hoofsche delicateessen versaecken, en gesterckt werden tegens koude des nachts, en de hitte des daechs. De leden moesten het waeken en liggen onder den blaeuwen Hemel gewent werden. En alhoewel hy was een vry willige in den dienst, woude evenwel betoonen, niet min onbereyt te zijn, ongegentheyt uyt te staen, als andere. Soo veel te meer eere quam hem toe voor sijne gewillige onderwerpinge, hoe min hy was gebonden sich te onderwerpen. En als hy soo eenen geruymen tijt in die laege bedieningen hem selven getoont hadde, wiert tot *Vaendraeger* aengenomen. Niet lange nae die tijt, te weten op den acht en twintichsten November, des jaers sextien hondert achtien, zijnde negentien jaeren out, soo ist dat de Staten van den lande, *haer betrouwende op sijne kloekheyt en ervarentheyt in de oorloge* hem hebben gegeven t'opperbevel over een Compagnie Voet knechten van't seventich koppen. Onrent twee jaeren daer nae door t'overlyden van sijn

sijn broeder *Walraven*, wort Capiteyn van sijnes broeders *Compagnie te Voet*, en kryght met eenen het *gesach over een Compagnie Curassiers*. Niemant daer toe bequaemer, als die in het oeffenen van Peerden en Peerde volck sijn vermaeck schepte. En soodaenich een bequaemheyd hadde in het ryden, dat hy indien deele niemant en weeck. Voorts in alle occasie sich betoonende, als een van die Doorluchtige extractie, wort verheven in den jaere sestien hondert drie ende twintich, tot 't *Colonelschap vaneen Regiment Voet knechten*, staende op de verdeylinge van Hollant. Ditzijn geweest de trappen van oeffeningen, om sich te kunnen tot gesaggelijcke ampten qualificeren. Waerom oock de Staten Generael hem in den jaere sestien hondert dertich by de voornoemde ampten voegen, het *Gouvernement der Stadt s'Hertogenbosch*, en der onder hooriger Forten. Hier en was noch geen occasie genoech van oefeninge, tenzy daer een Generael officie by quam, als was t' groot *Artillerye-Meesterschap van t'Leger*, gelijck oock aen sijn Persoon betrouwet wiert, soo wanneer daer eene belegeringe was, het bevel over een vierde gedeelte des Legers. En wert hem eyndelijck nae vele getrouwe diensten den Lande bewesen by af lyvicheydt van Graef Willem van Nassou in den jaere sestien hondert twee, en veertich opgedraegen het *Velt-Maerschalck*.

Ampt over de Militie der Vereenichde Nederlanden.

„ Het is in effecte te zijn, *Luytenant Generael* naest
„ den *Kapiteyn Generael* de eerste en *immediate*
„ *Hooft-Officier* van desen staet. En by absentie,
„ of anders van den *Generael*, het *Leger* als *thooft*
„ *Commanderende*.

„ Korts te vooren hadde *Johan Wolphaerd* preuve ge-
geven van sijne kloeckmoedicheyt doen hy nae
Engelant varende met drie schepen, van vyf kloec-
ke *Duynkerckers* op *Zee* aengetaft wiert, en
staende boven in sijne nachtabbert foodanich op
haer liet spelen, datse genootsaeckt waeren nae
een gevecht van drie of vier uren hem te verlaten.
En op dat verder blycke van sijne bequaemheyt, sal
hier in voegen een stuck van de commissie, waer
by hem t'voornoemde ampt wort gedefereert.

„ De Staeten Generael der Vereenichde Neder-
„ landen, allen den genen die dese jegenwoordige
„ sullen sien ofste hooren lesen saluyt. Doen te we-
„ ten: alsoo wy tot hant-houdinge van alle goede
„ ordre inde Krychs-saecken in de Vereenichde
„ Nederlanden, soo in't beleyt van den *Oorlog*,
„ als omme alle onordeningen onder het Krychs-
„ volck soo wel tot vordeel van de goede ingese-
„ tenen der voorschreven Landen, alsoock van de
„ vrienden, neutrale naebueren, te doen cesseren,
„ ende t'selve Krysch-volck in goeder ordere tot
„ be-

„bescherminge der Landen; soock wederstant;„
„ende afbreuck der Vyanden te houden; goet;„
„raetslaem, ende nooddich gevonden hebben; een;„
„aensienelijcke personagie tot Velt-Maerschalck;„
„over het volck van Oorloge deser Vereenigder;„
„Provincien te stellen; ende committeren. Doen;„
„te weten dat omme de goede kennisse die wy;„
„hebben, van de sonderlinge diensten, getrouwic-;„
„heyt, vromicheyt, ende dapperheyt, den voor-;„
„schreven Landen vele jaer en bewesen by den;„
„welgeboren Heere Iohan Wolphaert, van BREDE-;„
„RODE, Heere van BREDERODE &c. Baron van Vi-;„
„anen, ende Ameide; Erfburchgraef van Utrecht; Hee-;„
„re van Cloetingen, Haeften, Herwijnen, Helle, Noorde-;„
„loos, Schorel, Nieuwelt, van den Landen en Lantstreec;„
„ken van Voshol &c. Ende tegenwoordich onse;„
„Groot-meeester van de Artillerye deser Vereenichde Ne-;„
„derlanden, bCollonel van een Regiment Voet knechten;„
„Ritmeeester van een Compagnie Ruyteren Curassiers;„
„Gouverneur van de Stadt ende Meyerije van s' Hertö-;„
„genbosch, ende onderhoorige Forten, ons volkoment-;„
„lijck op sijn L. betrouwende, en bereets in be-;„
„hoorlijcke achtinge genomen hebbende, die re-;„
„commodatie van sijn Hoogheyt Generael van;„
„onse Legers, tegenwoordich wesende te velde;„
„by desselfs brief geschreven tot Boet-bergen den;„
„24. deses, nōpende den Persoon van den welge-;„
„, mel-

„ melten Heere van BREDERODE tot het gemelte,
 „ vacerende ampt gedaen, hebben wy den selven,
 „ Heer van BREDERODE gestelt, gecommitteert,
 „ ende geordonneert, stellen, committeren, ende
 „ ordonneren by desen tot Velt-Maerschalck over,
 „ ons voorschreven Volck van Oorloge te Peerde,
 „ ende te Voete & cheue

In wat voegen *Johan Wolphaerd van BREDERODE*,
 in alle de voor verhaelde hooge ampten sich heeft
 gedraegen, tot den laetsten toe, sal ick met de
 woorden van de Edel. Groot-Mogende Staeten,

Resolutie
 der Stat. van
 Holl. en West-
 Vrieslandt des
 jaers 1652.
 4. Decembr.
 en in dat. den
 12. Decembr.
 1652.

van Hollant en West-Vrieslant voorstellen. Haere
 Groot-Mogende noemen hem met den naeme van
 een hooch gesienlyck Persoon die aan desen staet veellanck-
 duerige en gesigneerde diensten heeft bewesen. En die
 charge van Velt-Maerschalck der Vereenichde Neder-
 landen ontrent den tijt van tien aen een volgende jaeren,
 onberispelyck bekleet heeft. En in eene andere resolu-
 tie stellen voor oogen de lofijcke meriten van de Hee-
 re van BREDERODE, en de estime die haere Edel. Groot.
 van sijn Excell. persoon, en hooge charge maecken.

Gelyck dan *Johan Wolphaerd* gedurende den oor-
 loge sich selven geene ruste en gaf, soo ook nae dat
 de Vrede getroffen was, heeft niet wel tot stilte sich
 kunnen begeven. Maer altijts met te Peerde ry-
 den, oock met jaegen op t' grof wildt, sijne ledige
 uyren versleten. Oeffeninge volgens het seggen,

van Xenophon, de welcke voor Princen en Krychs-Oversten in tijde van vrede wel te passe komt, op dat de Lichaemen den arbeyt niet en ontwennen, en alsoo onbequaem gemaect werden, indien den noot sulx vereyschte, om dienst te doen. Waerom oock BREDERODE niet eenen dach voor by liet gaen, of daer in was eenige oeffeninge geweest, in 't gaen, ryden, en jaegen. En het gene de Overste doen ontrent de soldaeten, dat se die hoewel daer ruste is, in de waepenen oeffenen, heeft dese Overste, ontrent sijn selven gepleecht, van de militaire exercitien vacerende. Doch alshy het Lichaem door t'sterck ryden, en jaegen tot noch geoeffent hadde, en even daer nae in een stilte geraeckte door het continual bywesen der saecken van Staet in den Haege, alwaer de vergaderinge van haere Ed. Groot-mogende daegelijkx geset was, zijnde eenen tijt, datmen veele moeijlijckheden vandt ontrent de saecken tusschen Engelandt en desen Staet, soo ist dat sijn Persoon ongewent foodaenich een stil leven, oock door alte vele besognes gefatigeert, al vry wat verswackte. Waer uyt ten laetsten veroorsaeckt is het waeter, een sieckte licht onstaende uyt stil sitten, in den genen, die oeffeningen des Lichaems gewent zijn. Ende en konde t'selve niet bequaem door raet der Medecijn-Meesters verdreven werden, immer de

oorsaecke, die uyt swackheyt ontstondt, wechte nemen, scheen buyten hope te wesen. Evenwel men besoeckt het op allerley manieren, en wordt by eenige goet gevonden dat B R E D E R O D E nae het Spaa soude trecken, om te sien of door hulpe der waeteren aldaer eenige baete mochte vernoemen werden. Doch te vergeefs, naedien men bemerkte dat door het waeter drincken, alles tot erger, en het uytterste sich liet aensien.

B R E D E R O D E sijn selven in dien staet voelende, heeft sijn gemoet geprepareert tot de Doot. Laet sijne vrouwe de *Gravinne van Solms*, met de kinderen by hem komen, en troost haer tegens het ongeluck, t'welck haer dreygde. Daer by doende, dat hy sijn selven aen Godes wille hadde overgegeven, en dienvolgens het oock betaemelijck was, datse haer dien wille onderwierpen. Wenschte allen den sijnen veel heyls van Gode, en beval diaen de Regenten des Vaedrlants. Aen sijn outsten sonne *Hendrick*, die door een afgesondene uyt Vranckrijck ontboden was, gaf voor een lesse dese weynige woorden: dat hy de Gereformeerde Religie, daer in hy was opgevoet van jonckx aen, en die sijn Vaeder op sijn sterf bedde aldaer beleet, getrouw soude bewaeren, endes noot zijnde met verlies van goet en leven, (volgens het exemplel sijner Voorvaederen) voorstaen.

En

En als BREDERODE alsoo door de pijnlijckheyt der sieckte van uyr tot uyr verswackte, heeft niet opgehouden Godes barmherticheyt tot den laetsten adem toe aen te roepen. En is eyndelijck op den derden September, sestienhondert vyf en vyftich, in het ses en vyftrichste jaer sijnes ouderdoms, nae dat hy den Lande ontrent de twee en veertich jaeren trouw gedient hadde, op het Huys tot Peterschem, ontslapen. Het Lichaem is nae Vianen gebracht, en aldaer sonder eenige pracht ofte statie, volgens sijne begeerte, in den avont, by sijne Voorvaederen geleydt.

Hy was een Heer van stature boven de ordinaire lenckte der mannen, beset van Lichaem, en alle leden des selfs, als uyt de natuer bequaem tot Krychs-oeffeningen. Vast van complexie, en gesondt tot in het laetste jaere sijnes levens. Van wezen, en gedaente, en actien soodaenich, dat alleen dat uytterlijck, hem weerdich scheen te maecken, schoon genomen het innerlijcke daer niet by geweest en waere, om te regeren. Was vriendelijck en lief tallich in het aenspreken, sich niet tegens sijne onderdaenen verheffende, en dien volgens by den selven bemint. Van aerdt genegen tot alle soodaenige stercke oeffeningen, die een Krychs-man tot den Oorloch bequaem maeckten. Gantsch afkeerich van onreynicheyt, indien iemandt; sijn

echte noyt te buyten gaende, (t'welck anders onder den grooten veeltijdts dat te beklaegen is, bevonden werdt) maer trouw aen sijn Ee-genoodt, en die alle eer en liefde bewijsende. Was sachtsinnich, en gesegghelyck, konnende door sijne vrienden en bekenden met een goet woort geleydet werden. Niet obstinaet van voornemen of hartneckigh in het selve. Van inborst, goedertieren en afkeerich van wraeckgiericheyt, somwijlen nochtans wat schielijck, en tot haesticheydt uyt brekende. Dewelcke niet soo in't gemoet ofte eenigdaeden als wel in enckele woorden haer uytteude. Sulk dat het met recht een op bobbelen mochte genaemt werden, de welcke gelijck de bobbels uyt eenen drop waeters in een oogenblick vergroot, even daer nae tot eenen drop wederkeeren, soo die woorden in hevicheyt gesproken, op staende voet in sachtsinnicheyt, en vriendelijckheydt veranderden. Konde tegens niemandt indien daer verschil mochte verrefen zijn haet op nemen, om die in den boesem te voeden, maer trachte even nae die tijt gelegentheyt te mogen hebben, om te be тоонен, sulk te zijn geschiet sonder naedencken. Beklaechde sich oock dickmaelen daer over, dat hy nu en dan door haesticheydt verruckt eenige woorden sprack, die hy wilde dat slechts maer voor woorden souden aengenomen werden, en niet als

uyt

uyt een rechttoornich gemoetvoort komende. Dit kan ick van sijne Godtsdienstigheyt seggen, dat hy noyt of te huys, of oock te velde zijnde sich ergens toe begaf, voor al eer hy t'gebedt tot Godt achter het Ledikant in sijne eenicheyt gesproken hadde. Dit eene, sal ick daer toe doen, by gelegenheydt door een Quartiermeester in t'Leger uyt sijne tente smorgens vroech geroepen zijnde, was te Peerde gestegen om iets met den selven te gaen besigheten. Nauwelijx voortgereden zijnde, keerde wederom tradt af van den Peerde, en ginck nae sijne Tente om sijn gebet te doen, t'welck door de haesticheyt vergeten was. Gevraecht zijnde van den Quartier-meester of sijn Excell. iets vergeten hadde, gaf tot antwoort; *jae in der daet, het beste.* Hadde mede een genegentheyt tot weldaedicheyt, en sochte veeltijts gelegenheydt om in het onthaelen van verscheyden Princen en Heeren, sijn liberael gemoet te toonen. Jae geene van de Machtige die onse Provincien door reysde, of, soo wanneer de gelegenheydt haer sulx toe liete, wierden feestelijck door hem onthaelt, en vermaeck aengedaen.

Heeft tot eene Vrouwe genomen in sijn eerste Houwelijck, *Anna* *Dochter van Graef Iohan van Nassauw*, en *Magdalena*, *Graeve Samuel van Waldech*: *Dochter*, welcke stierf in den jaere sestien-hondert ses en dertich. Gewan by de selve drie sonen, en

negen dochteren. De sonen zijn ongedoopt overleden, uyt genomen eenen die *Walraven* genoemt wiert, doch stierf korts daer nae. Van de dochteren zijnder oock vier sonder doop te ontfangen overleden, sulx dat noch over zijn vyf der selver. Als *Sophia Theodora* ter Vrouwe gegeven aen *Christiaen Graeve van Dona*. Een verstandich en ervarene Heere, soo wel in geleertheyt, daer in sijn Vaeder naevolgende, (diens leven *Spanheym* beschreven heeft) als militaire deugden uytsteckende. De andere dochter *Iuliana* genoemt in wesen uyt muntende is tot noch toe ongetrouwtt gebleven.

Florentina de derde is getrouwtt met *Mauritz Graeve van Solms, Heere van Munsenberch, Wielden velt, enoudt Sonnen woudt*, mede een kloeckmoedich en geoeffent Heere. Niet vreemt, als zijnde van soodaenige, die aen dit Vaderlant groote diensten gedach hebben. *Anna Trajectina* de vierde, in gelaet en manieren geheel aengenaem, is mede volgens het exemplel haerder suster in eenen vryenstaet gebleven. *Amelia Margareta* de jonckste trouwde aen *Aelbrecht Hendrick, Baron van Slavata, Vryheer tot Chlum, en Koschonborch &c. in Boheemen*. Is van jonckx op soo wel in kennisse van wijsheyt als Krychs-oeffenen onderwesen. Hebbende tot Heusden en vele deelen van de Philosophie, en oock de fundamenten der Theologie door loopen. Sulx

Sulx dat men met rechte soude mogen seggen, de geleertheyt en waepenen in een groote maete by den anderen te zijn gevocht.

Nae het overlyden van de *Gravinne Anna*, hadde *Iohan Wolphaerd*, tot sijne Vrouwe genomen, *Louise Christina*, *Dochter van Iohan Aelbrecht Graeve van Solms, Bronsfeld*, uyt *Aggenees Graevinne van Zeyn en Witgensteyn*. Eene Graevinne (dat ick een woordt sonder flatteringe spreecken mach) van een seer goet naetuerel, minnelijck jegens haere onderdaenen, en mede doogent ontrent der selver swae-richeden. Verciert niet alleen met opechticheyt, en groote omsichticheyt, den Vrouwelijcken geslachte ongemeen, maer insonderheyt met yver tot den Godts-dienst. In haere Hof houdinge soodaenige eene gereguleerde maniere van leven onderhoudende, als of daer een Schole van deugden en Godtsaelicheydt opgerecht waere. Heeft tot eené suster die uyt nemende, *Gravinne Douagiere van Dona*, uytsteckende in yver met alle haere kinderen tot de waere Gereformeerde Religie. Dat ick niet aen en raecke de oudere suster haere *Hoogheydt de Princesse Æmilia*, *Douagiere van Oragnien*, van de welcke ick dit eenich maer kan seggen, dat deselve in t' gene uytmuttent geroemt mach werden, het vrouwelijck geslachte verre te boven gaet, en op den top van eerestelt.

En

En heeft *Iohan Wolphaerd* uyt sijn tweede Houwelijsk by de voornoemde *Graevinne Louise* gewonnen, drie sonen en vyf dochteren. Als *Hendrick* die *Heere van BREDERODE* geworden is. *Wolphaerd*, *Heere van Cloetingen, Herwijnen, en Nieuwveld*, en der *Landen van Volshol*. *Floris Aelbrecht-Belgicus*, die twee jaeren en een half oudt zijnde op den vier en twintichsten Augusti, des jaers sextien hondert vyf en vyftich, binnen s'Hertogenbosch is overleden.

De dochteren zijn, *Louise Christina, Walravinne, Hetwechs Aggenees, Amelia, Wilhelmina, en Charlotte Maria*, die in den jaere sextien hondeit negen en veertich binnen Vianen is gestorven. De andere noch overich, zijn tot troost en dienste van de *Graevinne Douagiere* in haeren Weduwelijsken staet. Alle goetaerdich, en in die jonge jaeren, met deuchden van sedicheyt en nedericheyt verciert.

Hendrick zijnde de outste, een Heer van goede inborst, genegen tot alle militaire exercitien, is gesuccedeert nae het overlyden sijnes vaders in de goederen van *BREDERODE*, *Vianen, Ameiden, Haef-ten, Noordeloos, &c.* En is de ses en twintichste *Heere van BREDERODE* in de ordere. Begaf sich volgende de voet stappen van sijn Vader, op het veertiende jaer sijnes Ouderdoms in dienst van den Lande, wiert

wiert begifticht in den jaere sestien hondert twee
en vyftich met een Compagnie te Peert, die ge-
commandeert was geweest by Graef Hendrick
van Nassouw. En dat ten aensien van de Loffelijcke
meriten van de Heere van BREDERODE, sijn Vader,
en ten eynde alomme moge blycken die estime, die haer Edel.
Groot-mogende van sijn Excell. Persoon, en hooge charge
maecken. Als mede om den jongen Heer tot den dienst van
't Lant te incourageeren, ende op te wecken de voetstappēn
van syne Voor-ouders in te volgen. Wiert op het seven-
tiende jaer sijnes Ouderdoms, om meerder occasie
by tijden en wijlen te mogen hebben, den Lande
trouwe te bewysen, begunsticht met het Commande
over het Regiment te Voet, by sijn Vader voor henēn
geregeert, daer by gevocht t'bevel over een
Compagnie, van twee hondert vyf en twintich
koppen. Dese was opgerecht by sijn out Oom in
't begin van den Oorloch en van die tijt altijts gere-
geert by een der Heeren van BREDERODE. En om
dat haere Ed. Groot-mog. niet souden schijnen
haere voor desen genomene resolutie tegen te
gaen, is aen Wolphaerd jonckste broeder van Hen-
drick gaende in sijn seste jaer, mede uyt consideratie
van der Voorouderen meriten, de Ritmeesters plaatse
overgedraegen.

En dit is het weynige, t' welck ick op het pam-
pier heb willen brengen, soo om ieder een aen te

Resol. der
Staeten van
Holl. van den
12. Decembr.
1652.

Resol. van
den jaere
1655. Sept.
29.

170 KORT VERHAEL Der Doortl. Heeren van Bred.
wijsen in t'kort, wat voor Helden uyt het Hooch-
loflijcke Hys van BREDERODE gesproten zijn,
als oock om der selver naekomelingen, insonder-
heyt die nu in het leven zijn, door de exemplelen
van hare Doorluchtige Voor-ouderen, op te wec-
ken tot naevolginge der selver Heroisse deuchden,
en daeden. Om dat alsoo den Lande noyt en ont-
breecke aen soodaenige, die des noots zijnde, haer
goet ende leven, voor de waere Gereformeerde
Religie, en de vryheyt, twee pilairen van onsen
staet, gewillichlijck souden willen oopofferen.

DISCRETE LESER

Geliefst de Druck-sauten, die in dit Boeck geslopen zijn,
op de naevolgende maniere te verbeteren.

P. 1. lin. 12. leeft saeken. p. 2. lin. 19. leeft, sijnen. p. 3. lin. 23. leeft kon-
nen. p. 6. lin. 14. leeft, rgemeene. p. 10. lin. 20. leeft breede. p. 12. lin. 6.
nae Broederen, set, gesien te hebben. p. 17. lin. 1. leeft, gehouden. p. 22.
lin. 16. leeft Tetrburgh. p. 30. lin. 22. leeft Gennip. p. 45. lin. 5. na Grave set
van. p. 50. lin. 12. lin. 22. is in sommige exemplaerengestelt, Willem, in plae-
se van Diederick. pag. 77. lin. 19. Heere, leeft Heeren. p. 78. lin. 13. leeft.
staende te. p. 108. lin. 4. leeft verachten. en lin. 9. doet uyt cene. p. 112. lin.
9. wierdt, leeft windt. pag. 131. lin. 21. leeft BREDERODES. pag. 113. lin.
21. leeft, hadden. p. 127. lin. 16. leeft, konden. p. 128. lin. 2. leeft. BREDE-
RODES. pag. 152. lin. 6. trekkende. leeft trocken. pag. 157. lin. 7. leeft. oc-
casien.

GE

GESLACHT - TAEFEL der Heeren van BREDENRODE.

De eerste Gi

- 10 -

Gieckell, en Van
Meeders side ure den

23. *Geest*

Diederick

phanus :Keyser van

Keyser's docb-
Alit, a

Vrouwde Lutgaerde,
gen dochter van S.

to van Sa-
ven der
S. 6

Graaf van Holland. Sijm

tilhanda, Or-
van H. 3.

卷之三

Hollant. Sijn
Wij

卷之三

Diederick

Diederick, de tweede graaf van Holland. <i>Sijn</i>	Willem, de 3. heere van B.R.E. derode. <i>Syn byfrou</i> Alit, dochter des Graeve van Steyn. <i>f.</i> <i>Jo: 41.</i>
Aernoudt, de derde graaf van Holland. <i>Sijn</i>	
Vrouwe U- tilhilda, Or- to van Sa- xen, des	
Diederick, de tweede Gra- ve van Holland. <i>Sijn</i> vrouwe Hildegond,	
Aernoudt, de derde graaf van Holland. <i>Sijn</i>	
Graeve van Holland. <i>Sijn</i>	
Vrouwe Lurgaerde,	
een dochter van Ste- phanus Keijser van Grieken, <i>en</i> van Moeders sijde, uit de Columnnen. <i>Jo: 21.</i>	
dochter van Ko- nink Pipijn. <i>Jo: 10. 19.</i>	
Lodewijck, de derde, Konink van Vran- cijk. <i>Jo: 9.</i>	
Egbert, Bisshop van Trier. <i>Jo: 20.</i>	
Stridus, de 2. heere of Sicco als de Vrijen	
Reynsborch. <i>Jo: 9.</i>	
Simeon, <i>en</i> van Alverardis de 3. heere van B.R.E. derode.	
Sijne Vrouwe was Teter- burch de dochter van Goswyn van Staveren,	
van Heuf- den geboren sijr Alt Heerr van Vrie- nip. <i>Jo: 22.</i>	
de tweede van dien	

* Willem de 3. Heer van &c.

Willems	Willem, a
soon Diede-	5. Heere van
rick, de 4.	B R E D E -
Hoere van	R O D E . Sijf-
B R E D E -	Vrouwe ma-
R O D E .	Catarijn,
Sijf Vrouwe	dochter der
was Agniet	Greve van
dochter des	Salms, J.:
Greve van	
Solms, J.:	
Greve van	

Floris	de 6. Heere	de 6.
	van BRE	van BRE
	DERODE.	DERODE.
Sijn Vrouwe	Sij	Sij
Cristiana,	Da	Da
dochter des	Ma	Ma
Græve van	do	do
Gennip.	Gi	Gi
(42-4)	de	de

Willem	Diederik
7. Heere	de 8. Heere
van B R E	van B R I
ERODE.	DERODE.
in Vrouwe	Sijn Vrouwe
larginet,	was
gher des	Aliot
treue van	een dochter
het Lippe.	van Wi
42	lem, de
	jonckel soor
	van Wil

Alphert	de 9. Heere	de 11.
•	van B. R. F.	van
DE KODÉ.	DEE	DEE
Sijn vrouwe	Sijn	
Beatrix,		
dochter des		
Graeve van		
Horne, fo.		
44.		
dochter		

Willem	✓ Diederick
o. Heere	genaamt d.
B R E -	goeder-
K O D E	leieren, d.
d.	W r o m p e
de-	II. Heert
d.	van B R E
d.	D E R O D E
d.	H e n d r i c k
ndrix	S i g n Vrouw
e van	ne Mari
ns	d o c h t e r v a n
er, fo	H e n d r i c k

** Diederick & Co

Willems	Willem, de	Willem	Diederick
soon Dicde- rick, de 4.	5. Heere van	de 6. Heere	de 8. Heere
B R E D E - R O D E .	B R E D E - R O D E .	v an B R E - D E R O D E .	v an B R E - D E R O D E .
Sijn vrouwe	Sijn vrouwe	Sijn vrouwe	Sijn vrouwe
Catarijn, dochter des	Cristiana, dochter des	Margriet, dochter des	Alt, mas
was Agniet	Græve van	een dochter	
dochter des	Salms, J. 14	der Lippe.	van Willem
Græve v an	42. 4.	Græve van	le m, de
Salms, J. 14	43. 1.	Græve van	j onckhorne
Wijne, hulda	43. 2.	van Wil-	van Wil-
Wijne, hulda	43. 3.	lem	lem
Wijne, hulda	43. 4.	de eer	de eer
Wijne, hulda	43. 5.	ste, Græve	ste, Græve
Wijne, hulda	43. 6.	van Hol-	van Hol-
Wijne, hulda	43. 7.	lant. Haar	lant. Haar
Wijne, hulda	43. 8.	moeder	moeder
Wijne, hulda	43. 9.	Was	Was
Wijne, hulda	43. 10.	Adm	Adm
Wijne, hulda	43. 11.	gen, J. 12	gen, J. 12
Wijne, hulda	43. 12.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 13.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 14.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 15.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 16.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 17.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 18.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 19.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 20.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 21.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 22.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 23.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 24.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 25.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 26.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 27.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 28.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 29.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 30.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 31.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 32.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 33.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 34.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 35.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 36.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 37.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 38.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 39.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 40.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 41.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 42.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 43.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 44.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 45.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 46.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 47.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 48.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 49.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 50.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 51.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 52.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 53.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 54.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 55.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 56.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 57.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 58.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 59.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 60.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 61.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 62.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 63.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 64.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 65.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 66.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 67.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 68.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 69.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 70.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 71.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 72.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 73.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 74.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 75.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 76.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 77.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 78.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 79.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 80.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 81.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 82.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 83.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 84.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 85.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 86.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 87.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 88.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 89.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 90.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 91.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 92.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 93.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 94.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 95.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 96.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 97.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 98.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 99.	Wijne, hulda	Wijne, hulda
Wijne, hulda	43. 100.	Wijne, hulda	Wijne, hulda

Alphert	Wi
de g. Heere	de 10.
van B. R. F.	van B.
DER ODE.	DER ODE.
Sijn vrouwe	Sijn Vr.
Beatrix,	Hilde
dochter des	Gond
Graeve van	Hend
Horne.	Heere
44.	Vorns
	dochter
	4f. 35.
	Catar
	die trou
	uen de
	steyn
	Keijers
	vererd.
45.	

Heere	Heile
RE- GOC- DE- OMPE	Diederick & C genemt dek goeder- tierene, de Diederick H. Heere Diederick
rix	van B R E - *
van	DERODE.
me	Sijn Vrou- we Maria
	dochter van Hendrick
	Heere van
	rijns der Lecke.
Ca-	so: 50 t-
van	53 in 1656
fo:	en 1656: 1656
	1656: 1656
	1656: 1656
	1656: 1656

** Diederick genaemt &c.

KORT VERHAEL

Walraven, de 19. Heere van Gc.

Walraven de 19. ge-

man, yf Margareta, Philippus, is ongetrouwde tot Milanen gesform.

Raynoudt, de 20. Heere Lodewijck bleef in den slach van Quinquin.

van BAEDEROE. Syn

Hendrick, de 21. Heere van BAEDEROE. Sijn Vrouwe A. milia.

Gravine

Vrouwe Philippina van

Hendrick, die 21. Heere van Nieuwen-Aeren. Sierf sondaer kinderen.

der Marck, Dochter des

Robbert, is geschorven in Beyeten, yf den Tuckchen Oordagh wederkeerende.

Rainoudt.

Greve vander Marck.

Helema, Vrouwe van Thomas Pernot, Heer van Chantonette.

Margareta, Vrouwe van Peter Ernst, Graeve van Mansfeld.

Johnanna, Vrouwe van Jooft van Bronckhorst, Heere van Batembogh en Hon-

Heere van Pieterlon.

Carolotta, trouwe aen

Antonia Penelope, Vrouwe vande Greve van Ilenburg.

Johan Burch-graef van

Montfort.

Wolphaert, Heer van Cloetingen

Rainoudt de 22. Heere van BAEDEROE, door gisse der Staten

van Hollandt. Naer eersten wyve Maria, Dochter des Hee-

en der Landen van Volffhol. Sijn Vrouwe

ren van Dorne.

Adriana, Dochter van Johan Backx,

Duer nae trouwde Helena, Gravinne van Manderfcher, Blanc-

quenheim, en Geeraertsteyn. *.*.*

Arckel Heere van Heuckelum.

Margarita, die trouwde aen

Johan van Wittenhorst, my-Heer

Uyt Anna.

Franciscus, Heer van Swammer-

ter Horst, &c.

Balthazar Heer van Bergen in Kennemerlandt. Sijn Vrouwe een Dochter van Bronckhorst en Batem-

borg.

Walburgh, trouwde aen de Greve van Benthem en Steynford.

Jolenta, trouwde aen de Heer van Fallaye, van Brigdam.

Margareta, Abdis van Thoren.

Maria, trouwde aen Godefruy Millendorck, Greve van Goor en Vronenbroeck.

..* Rainoudt

Der Doorluchtige Heeren van Brederode.

*** Raynoudt. de 22. Heere van &c.

175

Uit Maria.
Hendrick, die vrouwe Margriet
Florana, Geeractt Heer van Geltens
dochter.
Walraven, de 23. Heere van Bre-
derode, en door overlijden van Geer-
truyt van Bronchorst, Heer van Via-
nen, en Ameyden, &c. Sijn vrouwe
was Wilhelmina van Hattem, weduwe
van Nicolaes Heere van Assendelft.
Sterfsonder kinderen.
Floris, Heer van Cloetingen, Sijn
Vrouwe Theodora van Hattem, dochter
des Heere van Hattem en Herwijnen,
Uit Anna van Spaengien.
Wolphard, syn vrouwe Geertruydt
van Broeckhuyzen in Gelderland.
Maximiliaen Lubbert, syn vrouwe
een weduwe van de Heere van Epe.
Anna, Vrouwe van Johan Graeve van
Horne, Baron van Boxtel en Baesinghe.
Adriana, Vrouwe van Hendrick van
Meroden, Heere van Oorschot.
Margareta, vrouw eenen Nomen.
Suzanna, Abdis tot Ceuken in Klooster
van Ceciliën.
Uit Helena.
Diederick, die jongk geschorven is.
Adriana Franculca, trouwde aen Phi-
lips, Baron van Hohenlaxen in Swit-
terland.

Waltaven de 24. Heere van Brede-
derode. &c. Sijn vrouwe Margareta Ma-
ria de Haun, dochter des Graeve van
den Broeck en Falkesteijn, uit de Grae-
vine van Manderfchets. Sterf sonder
kinderen.
Raynoudt, Heer van Cloetingen.
Sterf ongebouwt.
Johan Wolphaerd, de 25. Heere
van Brederode, Vryheit tot Vianen,
Ameyden, &c. Sijn eerste Vrouwe Anna
dochter van Graef Johan van Nassouw,
en de Graevine van Waldeck. Sijn tweede
de Vrouwe Lowise Christina, dochter
des Graeve van Solms en Braunsfelds
uit de Graevine van Zeyn en Witgen-
reyn.
Helena, Vrouwe van den Vryheit
Steven Gans, Heere tot Putlits &c.
Heeft geene kinderen.
Margareta, Vrouwe van Messe
Franois dela Place, Bachgnaef van
Mauchaux.
Florentina, sterf jongck.
Uit Anna, Walraven,
sterf heel jongck.
Sophia Theodora,
trouwt aen Graef Christia-
an van Dona.
Juliana, ongetrouwte.
Florentina trouwde aen
Maurits Graeve van
Solms.
Anna Trajetina, on-
getrouwte.
Amelia Margareta
trouwde aen Aelbrecht
Hendrick Baron van Sla-
vath &c.
Uit Lowisa Christina.
Hendrick, de 26. Heere
van Brederode, Vry-
heit tot Vianen, Amer-
den, &c.
Wolphaerd, Heere van
Cloetingen, Nieuvelde,
Volslo, Herwijnen.
Floris - Albrecht-
Belgicus, sterf een kindt.
Lowise-Christina.
Walravina.
Hertwits-Agnes.
Amelia-Wilhelmina.
Carolotta-Maria.

Castropo-Maria

Heim-Mariae

Hilf-mit-Von-

